

บทที่ 4

พฤติกรรมการชงละครโทรทัศน์

ในบทนี้เป็นการนำเสนอผลการวิจัยในส่วนแรก โดยแบ่งเสนอเป็น 4 หัวข้อ ได้แก่

1. ข้อมูลด้านประชากรของกลุ่มตัวอย่าง
2. พฤติกรรมการชงโทรทัศน์โดยทั่วไป
3. พฤติกรรมการชงละครโทรทัศน์

1. ข้อมูลด้านประชากรของกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยเรื่อง “แบบแผนการชงละครโทรทัศน์ของผู้ชาย” ทำการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม และสัมภาษณ์จากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ชาย จำนวน 30 คน โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

1.1 กลุ่มตัวอย่างวัยเรียนที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป และกำลังศึกษาอยู่ในสถานศึกษา จำนวน 10 คน ประกอบด้วย

1. นายวิฑูรย์	มรกตกาล
2. นายวีระชัย	จิตรานูวัฒน์กุล
3. นายจักรภัณฑ์	สนิทเปรม
4. นายธีรวุฒิ	กานต์นิภากุล
5. นายมนต์ชัย	ธาดาอำนวยชัย
6. นายณัฐพล	เจริญรัตน์
7. นายสมทบ	สันติเพ็ญสกุล
8. นายณัฐพล	พีพานิษฐ์
9. นายกฤษฎา	จตุรแสงธรรม
10. นายวัฒนเกียรติ	เลื่องลือเจริญกิจ

1.2 กลุ่มตัวอย่างวัยทำงานหรือวัยผู้ใหญ่ที่มีอายุตั้งแต่ 22 - 49 ปี ประกอบด้วย

1. นายพีระพัฒน์	วงศ์บุตร
2. นายวิชา	พิมพ์ทอง
3. นายประกิตลาภ	หมื่นวงศ์
4. นายสุริยะ	คชินทร
5. นายสุพจน์	เฉลิมญาณ
6. นายธีระ	พูนสวัสดิ์
7. นายณัฐพงษ์	หริรักษาพันธ์
8. นายชาญชัย	กายสิทธิ์
9. นายยุทธพงษ์	รัตนกุล
10. นายปรีชา	บุญผาชาติ

1.3 กลุ่มตัวอย่างวัยผู้สูงอายุที่มีอายุตั้งแต่ 50 ปีขึ้นไป ประกอบด้วย

1. นายประเทือง	จานศिला
2. นายทัศนเทพ	ธาดาอำนวยชัย
3. นายประมวล	นิซัง
4. นายโพธิ์	ประไพจิต
5. นายระยอง	ดำรงไทย
6. นายทวนทอง	สุคันธะกุล
7. นายโอภาส	รัตโนภาส
8. พ.ท. สหกัน	ชวลิต
9. นายปราโมทย์	จริยสาริต
10. นายจำรูญ	กลัดอำ

จากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน สามารถจำแนกระดับการศึกษาออกเป็น

ตารางที่ 4.1 จำแนกระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ประถมศึกษา	2	6.67
มัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า	7	23.33
อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	1	3.33
ปริญญาตรี	16	53.33
สูงกว่าปริญญาตรี	4	13.33

จากการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาชั้นประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนปลายและอนุปริญญา จำนวน 10 คน เป็นกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในกลุ่มวัยผู้สูงอายุ สำหรับกลุ่มตัวอย่างวัยรุ่น จำนวน 10 คน จำแนกเป็นผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี จำนวน 9 คน และกำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาโท จำนวน 1 คน (จักรภพ) และกลุ่มตัวอย่างวัยทำงาน จำนวน 10 คน จำแนกเป็นผู้ที่มีการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี จำนวน 7 คน ระดับปริญญาโท 1 คน (ปรีชา) และกำลังศึกษาต่อในระดับปริญญาโท จำนวน 2 คน (สุพจน์, ณัฐพงษ์)

จำแนกลักษณะอาชีพออกเป็น

ตารางที่ 4.2 จำแนกลักษณะอาชีพของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน

อาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
ข้าราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ	4	13.33
พนักงานลูกจ้างบริษัทเอกชน	7	23.33
เจ้าของบริษัทส่วนตัว	1	3.33
นิสิต / นักศึกษา	10	33.33
ข้าราชการบำนาญ / ไม่ประกอบอาชีพ	6	20.00
ค้าขาย	2	6.67

ลักษณะอาชีพของกลุ่มตัวอย่างวัยทำงานสามารถจำแนกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่หนึ่งเป็นข้าราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ จำนวน 3 คน (สุพจน์, ยุทธพงษ์, ปรีชา) กลุ่มที่สองเป็นพนักงานลูกจ้างบริษัทเอกชน จำนวนทั้งสิ้น 7 คน

ส่วนกลุ่มตัวอย่างวัยผู้สูงอายุสามารถจำแนกอาชีพได้ดังนี้ ข้าราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ จำนวน 1 คน (ประมวล) เจ้าของบริษัทส่วนตัว จำนวน 1 คน (ทัศเทพ) ข้าราชการบำนาญหรือไม่ประกอบอาชีพ จำนวน 6 คน และประกอบอาชีพค้าขาย จำนวน 2 คน (โพธิ์, ประเทือง)

จำแนกรายได้ส่วนตัวต่อเดือนออกเป็น

ตารางที่ 4.3 จำแนกรายได้ของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน

รายได้ต่อเดือน (บาท)	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 5,000 บาท	12	40.00
5,000 - 10,000 บาท	3	10.00
10,001 - 15,000 บาท	7	23.33
15,001 - 20,000 บาท	4	13.33
30,000 บาทขึ้นไป	4	13.33

กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาทต่อเดือนจำนวนทั้งสิ้น 12 คน สามารถจำแนกเป็นกลุ่มตัวอย่างดังต่อไปนี้ ได้แก่ ผู้ที่อยู่ในกลุ่มวัยเรียน จำนวน 7 คน และกลุ่มผู้สูงอายุ จำนวน 5 คน นอกจากนี้เป็นที่น่าสังเกตว่า กลุ่มตัวอย่างวัยทำงานทั้งหมดเป็นผู้มีรายได้ต่อเดือนอยู่ระหว่าง 10,001 - 30,000 บาทขึ้นไป ซึ่งนับว่าเป็นกลุ่มคนที่มีรายได้มากกว่ากลุ่มตัวอย่างในกลุ่มอื่น

2. พฤติกรรมการชมโทรทัศน์โดยทั่วไป

พฤติกรรมการชมโทรทัศน์โดยทั่วไปของผู้ชายเป็นการนำเสนอข้อมูล 2 ส่วน ดังนี้

2.1) ปรับทเวดล้อมในการชมโทรทัศน์ ได้แก่ ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะการอยู่อาศัยของกลุ่มตัวอย่าง จำนวนเครื่องรับโทรทัศน์ภายในบ้าน การเป็นเจ้าของเครื่องรับโทรทัศน์ และพฤติกรรมการชมโทรทัศน์ของผู้ชาย

2.2) การตัดสินใจเลือกชมรายการโทรทัศน์ เพื่อศึกษาว่าผู้ชายเป็นผู้ตัดสินใจหรือเลือกชมรายการโทรทัศน์โดยทั่วไปเอง หรือชมตามผู้อื่นเลือก เพื่อนำข้อมูลไปเปรียบเทียบกับ การตัดสินใจเลือกชมละครโทรทัศน์ของผู้ชาย

2.1) ปรับทเวดล้อมในการชมโทรทัศน์

(I) ลักษณะการอยู่อาศัย จากการสัมภาษณ์ผู้ชาย จำนวน 30 คน พบว่าผู้ชายส่วนใหญ่พักอาศัยอยู่กับครอบครัว โดยเฉพาะผู้ชายในวัยเรียนและวัยผู้สูงอายุเกือบทั้งหมดพักอาศัยอยู่กับครอบครัว มีผู้ชายวัยเรียน 1 คนและวัยทำงาน 2 คนเท่านั้นที่พักอาศัยอยู่กับเพื่อนหรืออยู่ตามลำพัง สำหรับจำนวนเครื่องรับโทรทัศน์ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีเครื่องรับโทรทัศน์ภายในบ้านมากกว่า 1 เครื่อง (22 คน) และส่วนใหญ่มีเครื่องรับโทรทัศน์เป็นของตนเอง (21 คน) ลักษณะการอยู่อาศัยของกลุ่มตัวอย่างสามารถจำแนกตามกลุ่ม ดังนี้

ตารางที่ 4.4 ลักษณะการอยู่อาศัยของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน

ลักษณะการอยู่อาศัย	วัยเรียน จำนวน (คน)	วัยทำงาน จำนวน (คน)	วัยผู้สูงอายุ จำนวน (คน)	รวม
1. อยู่กับครอบครัว	9	8	10	27
2. อยู่กับเพื่อน	2	1	0	3
3. อยู่ตามลำพัง	1	1	0	2
รวม	12 *	10	10	32 *

หมายเหตุ : * มีกลุ่มวัยเรียน 2 คนที่พักอาศัยอยู่ทั้งกับเพื่อน และครอบครัว

กลุ่มวัยเรียน

(1) นายวิฑูรย์ มรกตกาล

วิฑูรย์พักอาศัยอยู่กับครอบครัว ภายในบ้านมีสมาชิกทั้งหมด 5 คน “มีพ่อแม่ พี่ 1 คน น้อง 1 คนและผม” ภายในบ้านมีโทรทัศน์ 5 เครื่อง “ห้องพ่อแม่ผมมี 2 เครื่อง แล้วตั้งไว้ข้างล่างหนึ่งเครื่อง แต่ตรงนั้นไม่มีคนดู และจะมีอยู่ในห้องหนึ่งเครื่อง ซึ่งผมจะใช้กับพี่ชายของผม ดูที่ห้องของตัวเอง ซึ่งปกติที่จะไม่ได้กลับมาดูด้วย”

(2) นายวีระชัย จิตรานุวัฒน์กุล

ปัจจุบันวีระชัยพักอาศัยอยู่กับครอบครัว ประกอบด้วยพ่อแม่ น้องชาย 2 คน และป้าอีก 1 คน ภายในบ้านมีโทรทัศน์ 3 เครื่อง

(3) นายจักรภณัท สนิทเปรม

จักรภณัทพักอาศัยอยู่คนเดียวในหอพัก และมีเครื่องรับโทรทัศน์เป็นของตนเอง

(4) นายธีรวุฒิ กานต์นิภากุล

ธีรวุฒิเล่าว่าบ้านของคนมีโทรทัศน์ 3 เครื่อง ตนเองก็มีเครื่องหนึ่งอยู่ในห้องนอน

(5) นายมนต์ชัย ธาตาอำนวยการ

มนต์ชัยพักอาศัยอยู่กับครอบครัว ในบ้านมีสมาชิกทั้งหมด 8 คน มีโทรทัศน์อยู่ 5 เครื่อง และมีโทรทัศน์เป็นของตนเองอยู่ในห้องนอน

(6) นายณัฐพล เจริญรัตน์

ณัฐพลพักอาศัยอยู่กับครอบครัวทั้งหมด 4 คน ประกอบด้วยพ่อแม่ และน้อง ภายในบ้านมีโทรทัศน์ 3 เครื่อง

(7) นายสมทบ สันติเพ็ญสกุล

สมทบพักอาศัยอยู่ในหอพักกับเพื่อนใกล้มหาวิทยาลัยในวันธรรมดา สมทบมีโทรทัศน์อยู่ในหอพัก 1 เครื่องซึ่งเป็นตนเอง ส่วนวันเสาร์ - อาทิตย์ สมทบมักกลับบ้าน สมทบเล่าว่าที่บ้านมีสมาชิกอยู่ 5 คน และมีเครื่องรับโทรทัศน์ 4 เครื่อง เป็นของพ่อแม่ 1 เครื่อง และของพี่น้องคนละเครื่อง

(8) นายณัฐพล พิพิชัย

ณัฐพลอาศัยอยู่กับแม่ และมีพี่อีก 2 คน ภายในบ้านมีเครื่องรับโทรทัศน์ 3 เครื่อง

(9) นายกฤษฎา จตุรแสงธรรม

กฤษฎาอาศัยอยู่กับครอบครัว “อยู่กับพ่อแม่ ที่บ้านมีโทรทัศน์ 2 เครื่อง เวลาดูโทรทัศน์ก็มักดูเครื่องที่ตั้งอยู่ข้างล่างและดูกับน้องสาว”

(10) นายวัฒนเกียรติ เลื่องลือเจริญกิจ

วัฒนเกียรติพักอยู่ในหอพักกับเพื่อน ภายในหอพักมีเครื่องรับโทรทัศน์ 1 เครื่อง ซึ่งเป็นของเพื่อนที่อยู่ห้องเดียวกัน วัฒนเกียรติเล่าว่าในวันธรรมดาตนมักอยู่ที่มหาวิทยาลัยและทำกิจกรรมอยู่ที่คณะ หรือไม่ก็เล่นฟุตบอล ส่วนวันหยุดส่วนใหญ่มักกลับบ้าน ที่บ้านประกอบด้วยสมาชิกทั้งหมด 6 คน มีพ่อแม่และพี่ 3 คน และมีโทรทัศน์ 1 เครื่องสำหรับดูกันทั้งครอบครัว

จากข้อมูลลักษณะการอยู่อาศัยของกลุ่มวัยรุ่น จำนวน 10 คน พบว่า มีกลุ่มตัวอย่างพักอาศัยอยู่กับครอบครัว จำนวน 7 คน (วิจรรย์, วีระชัย, ธีรภูมิ, มนต์ชัย, ณัฐพล เจริญรัตน์, ณัฐพล พิทักษ์ชัย, กฤษฎา) พักอาศัยอยู่หอพัก จำนวน 1 คน (จักรภัณท์) และพักอาศัยอยู่ทั้งหอพักและบ้าน จำนวน 2 คน (สมทบ, วัฒนเกียรติ) และมีกลุ่มตัวอย่างจำนวน 6 คนที่มีเครื่องรับโทรทัศน์ภายในบ้านมากกว่า 1 เครื่องขึ้นไป และเกือบทั้งหมดมีเครื่องรับโทรทัศน์เป็นของตนเอง

กลุ่มวัยทำงาน

(1) นายพีระพัฒน์ วงศ์บุตร

พีระพัฒน์อาศัยอยู่กับครอบครัวประกอบด้วยพ่อแม่พี่น้อง 2 คน ภายในบ้านมีเครื่องรับโทรทัศน์จำนวน 5 เครื่อง มีโทรทัศน์เครื่องใหญ่ 1 เครื่องสำหรับดูรายการโทรทัศน์ร่วมกัน ซึ่งรายการที่ส่วนใหญ่ดูร่วมกันก็คือ ละครโทรทัศน์ เนื่องจากขณะนั้นเป็นเวลาที่สมาชิกกลับบ้านและทำกิจกรรมร่วมกัน เช่น ทานข้าวหรือนั่งพูดคุยกัน

(2) นายวิชา พิมพ์ทอง

ครอบครัวของวิชาประกอบด้วยสมาชิก 5 คน ภายในบ้านมีเครื่องรับโทรทัศน์ 1 เครื่อง วิชาเล่าว่าเวลาดูรายการโทรทัศน์ก็ต้องดูด้วยกัน ส่วนใหญ่ถ้าเป็นรายการละครโทรทัศน์แม่จะเป็นผู้เลือกเอง เพราะว่าแม่เป็นคนที่ชอบดูละครมาก แต่ถ้าเป็นรายการข่าวคุณวิชาจะเป็นผู้เลือกเอง

(3) นายประกลลาภ หมั่นวงศ์

ประกลลาภพักอาศัยอยู่กับครอบครัว ประกอบด้วยพ่อแม่และน้องชาย 1 คน ภายในบ้านมีเครื่องรับโทรทัศน์ 3 เครื่อง เป็นของตนเอง 1 เครื่อง

(4) นายสุริยะ คชินทร

สุริยะพักอาศัยอยู่ในหอพักกับเพื่อนอีก 2 คน ภายในห้องพักมีเครื่องรับโทรทัศน์ 1 เครื่อง ซึ่งเป็นโทรทัศน์ที่ทุกคนรวมเงินกันซื้อ มา สุริยะเล่าว่าเวลาดู

โทรศัพท์ก็แบ่งกันดู โดยใครมาก่อนหรือดูอยู่ก่อนก็จะมีสิทธิเลือกดูรายการ “สมมติว่าใครอยู่ก่อนหรือดูโทรศัพท์อยู่ก่อนก็ให้เค้าเลือกไปดูว่าเรื่องไหน ก็มีเรื่องที่เราชอบดูเหมือนกัน ทำให้เราดูเรื่องเดียวกัน ซึ่งหลายเรื่องอย่างเช่น “นายขนมต้ม” ก็ดูพร้อมกันหรือรายการตลกก็มักดูด้วยกัน”

(5) นายสุพจน์ เกลิมญาณ

สุพจน์พักอาศัยอยู่คนเดียว สุพจน์เล่าให้ฟังว่านอกเหนือจากการทำงานแล้ว ช่วง 6 โมงถึง 2 ทุ่มจะเป็นเรื่องกีฬา (ออกกำลังกาย) หลังจากนั้นก็จะดูข่าวเป็นต้นไป แล้วก็ดูเรื่อย ๆ จนถึงตี 1 - ตี 2

(6) นายธีระ พูนสวัสดิ์

ธีระอาศัยอยู่ในครอบครัวใหญ่ มีสมาชิกในบ้าน 10 คน ภายในบ้านมีเครื่องรับโทรศัพท์ 3 เครื่อง ธีระเล่าว่าเวลาดูโทรศัพท์ก็ดูโทรศัพท์ที่ตั้งอยู่ชั้นล่างดูร่วมกับสมาชิกคนอื่น หรือบางครั้งก็ดูในห้องนอนของแม่

(7) นายฉัฐพงษ์ หริรักษาพันธ์

ฉัฐพงษ์อาศัยอยู่กับน้องชายเพียง 2 คน ภายในบ้านมีเครื่องรับโทรศัพท์ 1 เครื่อง ซึ่งใช้ดูด้วยกัน

(8) นายชาญชัย กายสิทธิ์

ชาญชัยเล่าให้ฟังว่า ขณะนี้ตนเองพักอาศัยอยู่กับป้า 2 คน ภายในบ้านมีเครื่องรับโทรศัพท์ 1 เครื่องซึ่งเป็นของพี่สาว

(9) นายยุทธพงษ์ รัตนกุล

ยุทธพงษ์พักอาศัยอยู่กับครอบครัว ประกอบด้วยพ่อแม่ และน้องสาว 2 คน แล้วก็มีเด็กรับใช้ ภายในบ้านมีโทรศัพท์ 7 เครื่อง ยุทธพงษ์เล่าว่า “เวลาดูละครหรือดูโทรศัพท์จะไม่ค่อยดูด้วยกัน คือ ต่างคนต่างดู อาจจะเพราะมีหลายห้อง คนไหนชอบดูอะไรก็ดูอันนั้น อาจจะไม่วางใจกัน”

(10) นายปรีชา นุชผาชาติ

ปรีชาพักอาศัยอยู่กับภรรยาและลูก และมีลูกจ้าง 1 คน รวมทั้งหมด 4 คน
ภายในบ้านของปรีชามีโทรศัพท์ 2 เครื่อง

จากข้อมูลข้างต้น สามารถจำแนกลักษณะการอยู่อาศัยของกลุ่มวัยทำงานได้ 2 ลักษณะ
คือ กลุ่มตัวอย่างที่พักอาศัยอยู่กับครอบครัว ประกอบด้วยพ่อแม่ญาติพี่น้อง จำนวน 8 คน
(พีระพัฒน์, ประกมลภ, ธีระ, ยุทธพงษ์, ชาญชัย, ณัฐพงษ์, วิชา, ปรีชา) และกลุ่มตัวอย่างที่พักอาศัย
อยู่ตามลำพังหรืออยู่กับเพื่อน จำนวน 2 คน (สุริยะ, สุพจน์) สำหรับจำนวนเครื่องรับโทรศัพท์ของ
กลุ่มวัยทำงาน พบว่า ภายในบ้านของกลุ่มวัยทำงาน จำนวน 5 คน มีเครื่องรับโทรศัพท์มากกว่า
1 เครื่อง และมีกลุ่มตัวอย่างวัยทำงาน จำนวน 5 คน ที่มีเครื่องรับโทรศัพท์เป็นของตนเองและไม่
ต้องดูร่วมกับผู้อื่น นอกเหนือจากนั้นเป็นการชมโทรศัพท์ร่วมกับผู้อื่น

กลุ่มวัยผู้สูงอายุ

(1) นายประเทือง จานศิลา

ประเทืองอาศัยอยู่กับครอบครัว ประกอบด้วยภรรยาและลูกอีก 4 คน ภายในบ้านของประเทืองมีเครื่องรับโทรศัพท์ 2 เครื่อง และมีโทรทัศน์ขาว - ดำอีก 1 เครื่อง โดยปกติแล้วประเทืองมักดูรายการโทรทัศน์จากเครื่องรับโทรทัศน์สีเครื่องเล็กที่ตั้งอยู่ชั้นล่างของบ้าน เนื่องจากประเทืองมีอาชีพขายของชำจึงเปิดคูระหว่างที่นั่งขายของหน้าร้าน

(2) นายทัศเทพ ธาดาอำนวยการ

ทัศเทพอาศัยอยู่ในครอบครัวใหญ่ประกอบด้วยภรรยา ลูก 4 คนและหลานอีก 2 คน ในบ้านมีโทรศัพท์ 5 เครื่อง แต่เวลาดูโทรทัศน์สมาชิกในครอบครัวมักเข้ามาดูเครื่องรับโทรศัพท์ที่ตั้งอยู่ในห้องนอนของทัศเทพ

(3) นายประมวล นีซัง

ประมวลอาศัยอยู่กับภรรยา ลูก 2 คน ลูกสะใภ้ 1 คนและหลานอีก 1 คน ภายในบ้านมีเครื่องรับโทรทัศน์ 1 เครื่อง

(4) นายโพธิ์ ประไพจิต

โพธิ์อาศัยอยู่กับภรรยาและพ่อ ส่วนลูก ๆ แยกไปอาศัยอยู่ที่อื่น ภายในบ้านของโพธิ์มีโทรทัศน์อยู่เพียง 2 เครื่องเป็นของพ่อซึ่งแก่มาแล้วและไม่ดูโทรทัศน์

(5) นายระยอง คำรงไทย

ระยองอาศัยอยู่กับภรรยา และหลาน 2 คน บ้านของระยองเปิดเป็นร้านเสริมสวยและเช่าชุดแต่งงาน กลางวันจะมีลูกและลูกจ้างมาทำงานที่ร้านหลายคน และแยกย้ายกลับบ้านในตอนเย็น ภายในบ้านของระยองมีโทรทัศน์ 3 เครื่อง ตั้งอยู่ชั้นล่าง 1 เครื่องสำหรับดูในตอนกลางวัน ส่วนกลางคืนจะดูเครื่องที่ตั้งอยู่ในห้องนอน

(6) นายทวนทอง สุคันชะกุล

ทวนทองอยู่กับภรรยาและหลานสาว 2 คน ภายในบ้านมีเครื่องรับโทรทัศน์ 3 เครื่อง ในช่วงกลางวันทวนทองจะนั่งดูโทรทัศน์ที่ตั้งอยู่ในห้องรับแขก และดูรายการโทรทัศน์ต่าง ๆ ไปเรื่อย ๆ จนกระทั่งถึงตอนเย็นหลังจากรับประทานอาหาร เมื่อดูรายการข่าวจบแล้ว ระยองจะขึ้นไปดูโทรทัศน์ในห้องนอนที่อยู่ชั้นบน โดยให้เหตุผลว่าตนเองชอบดูอะไรเสียบ ๆ คนเดียว ส่วนเครื่องข้างล่างให้หลาน ๆ ดูไป “ไม่ชอบเพราะว่าดูคนเดียวมันสงบดี ดูข้างล่างรบกวนมากเหลือเกิน อย่างบางที่เราชอบดูช่อง 7 บางทีเค้าดูช่อง 3 บ้าง ทัศนะมันไม่ตรงกันคนละแนวคนละเรื่องไม่ตรงกัน”

(7) นายโอภาส รัตโนภาส

โอภาสพักอาศัยอยู่กับภรรยา และลูกสาว 1 คน ภายในบ้านมีเครื่องรับโทรทัศน์ 4 เครื่อง เป็นขาว - ดำ 1 เครื่อง และสี 3 เครื่อง เครื่องหนึ่งอยู่ในห้องนอนของโอภาส เป็นของแม่บ้านหนึ่งเครื่อง และเป็นของลูกสาวหนึ่งเครื่อง ซึ่งเครื่องที่อยู่ใน

ห้องนอนเป็นเครื่องเล็ก ถ้าหากดูรายการที่ชอบอย่างเช่น รายการกีฬา เทนนิส สุนัขเกอร์ โอภาสมักดูจากเครื่องใหญ่ขนาด 20 นิ้ว

(8) พ.ท. สท้าน ชวลิต

สท้านอาศัยอยู่กับภรรยาเพียง 2 คน ในบ้านมีโทรทัศน์ 2 เครื่อง สท้านเล่าว่า “มีโทรทัศน์ 2 เครื่อง เครื่องเล็กกับเครื่องใหญ่ สมมติว่าเป็นเรื่องสำคัญ เรื่องที่มันเด่น ๆ ก็ไปดูเครื่องใหญ่ 30 นิ้ว ถ้าเรื่องธรรมดา ๆ ก็ดูเครื่องเล็ก”

(9) นายปราโมทย์ จริยสาริต

ปราโมทย์อาศัยอยู่กับภรรยาเพียง 2 คน ภายในบ้านมีเครื่องรับโทรทัศน์ 3 เครื่อง มีเครื่องรับโทรทัศน์เครื่องหนึ่งตั้งอยู่ใกล้โต๊ะทานข้าว ขณะทานข้าวปราโมทย์กับภรรยามักเปิดโทรทัศน์ดูไปด้วย

(10) นายจำรูญ กัดคำ

จำรูญพักอาศัยอยู่กับภรรยาและหลานอีก 2 คน รวมมีสมาชิกในครอบครัว 4 คน ส่วนลูก ๆ ของจำรูญแยกย้ายกันอยู่ที่อื่น ภายในบ้านของจำรูญมีเครื่องรับโทรทัศน์ 3 เครื่อง จำรูญเล่าว่าภรรยาของตนชอบดูละครโทรทัศน์ก็จะดูเครื่องต่างหากของตน ส่วนตัวจำรูญเองชอบดูรายการถ่ายทอดสดการแข่งขันกีฬาที่จะแยกดูต่างหากแต่บางครั้งอาจจะดูด้วยกันก็ได้

จากข้อมูลข้างต้น พบว่า กลุ่มวัยผู้สูงอายุทุกคนพักอาศัยอยู่กับครอบครัว และมีกลุ่มวัยผู้สูงอายุ จำนวน 9 คน มีเครื่องรับโทรทัศน์ภายในบ้านมากกว่า 1 เครื่องขึ้นไป และกลุ่มตัวอย่างเกือบทั้งหมดมีเครื่องรับโทรทัศน์เป็นของตนเอง

(2) พฤติกรรมการชมโทรทัศน์ เป็นการศึกษาพฤติกรรมการชมโทรทัศน์และแบบแผนการชมในแง่ของเวลาของผู้ชาย จากการศึกษา พบว่า แม้ว่าผู้ชายส่วนใหญ่จะมีเครื่องรับโทรทัศน์เป็นของตัวเอง แต่ผู้ชายส่วนใหญ่เลือกที่จะชมรายการโทรทัศน์พร้อมกับสมาชิกคนอื่นในครอบครัว (24 คน) โดยเฉพาะในช่วงเย็น ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่ผู้ชายส่วนใหญ่เปิดรับชม

รายการโทรทัศน์ (19 คน) เหตุผลที่ผู้ชมรายการโทรทัศน์พร้อมกับสมาชิกในครอบครัวในช่วงเย็น เนื่องจากเป็นช่วงเวลาสมาชิกในครอบครัวกลับถึงบ้านและมีเวลาทำกิจกรรมร่วมกัน โดยเฉพาะกลุ่มวัยทำงาน และวัยผู้สูงอายุที่มีปัจจัยเรื่องครอบครัวเข้ามามีอิทธิพลต่อการชมรายการโทรทัศน์มาก ในขณะที่กลุ่มวัยเรียนอาจจะมีอิทธิพลบ้าง แต่ถ้าหากลักษณะของรายการโทรทัศน์ที่ชมนั้นไม่ตรงกับความสนใจของตน กลุ่มวัยเรียนก็พร้อมที่จะแยกตัวออกจากการทำกิจกรรมร่วมกัน จากผลการวิจัยสามารถจำแนกพฤติกรรมชมโทรทัศน์ของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม ดังนี้

ตารางที่ 4.5 พฤติกรรมการชมโทรทัศน์ของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน

พฤติกรรมการชมโทรทัศน์	วัยเรียน จำนวน (คน)	วัยทำงาน จำนวน (คน)	วัยผู้สูงอายุ จำนวน (คน)	รวม
ก) พฤติกรรมการชม				
(1) ชมคนเดียว	2	2	2	6
(2) ชมร่วมกับผู้อื่น	8	8	8	24
ข) แบบแผนการชมในแง่ของเวลา (ศึกษาตั้งแต่ช่วง 6 โมงเย็น)				
(1) ชมรายการโทรทัศน์ : เช่น กลับถึงที่พักแล้ว และเปิดชมโทรทัศน์ หรือเปิดชมโทรทัศน์ที่ อื่น เช่น ที่ทำงาน	5	6	8	19
(2) ไม่ชมรายการโทรทัศน์ : เช่น ยังกลับไม่ถึงที่พัก หรือกำลังทำกิจกรรมอยู่ ที่อื่น หรือไม่เปิดชม โทรทัศน์	5	4	2	11

กลุ่มวัยเรียน

(ก) ชมคนเดียวหรือชมร่วมกับผู้อื่น

ผลการวิจัย พบว่า พฤติกรรมการชมโทรทัศน์ของกลุ่มวัยเรียนมักชมรายการโทรทัศน์พร้อมกับสมาชิกในครอบครัว (8 คน) แต่ถ้ากลุ่มวัยเรียนต้องการชมรายการอื่นที่ต่างจากสมาชิกในครอบครัว กลุ่มวัยเรียนก็จะแยกตัวไปชมอีกเครื่องหนึ่ง แต่อย่างไรก็ตาม กลุ่มตัวอย่างวัยเรียนส่วนใหญ่ระบุว่า ตนเองกับสมาชิกในครอบครัวมักชอบรายการโทรทัศน์เรื่องเดียวกันและช่องเดียวกัน จึงมักไม่มีปัญหาขัดแย้งในการเลือกดูรายการต่าง ๆ

“ส่วนใหญ่ถ้าดูละครก็จะดูกับคนที่บ้าน ก็นั่งดูกันข้างล่าง ดูกันหลาย ๆ คนครับ แล้วแต่ใครอยากดูเรื่องอะไร ส่วนใหญ่จะดูช่องเดียวกัน ที่บ้านเค้าชอบอะไรคล้าย ๆ กันมากกว่า...ชอบดูเหมือนกัน” (หัวเราะ) (ธีรวุฒิ กานต์นิภากุล, สัมภาษณ์ 4 กุมภาพันธ์ 2540)

“เวลาดูโทรทัศน์บางครั้งก็ดูคนเดียว บางครั้งก็ดูกับครอบครัว ครอบครัวเราเป็นครอบครัวที่ส่วนใหญ่จะต้องรวมกันเป็นประจำ ฉะนั้นเวลาเข้าไปนั่งดูกับครอบครัวเรา เราก็จะมีโอกาสได้ดูละครร่วมกัน ถ้าเปิดมาเจอละครที่ค่อนข้างดูได้ทุกคน เค้าก็จะไปนั่งดูกันทุกคน แต่ในลักษณะบางครั้งรสนิยมไม่ตรงกัน อย่างบางคนอยากดูช่อง 5 บางคนอยากดูช่อง 3 หรือช่อง 7 ก็ต้องแยกห้องกันไปดู...แต่โดยทั่วไปแล้วดูกับครอบครัวมากกว่า ยกเว้นบางเรื่องที่เค้าไม่ดูกัน...เรื่องที่คุณคนเดียวค่อนข้างเป็นวัยรุ่น ถ้าเป็นหนังวัยรุ่นหรือไม่ใช่เป็นละครตลาดอย่างที่คนอื่นเค้าดูกัน เรายังต้องดูเอง” (มนต์ชัย ธาดาอานวยชัย, สัมภาษณ์ 9 กุมภาพันธ์ 2540)

“เวลาดูผมก็จะดูกับแม่ ดูกับพี่ ก็คือถ้าเรื่องไหนที่น่าสนใจ เช่นข่าว ก็จะมาร่วมกันดู ส่วนละครถ้าเพื่อแม่เค้าจะดูหนังจีน ผมก็จะดูของผม ผมจะดูบอล พวกรายการอย่างอื่นมากกว่า” (ณัฐพล พิพาณิชย์, สัมภาษณ์ 19 ธันวาคม 2539)

“ส่วนใหญ่เวลาดูโทรทัศน์ก็มักดูกับน้องสาว รายการที่ดูก็เป็นรายการข่าว หลังจากข่าวจบก็ดูละครต่อ... ถ้าเป็นวันธรรมดาตอนเย็นก็อาจกำลังเดินทางกลับจากมหาวิทยาลัย เมื่อกลับมา

ถึงแล้วก็อาจเล่นหรือทำกิจกรรมอื่น แต่ถ้ามีละครก็จะดูละครช่วงก่อนข่าวของช่อง 5 หลังจากนั้นก็ดูข่าวช่อง 3 กับช่อง 7 สลับกัน”

(กฤษฎา จตุรแสงธรรม, สัมภาษณ์ 17 กุมภาพันธ์ 2540)

(ข) แบบแผนการชมในแง่ของเวลา

จากการวิจัยยังพบว่า ในช่วงละครก่อนข่าวกลุ่มตัวอย่างวัยเรียนมักกลับถึงบ้านพัก และเปิดโทรทัศน์เพื่อดูข่าวหรือรายการต่าง ๆ (5 คน) อย่างไรก็ตาม ยังมีกลุ่มตัวอย่างบางคนกล่าวว่าในช่วงดังกล่าวตนเองยังกลับไม่ถึงที่พัก โดยอาจอยู่ที่คณะ ทำการบ้าน เล่นกีฬา ฯลฯ (วิฑูรย์, มนต์ชัย, สมทบ, จักรภณช์, วัฒนเกียรติ) จึงทำให้ไม่ได้ดูละครก่อนข่าวในวันธรรมดา ยกเว้นละครก่อนข่าวในวันเสาร์ - อาทิตย์ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างมักอยู่บ้าน จึงทำให้มีโอกาสดูละครก่อนข่าวมากกว่า

“ถ้าเป็นวันธรรมดา 6 โมงถึง 4 ทุ่ม โอกาสที่จะดูละครก็จะแทบไม่ค่อยมี เพราะอยู่ที่คณะฯ (นิเทศศาสตร์) ถึง 4 - 5 ทุ่มทุกวัน ส่วนใหญ่ก็จะทำกิจกรรมที่คณะฯ นั่งอ่านหนังสือและพูดคุยกับเพื่อน แล้วก็ทำกิจกรรมบางอย่างเรื่อย ๆ...ถ้าจะดูก็คือวันเสาร์หรือวันอาทิตย์มากกว่า”

(วิฑูรย์ มรกตกาล, สัมภาษณ์ 24 มกราคม 2540)

“เมื่อก่อนนี้จะดูละครก่อนข่าวทางช่อง 5 แล้วก็ดูข่าวไป แต่เดี๋ยวนี้ไม่ค่อยได้ดูละครก่อนข่าวเท่าไรห์ ไปเน้นละครหลังข่าว...เพราะไม่ได้ติดตามและเดี๋ยวนี้งานก็เยอะขึ้น งานเรียนก็เยอะขึ้นก็เลยไม่ได้ติดตาม ก็เลยไม่คิดละครไปเลย แต่ว่ายังดูละครหลังข่าวเพราะเวลามันให้”

(จักรภณช์ สนิทเปรม, สัมภาษณ์ 24 มกราคม 2540)

“ส่วนใหญ่จะอยู่ที่คณะฯ ทำงานและเล่นกีฬา หลังจากนั้นก็กลับบ้านน้ำ กินข้าว แล้วก็ถ้ามีละครที่ดูอยู่ก็ดู”

(สมทบ สันติเพ็ญสกุล, สัมภาษณ์ 19 ธันวาคม 2539)

“วันธรรมดาก็จะอยู่ที่คณะฯ ทำกิจกรรม หรือไม่ก็เล่นฟุตบอล กลับถึงหอก็ประมาณ 2 ทุ่ม ก็หันดูข่าวกีฬา จะดูแต่ข่าวกีฬา หลังจากนั้นก็ได้ดูละคร เพราะละครที่เพื่อนดูไม่ตรงกับรสนิยมของตัวเอง จะไปอ่านหนังสือแทน... ถ้าเป็นวันหยุดส่วนใหญ่จะกลับบ้านดูโทรทัศน์ที่บ้าน

เย็นวันศุกร์ - เสาร์ - อาทิตย์ จะดูแลครของ X'act แล้วก็ดูข่าวภาคค่ำแล้วก็ต่อด้วยละคร แต่ไม่ได้ดู
ทุกเรื่อง บางวันก็ดูถึงเที่ยงคืน”

(วัฒนเกียรติ เลื่องลือเจริญกิจ, สัมภาษณ์ 17 กุมภาพันธ์ 2540)

กลุ่มวัยทำงาน

(ก) ชมคนเดียวหรือชมร่วมกับผู้อื่น

สำหรับกลุ่มวัยทำงาน พบว่า การชมโทรทัศน์เป็นกิจกรรมที่สมาชิกในครอบครัวทำ
ร่วมกัน เนื่องจากเป็นช่วงเวลาที่สมาชิกกลับบ้านและทำกิจกรรมอื่นร่วมกัน เช่น รับประทานอาหารหรือนั่งคุยกัน ฯลฯ ดังนั้นกลุ่มวัยทำงานส่วนใหญ่จึงชมรายการโทรทัศน์พร้อมกับสมาชิก
คนอื่นภายในครอบครัว (8 คน) แต่ถ้าหากว่าต้องการชมรายการที่ต่างจากสมาชิกในครอบครัว
กลุ่มวัยทำงานก็พร้อมแยกตัวไปชมคนเดียวเช่นเดียวกับกลุ่มวัยเรียน ยกเว้นกลุ่มตัวอย่างบางคนที่มี
พักอาศัยอยู่ตามลำพัง 1 คน (สุพจน์) ที่ชมรายการโทรทัศน์คนเดียว

“...มีโทรทัศน์เครื่องใหญ่ 1 เครื่องสำหรับดูรายการโทรทัศน์ร่วมกัน ซึ่งรายการที่ส่วน
ใหญ่ดูร่วมกันก็คือ ข่าวและละครโทรทัศน์ เนื่องจากขณะนั้นเป็นเวลา que ทุกคนกลับบ้านและทำ
กิจกรรมร่วมกัน เช่น ทานข้าว หรือนั่งคุยกัน”

(พีระพัฒน์ วงศ์บุตร, สัมภาษณ์ 17 ธันวาคม 2539)

“เราจะต้องดูเครื่องใหญ่ด้วยกัน ก็คือดูที่ห้องคุณพ่อคุณแม่ เราไม่ต้องการแยกความ
สัมพันธ์ออกจากกันเพราะว่าการดูหนังร่วมกันก็เหมือนกับการกระชับความสัมพันธ์ ซึ่งในสังคม
บ้านเราเหมือนกับว่าต่างคนต่างอยู่ พ่อแม่ต่างคนต่างทำงาน กลับบ้านมาก็ทำกับข้าว กินข้าว จาก
เมื่อก่อนต้องรอกินข้าวพร้อมกัน พอผมเรียนจบน้องชายเริ่มโต ต่างคนต่างจัดการชีวิตให้เบ็ดเสร็จ
นอกบ้าน กลับมาถึงบ้านนอน เราต้องมาดูหนังร่วมกัน ส่วนใหญ่รายการที่ดูก็คือ ข่าว แล้วจะเป็น
รายการหลังข่าวทางช่อง 7 อย่างหุบเขากินคน หรือรัตนโกสินทร์”

(ประกลลาภ หมั่นวงศ์, สัมภาษณ์ 14 มกราคม 2540)

(ข) แบบแผนการชมในแง่ช่วงเวลา

จากการวิจัย พบว่า ในช่วง 6 โมงเย็นหรือช่วงละครก่อนข่าวมีกลุ่มวัยทำงานส่วนใหญ่เปิดรับชมรายการโทรทัศน์ (6 คน) โดยกลุ่มวัยทำงานกล่าวว่าในช่วงดังกล่าวมักเป็นช่วงเวลาเดินทางกลับบ้านหรือกลับถึงบ้านแล้ว และกลุ่มตัวอย่างทุกคนจะเปิดรับสื่อทันทีที่กลับถึงบ้าน โดยส่วนใหญ่จะชมรายการข่าวภาคค่ำ และละครหลังข่าว แต่ถ้าหากกลับถึงบ้านในช่วงละครก่อนข่าวก็จะชมละครก่อนข่าวด้วยเช่นกัน อย่างไรก็ตาม พบว่า กลุ่มวัยทำงานส่วนใหญ่มักกลับไม่ทันชมละครก่อนข่าว นอกจากนี้ ยังพบว่า มีกลุ่มตัวอย่างวัยทำงานบางคนที่ยังทำงานอยู่ที่ทำงานในช่วงเวลาดังกล่าว ซึ่งกลุ่มตัวอย่างกลุ่มนี้ก็จะดูรายการโทรทัศน์ในที่ทำงานเช่นกัน รายการที่ดูก็จะคล้ายคลึงกัน คือดูข่าวในช่วงเวลา 6 โมงถึง 2 ทุ่มครึ่ง และดูละครหลังข่าว

“ส่วนใหญ่ผมอยู่ที่ทำงานมากกว่า เพราะหลังจาก 6 โมงแล้วกลับมาจากทำข่าวข้างนอก ในช่วง 6 โมงถึงทุ่มจะเน้นดูข่าวมากกว่า หลังจากข่าวแล้วก็จะเริ่มดูละคร...”

(สุริยะ คชินทร, สัมภาษณ์ 24 ธันวาคม 2539)

“6 โมง ก็อยู่ที่ทำงาน ถ้าละครหลังข่าวก็ดูที่ทำงาน รายการที่ดูในช่วงนี้ก็เลือกดูข่าวก่อน ส่วนใหญ่จะเริ่มด้วยข่าวช่อง 3 เพราะมันจะมาก่อน บางทีดูข่าวเสร็จ ก็มีละครมีหนังจีน ช่อง 5 ก็มีหนัง พอจบข่าวช่อง 3 ก็จะเปิดไปดูข่าวช่อง 7 ถ้าไม่มีอะไรหรือเป็นข่าวซ้ำ ๆ กัน ก็จะดูละครช่อง 5 ถ้าไม่มีรายการที่ชอบในช่วงนั้นก็คงต้องดูนะ เปลี่ยนไปเรื่อย ๆ คงไม่ทำอย่างอื่น”

(ธีระ พูลสวัสดิ์, สัมภาษณ์ 24 ธันวาคม 2539)

เป็นที่น่าสังเกตว่า ผู้ชายวัยทำงานมีพฤติกรรมการเลือกชมรายการโทรทัศน์ค่อนข้างมาก กล่าวคือ มักเปลี่ยนรายการต่าง ๆ ไปมา เพื่อให้ได้รายการที่น่าสนใจที่สุด และยังพบว่า มีกลุ่มตัวอย่าง 2 คน (ประภคกลาง, ชาญชัย) ที่เปิดรับสื่อโทรทัศน์และวิทยุในเวลาเดียวกันอีกด้วย

“อยู่ในช่วงการเดินทางกลับบ้าน บ้านอยู่ที่ท่าพระไกลพอสมควร พอกลับถึงบ้านปุ๊บ อันดับแรกที่ทำคือเปิดทีวี แล้วก็เปิดเพลง จะทำเหมือนดูหนังฟังเพลงพร้อมกันในตัว ก็คือ เปิดทีวี ปู๊บกัทำนุ่นทำนี่ คิมน้ำ เปลี่ยนเสื้อผ้า อาจจะเปิดในห้องนอนก่อน พอทำธุระกิจส่วนตัวเสร็จแล้ว ก็ออกมาข้างนอก ทานข้าวกินขนม ดูทีวีกับครอบครัว”

(ประกลลาภ หมั่นวงศ์, สัมภาษณ์ 14 มกราคม 2540)

“ถ้าเป็นวันธรรมดาอาจจะดูละครช่อง 5 สลับกับข่าว หลังจากข่าวก็มีละครส่วนใหญ่ดู ช่อง 3 กับช่อง 7 ส่วนช่อง 5 กับช่อง 9 ก็แล้วแต่ ช่อง 5 จะเป็นพวกเกมวไรตี้ซะมากก็จะดู ...และ ถ้าช่วงนั้นไม่มีรายการที่ชอบก็จะฟังเพลง หรือบางทีก็เปิดภาพหรือเสียง แล้วเปิดวิทยุ คือ คาก็จะดู ว่าถ้าสมมติมีรายการน่าสนใจ ผมถึงจะเปิดเสียงขึ้นมาฟัง ก็คือเปิด 2 สื่อพร้อมกัน”

(ชาญชัย กายสิทธิ์, สัมภาษณ์ 14 มกราคม 2540)

กลุ่มวัยผู้สูงอายุ

(ก) ชมคนเดียวหรือชมร่วมกับผู้อื่น

พฤติกรรมการชมโทรทัศน์ของกลุ่มวัยผู้สูงอายุ พบว่า กลุ่มวัยผู้สูงอายุส่วนใหญ่มักชมโทรทัศน์พร้อมกับสมาชิกในครอบครัว (8 คน) อย่างไรก็ตาม ยังพบว่า มีกลุ่มวัยผู้สูงอายุ จำนวน 2 คน (โพธิ์, ทวนทอง) ที่ชมรายการโทรทัศน์คนเดียว เนื่องจากสมาชิกในบ้านของนายโพธิ์ไม่ชมโทรทัศน์ ส่วนในกรณีของนายทวนทองไม่ชอบชมรายการโทรทัศน์พร้อมกับสมาชิกในครอบครัว เนื่องจากชอบรายการโทรทัศน์ไม่ตรงกัน จึงแยกไปชมคนเดียว

“เวลาดูโทรทัศน์ ลูก ๆ มักเข้ามาดูโทรทัศน์เครื่องที่ตั้งอยู่ในห้องนอนของผม ในช่วง 6 โมงถึง 4 ทุ่มมักอยู่ในห้องนอน พักผ่อนดูโทรทัศน์ไปเรื่อย ๆ จนกว่าจะหลับ รายการโทรทัศน์ที่ดูก็จะเป็นการรายงานข่าวภาคค่ำ พอข่าวจบก็ดูละคร”

(ทัศนเทพ ธาดาอำนวยชัย, สัมภาษณ์ 12 มีนาคม 2540)

(ข) แบบแผนการชมในแง่ช่วงเวลา

จากการศึกษาพบว่า กลุ่มวัยผู้สูงอายุส่วนใหญ่ชมโทรทัศน์เป็นประจำทุกวัน (8 คน) โดยเฉพาะการรายงานข่าวภาคค่ำ และมักดูการรายงานข่าวจากหลายสถานีโทรทัศน์

“ผมมักอยู่บ้านและดูข่าว โดยจะคอยไล่ดูข่าวตั้งแต่ช่อง 7 แล้วก็ช่อง 9 จากนั้นก็ดู ITV ดูไปก็ขายของไปด้วย” (ประเทือง จานศิลา, สัมภาษณ์ 7 มกราคม 2540)

“ปิดร้านแล้ว ผมมักทานข้าวและดูโทรทัศน์ไปด้วย รายการที่ดูก็เป็นข่าว หลังจบข่าว แล้วก็ดูละครต่อ” (โพธิ์ ประไพจิต, สัมภาษณ์ 9 มีนาคม 2540)

“ผมก็จะอยู่บ้านตั้งแต่ 4 โมงถึงทุ่มครึ่งจะดูข่าว ส่วนมากจะขาดไม่ได้ หลังจากข่าวผมก็ไม่ค่อยได้ดูหรือครับ ส่วนมากผมจะนอนตั้งแต่หัวค่ำ” (โอภาส รัตโนภาส, สัมภาษณ์ 11 มีนาคม 2540)

“โดยมากจะไปออกกำลังกาย และกลับถึงบ้านประมาณ 2 ทุ่ม อาบน้ำเสร็จ กินข้าวกินปลาเสร็จ อาจจะดูรายการข่าวเล็ก ๆ น้อย ๆ สัก 3 ทุ่มครึ่งผมก็นอนแล้ว” (พ.ท. สาทัน ชาวลิต, สัมภาษณ์ 12 มีนาคม 2540)

“ผมจะดูช่วง 6 โมงถึง 2 ทุ่มกว่า ๆ จะดูสลับข่าวเลย สมมติว่าช่อง 3 จะมีก่อนแล้วผมก็จะดูข่าวช่อง 7 ...ช่อง 7 นี้จะดูมากหน่อย พอจบแล้วปัจจุบันจะดูช่อง 11 ต่อ ดูเกี่ยวกับการเมืองละครจะดูในช่วงนั้นเหมือนกัน ถ้าข่าวไม่ดีก็จะโดดไปดูละคร” (จำรูญ กัลดีอำ, สัมภาษณ์ 12 มีนาคม 2540)

2.2) การตัดสินใจเลือกชมรายการโทรทัศน์

จากการสัมภาษณ์ผู้ชาย จำนวน 30 คน พบว่า ผู้ชายส่วนใหญ่ตัดสินใจเลือกชมรายการโทรทัศน์ด้วยตัวเองมากที่สุด (14 คน) โดยเฉพาะกลุ่มวัยเรียนและวัยผู้สูงอายุ (6 คนเท่ากัน) รองลงมาเป็นการตัดสินใจชมตามผู้อื่นเลือก (11 คน) ซึ่งส่วนใหญ่เป็นผู้ชายในกลุ่มวัยทำงาน (6 คน) อย่างไรก็ตามเป็นที่น่าสังเกตว่า กลุ่มวัยผู้สูงอายุมักตัดสินใจเลือกชมรายการด้วยตัวเองและตัดสินใจชมตามผู้อื่นเลือกในปริมาณที่ใกล้เคียงกัน (6 คนและ 4 คนตามลำดับ) การตัดสินใจเลือกชมรายการของกลุ่มตัวอย่างสามารถจำแนกในรูปของตาราง ดังนี้

ตารางที่ 4.6 การตัดสินใจเลือกชมรายการโทรทัศน์ของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน

การตัดสินใจเลือกชมรายการโทรทัศน์	วัยเรียน จำนวน (คน)	วัยทำงาน จำนวน (คน)	วัยผู้สูงอายุ จำนวน (คน)	รวม
1. ตัดสินใจเลือกชมด้วยตัวเอง	6	2	6	14
2. ตัดสินใจเลือกชมร่วมกับผู้อื่น	3	2	0	5
3. ตัดสินใจชมตามผู้อื่นเลือก	1	6	4	11
รวม	10	10	10	30

จากการวิจัย พบว่า การตัดสินใจเลือกชมรายการโทรทัศน์ของผู้ชายแต่ละวัยมีลักษณะต่างกัน โดยกลุ่มวัยเรียนส่วนใหญ่มีความเป็นตัวของตัวเอง และให้ความสำคัญกับความต้องการของตนเองมาก ดังนั้น การเลือกชมรายการโทรทัศน์ส่วนใหญ่กลุ่มวัยเรียน จึงมักตัดสินใจเลือกชมรายการด้วยตัวเอง ซึ่งต่างกับกลุ่มวัยทำงานที่พบว่า ปัจจัยเรื่องครอบครัวและเพื่อนที่อาศัยอยู่ด้วยกัน มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกชมรายการโทรทัศน์ จึงพบว่าในบางครั้งกลุ่มวัยทำงานจะให้สิทธิเลือกชมรายการกับสมาชิกในครอบครัวที่ชมอยู่ก่อน ในขณะที่กลุ่มวัยผู้สูงอายุพบว่า มีความแตกต่างในการตัดสินใจเลือกชมรายการน้อยมากเมื่อเทียบกับกลุ่มอื่น กล่าวคือผู้สูงอายุเลือกชมรายการด้วยตัวเอง และชมตามผู้อื่นเลือกในปริมาณใกล้เคียงกัน อย่างไรก็ตาม เป็นที่น่าสังเกตว่า ผู้สูงอายุที่มีอำนาจในการตัดสินใจเลือกชมรายการโทรทัศน์จะมีฐานะเป็นหัวหน้าครอบครัว โดยรายละเอียดของการตัดสินใจเลือกชมรายการของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม มีดังนี้

กลุ่มวัยเรียน

การตัดสินใจเลือกชมรายการต่าง ๆ ทางโทรทัศน์ของกลุ่มวัยเรียน พบว่า มีกลุ่มตัวอย่างที่ตอบว่าตัดสินใจเลือกชมด้วยตัวเอง จำนวน 6 คน (วิฑูรย์, จักรภักดิ์, สมทบ, ณิชพล พีพานิชย์, มนต์ชัย, กฤษฎา) กลุ่มตัวอย่างที่ชมรายการโทรทัศน์ตามผู้อื่นเลือก จำนวน 1 คน (วัณนเกียรติ) และมีกลุ่มตัวอย่างที่มีการตัดสินใจร่วมกับผู้อื่น จำนวน 3 คน (วีระชัย, ธีรวุฒิ, ณิชพล เจริญรัตน์)

(ก) ตัดสินใจเลือกชมด้วยตัวเอง

“ละครนี่แม่จะดูตามลูก นี้อคมมีพี่น้อง 3 คนรวมตัวนี้อศด้วย ส่วนใหญ่ถ้าดูละครก็จะดูเรื่องเดียวกัน จะไม่มีปัญหาเรื่องแย่งกันดู...จะไม่มีบ้ำละครแบบ...แต่ก็มีบ้าง แต่ถ้าถึงขนาดเราต้องตามเค้า เราจะไม่ตามเค้า เพราะเราก่อนข้างเป็นตัวของตัวเอง”

(สมทบ สันติเพ็ญสกุล, สัมภาษณ์ 19 ธันวาคม 2539)

(ข) ตัดสินใจเลือกชมร่วมกับผู้อื่น

“การตัดสินใจเลือกดูรายการต่าง ๆ จะต้องเห็นพ้องต้องกัน...ในช่วงเวลา 6 โมงถึง 4 ทุ่ม ซึ่งเป็นช่วงละครก่อนข่าวและละครหลังข่าว สมาชิกในบ้านทั้งหมดตัดสินใจเลือกดูละครร่วมกันและไม่มีใครในบ้านที่ไม่ชอบดูละคร”

(วีระชัย จิตรานูวัฒน์กุล, สัมภาษณ์ 4 กุมภาพันธ์ 2540)

“ตัดสินใจทั้งคู่ ..บางครั้งก็มีขัดแย้งกันเล็กน้อย...บางทีแม่อยากดูเรื่องนี้ แต่เราไม่ชอบพล็อตเรื่องของอีกเรื่อง เราอยากดูอีกเรื่องนึง บางครั้งก็แย่งกันดูด้วย บางครั้งแม่เคื่ก็ชอบดูพวกอิจฉาริชยา...พวกแนวชีวิต บางครั้งดูแล้วไม่ชอบมันจำเจ ซีเรียสด้วย”

(ณิชพล เจริญรัตน์, สัมภาษณ์ 19 ธันวาคม 2539)

(ค) ตัดสินใจชมตามผู้อื่นเลือก

“โทรศัพท์ที่หอบเป็นของเพื่อน แล้วเค้าก็ชอบดูเรื่องที่เราไม่อยากจะดู ก็ไม่ดู ... ส่วนโทรศัพท์ที่บ้าน แม่กับพี่สาวชอบดูเรื่องนั้นเรื่องนี้ เราก็ดูตามเค้า เพราะไม่ค่อยได้ดูอยู่แล้ว จะดูเรื่องไหนก็ได้”
(วัฒนเกียรติ เลื่องลือเจริญกิจ, สัมภาษณ์ 17 กุมภาพันธ์ 2540)

จากข้อมูลข้างต้นจะเห็นได้ว่า กลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในวัยเรียนส่วนใหญ่ตัดสินใจเลือกชมรายการโทรทัศน์ด้วยตนเอง แม้ว่าบางคนจะดูโทรทัศน์ร่วมกับสมาชิกคนอื่นในครอบครัว แต่ถ้าหากไม่ชอบรายการนั้นก็แยกตัวไปดูต่างหาก ยกเว้นในกรณีของจักรภพซึ่งอาศัยอยู่ในหอพักคนเดียว นอกจากนี้ยังมีกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในวัยเรียน จำนวน 3 คน ที่มีการตัดสินใจเลือกชมรายการโทรทัศน์ร่วมกับผู้อื่น ทั้งนี้ กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดให้เหตุผลว่า ส่วนใหญ่สมาชิกในครอบครัวชอบดูรายการโทรทัศน์คล้ายกัน จึงไม่มีปัญหาในการเลือกชมรายการต่าง ๆ นอกจากนี้ยังมีกลุ่มตัวอย่างจำนวน 1 คน (วัฒนเกียรติ) ที่ติดตามชมรายการโทรทัศน์ตามผู้อื่นเลือก โดยให้เหตุผลว่า เมื่ออยู่หอพักกับเพื่อน เพื่อนที่พักอยู่ด้วยกันจะเป็นผู้เลือกชมรายการต่าง ๆ เอง เนื่องจากเครื่องรับโทรทัศน์นั้นเป็นของเพื่อนคนดังกล่าว และเมื่อกลับมาดูโทรทัศน์ที่บ้าน แม่และพี่สาวมักเป็นผู้เลือกชมรายการต่าง ๆ อีกทั้งเนื่องจากตนเองไม่ค่อยชอบดูโทรทัศน์อยู่แล้ว จึงไม่สนใจเลือกที่จะชมรายการใด

กลุ่มวัยทำงาน

สำหรับการตัดสินใจเลือกชมรายการต่าง ๆ ทางโทรทัศน์ของกลุ่มวัยทำงาน พบว่ามีกลุ่มตัวอย่างที่ตอบว่าตัดสินใจเลือกชมรายการตามผู้อื่นเลือก จำนวน 6 คน (พีระพัฒน์, วิษา, สุริยะ, ธีระ, ณัฐพงษ์, ปรีชา) ตัดสินใจเลือกชมร่วมกับผู้อื่น จำนวน 2 คน (ประกิตลาภ, ชาญชัย) และตัดสินใจเลือกชมด้วยตัวเอง จำนวน 2 คน (สุพจน์, ยุทธพงษ์) ตามลำดับ

อย่างไรก็ตาม จากการวิจัย พบว่า ลักษณะการอยู่อาศัยของกลุ่มตัวอย่างเข้ามามีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกชมรายการของกลุ่มวัยทำงาน กล่าวคือ กลุ่มวัยทำงานที่พักอาศัยอยู่กับครอบครัว

ครัวส่วนใหญ่ตัดสินใจชมรายการโทรทัศน์ตามสมาชิกในครอบครัว โดยให้เหตุผลว่าส่วนใหญ่สมาชิกในครอบครัวชอบรายการโทรทัศน์เหมือนกัน

สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่กับเพื่อน (สุริยะ) พบว่า มีพฤติกรรมการเลือกชมรายการโทรทัศน์ไม่ต่างจากกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่กับครอบครัว กล่าวคือจะเลือกชมรายการโทรทัศน์ด้วยตัวเอง แต่ถ้ามีผู้ชมโทรทัศน์อยู่ก่อนแล้ว ตนเองก็จะชมรายการโทรทัศน์ตามที่คุณอื่นเลือกดูอยู่ก่อน

ส่วนการตัดสินใจเลือกชมรายการของกลุ่มวัยทำงานที่แต่งงานแล้ว (วิชา, ปรีชา) พบว่า ปัจจัยในเรื่องครอบครัวมีผลต่อการตัดสินใจชม เช่น ปัจจัยในเรื่องลูกทำให้นายวิชาชมรายการโทรทัศน์น้อยลง โดยในช่วงที่สัมภาษณ์ วิชากล่าวว่าไม่ได้ดูรายการโทรทัศน์ แม้ว่าในช่วงดังกล่าวมีละครแนวประวัติศาสตร์ซึ่งเป็นละครแนวที่ตนเองชอบ วิชากล่าวถึงสาเหตุที่ตนไม่ดูละครในช่วงนี้ว่า “อาจจะเป็นเพราะว่าช่วงนี้มีสมาชิกใหม่ (ลูก) ก็เลยไม่ค่อยได้เปิดทีวีเท่าไร”

(ก) ตัดสินใจเลือกชมด้วยตัวเอง

“ส่วนมากผมจะเป็นคนเลือก คุณป้าก็ชอบดูโทรทัศน์เหมือนกัน แต่เวลาดูด้วยกันผมจะเป็นคนถือ remote control เลือกกดไปกดมาดูแต่ละช่อง”

(ชาญชัย กายสิทธิ์, สัมภาษณ์ 14 มกราคม 2540)

“เวลาดูละครหรือดูโทรทัศน์ จะไม่ค่อยดูด้วยกัน คือ ต่างคนต่างดู อาจจะเพราะมีหลายห้อง คนไหนชอบดูอะไรก็ดูอันนั้น ...หรือบางทีดูด้วยกันผมไม่ชอบรายการนั้น ผมก็จะไปดูรายการที่ผมอยากดูที่ห้องของผม”

(ยุทธพงษ์ รัตนกุล, สัมภาษณ์ 23 มกราคม 2540)

(ข) ตัดสินใจเลือกชมร่วมกับผู้อื่น

“...บางครั้งก็อาจจะมีทะเลาะกันบ้าง แต่ถ้ามีจุดที่ร่วมกันเราก็จะดูด้วยกัน แต่ส่วนใหญ่เราจะชอบดูช่อง 7 ะมากกว่า”

(ประภคกร หมั่นวงศ์, สัมภาษณ์ 14 มกราคม 2540)

“การเลือกชมรายการต่าง ๆ จะเป็นลักษณะใครเลือกก็ได้ ตนเองก็ดูได้ทั้งนั้น ...ตัวพี่ก็เลือกแต่ถ้าเค้าดูอยู่ หรือมีคนอื่นดูอยู่เราก็จะไม่เลือก สมมติว่าไม่มีใครดูหรือไม่สนใจเราก็เปลี่ยน”

(ธีระ พูลสวัสดิ์, สัมภาษณ์ 24 ธันวาคม 2539)

(ค) ตัดสินใจชมตามผู้อื่นเลือก

เป็นที่น่าสังเกตว่า กลุ่มตัวอย่างวัยทำงานส่วนใหญ่มักตัดสินใจเลือกชมรายการโทรทัศน์ตามผู้ที่อาศัยอยู่ด้วย ไม่ว่าจะเป็นครอบครัวหรือเพื่อน ทั้งนี้อาจเนื่องจากกลุ่มตัวอย่างวัยทำงานมิได้มีความตั้งใจในการชมรายการโทรทัศน์ใดมากเป็นพิเศษ อีกทั้งมองว่าการชมโทรทัศน์เป็นการผ่อนคลายจากความเครียด ดังนั้นจึงคิดว่าชมรายการใดก็ได้

“สมมติว่าใครอยู่ก่อนหรือดูโทรทัศน์อยู่ก่อนก็ให้เค้าเลือกว่าดูเรื่องไหน ก็มีเรื่องที่เราชอบดูเหมือนกัน ทำให้เราดูเรื่องเดียวกัน ซึ่งหลายเรื่องอย่างเช่น “นายขนมต้ม” ก็ดูพร้อมกันหรือรายการตลกก็มักดูด้วยกัน”

(สุริยะ คชินทร, สัมภาษณ์ 24 ธันวาคม 2539)

“เวลาเปิดทีวี คือจะไม่ค่อยพูดกัน ใครเปิดก่อนก็ดูไป จะไม่มีการบอกว่า เปิดช่องโน้นเปิดช่องนี้ คือจะให้เกียรติว่าใครเปิดก่อนก็ดูก่อน แล้วก็ดูตาม ถ้าเป็นรายการที่เราอยากดู สมมติว่าน้องเค้าเปิดอยู่ ผมก็ปล่อยให้เค้าดู เราก็ไม่ดูรายการที่เราอยากดู” (หัวเราะ)

(ณัฐพงษ์ หริรักษาพันธ์, สัมภาษณ์ 20 ธันวาคม 2539)

“ส่วนใหญ่ผมไม่ดูเองนะ ดูตามภรรยา เพราะส่วนใหญ่แล้วไม่ค่อยดู แฟนเค้าชอบดู ส่วนใหญ่เค้าดูคิดเป็นประจำ ผมดูน้อย ที่น้อยนี้ไม่ได้ดูเองนะ ดูตามเค้าผ่าน ๆ ปกติแล้วจะไม่มาดูเป็นกิจลักษณะ เพราะว่าผมก็ทำอย่างอื่น ดูอย่างอื่น เช่น อาจจะฟังวิทยุหรือนอน”

(ปรีชา บุญผาชาติ, สัมภาษณ์ 23 มกราคม 2540)

กลุ่มวัยผู้สูงอายุ

การเลือกชมรายการโทรทัศน์ของกลุ่มวัยผู้สูงอายุสามารถแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มวัยผู้สูงอายุที่เลือกชมรายการโทรทัศน์ด้วยตัวเอง จำนวน 6 คน (ทัศนเทพ, โพร้, ทวนทอง, โอภาส,

ปราโมทย์, จำรูญ) และกลุ่มวัยผู้สูงอายุที่เป็นผู้เลือกชมรายการโทรทัศน์ตามผู้อื่นเลือก จำนวน 4 คน (ประเทือง, ประมวล, ระยอง, สหพันธ์) เป็นที่น่าสังเกตว่า กลุ่มตัวอย่างที่ตัดสินใจเลือกชมรายการด้วยตัวเอง มีฐานะเป็นหัวหน้าครอบครัว จึงมีอำนาจในการเลือกชมรายการโทรทัศน์มากกว่าสมาชิกคนอื่นในครอบครัว หรืออาจเนื่องจากสมาชิกคนอื่นในครอบครัวไม่มีใครดูโทรทัศน์

(ก) ตัดสินใจเลือกชมด้วยตัวเอง

“พี่ชอบดูละคร เค้าก็ไม่มารบกวน ถ้าเค้าอยากดูอย่างอื่นเค้าก็ย้ายไปดูอีกห้อง”

(ทัศนเทพ ธาดาอำนวยการ, สัมภาษณ์ 12 มีนาคม 2540)

(ข) ตัดสินใจชมตามผู้อื่นเลือก

“ส่วนใหญ่ลูก ๆ จะเป็นคนเลือกรายการต่าง แล้วเราก็ดูตาม ในช่วง 6 โมงมักดูรายการโทรทัศน์ก็แล้วแต่ว่าลูก ๆ เค้ากำลังดูเรื่องอะไร...เค้าก็ดูของเค้า เรายากดูเราก็ดู เรายากนอนก็นอน เค้าก็ดูของเค้าไป”

(ประมวล นิซัง, สัมภาษณ์ 7 มีนาคม 2540)

“ส่วนมากถ้าลูกดูจะดูตามหลาน หลานเขาเปิดอะไรมาเราก็ต้องดูตามเขาไป นอกจากรายการที่เราดูของเราต่างหาก เค้าก็ต้องขึ้นไปชั้นบนนอนดูในห้องนอน”

(ระยอง ดำรงไทย, สัมภาษณ์ 9 มีนาคม 2540)

อย่างไรก็ตาม จากข้อมูลข้างต้น สามารถจำแนกผู้มีอิทธิพลต่อการเลือกชมรายการโทรทัศน์ของกลุ่มตัวอย่างวัยผู้สูงอายุ ที่ชมรายการโทรทัศน์ตามที่สมาชิกในครอบครัว จำนวน 4 คน (ประเทือง, ประมวล, ระยอง, สหพันธ์) ดังนี้

กลุ่มที่หนึ่ง หากกลุ่มตัวอย่างวัยผู้สูงอายุพักอาศัยอยู่กับครอบครัว มีลูกหรือหลานอาศัยอยู่ด้วย ผู้ที่มีอิทธิพลในการเลือกชมรายการโทรทัศน์ หรือเป็นผู้ตัดสินใจเลือกชมรายการโทรทัศน์มักเป็นของลูกหรือหลาน (ประเทือง, ประมวล, ระยอง)

กลุ่มที่สอง หากกลุ่มตัวอย่างวัยผู้สูงอายุอาศัยอยู่กับภรรยา ผู้ที่มีอิทธิพลในการเลือกชมรายการโทรทัศน์หรือเป็นผู้ตัดสินใจเลือกชมรายการโทรทัศน์จะเป็นของภรรยา (สท้าน)

จากข้อมูลการสัมภาษณ์ พบว่า กลุ่มวัยสูงอายุที่ชมรายการโทรทัศน์ตามผู้อื่นเลือก ส่วนใหญ่ไม่มีความสนใจในการเปิดรับโทรทัศน์มากนัก จะเป็นเพียงการชมผ่านสายตา และไม่ได้ให้ความสำคัญกับการชมรายการโทรทัศน์มากนัก บางครั้งอาจจะดูเพื่อเป็นการฆ่าเวลาก่อนนอนเท่านั้น ทั้งนี้เนื่องจากมีกลุ่มตัวอย่างบางคนกล่าวว่า คนแก่มักนอนไม่หลับ ต้องหาอะไรทำก่อนถึงเวลานอน ซึ่งการชมโทรทัศน์เป็นกิจกรรมที่ทำได้ง่าย และเป็นทางเลือกที่ดีกว่าทำกิจกรรมอื่น เช่น ฟังรายการวิทยุ เป็นต้น

3. พฤติกรรมการชมละครโทรทัศน์

การวิจัยเรื่อง “แบบแผนการชมละครโทรทัศน์ของผู้ชาย” ทำการศึกษาพฤติกรรมการชมละครโทรทัศน์ของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ชาย โดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (Depth Interview) ใน 4 ประเด็น ดังต่อไปนี้

- 3.1) การเปิดรับชมละครโทรทัศน์
- 3.2) การเลือกรับรู้และตีความละครโทรทัศน์
- 3.3) ความตั้งใจชมละครโทรทัศน์
- 3.4) การเลือกจดจำเนื้อหาละครโทรทัศน์

3.1) การเปิดรับชมละครโทรทัศน์

ผู้วิจัยใช้แบบสอบถาม เพื่อสำรวจพฤติกรรมการเปิดรับชมละครโทรทัศน์ของผู้ชาย จากรายชื่อละครโทรทัศน์ทั้งหมด 66 เรื่อง ที่ออกอากาศในช่วงเดือนตุลาคม พ.ศ. 2538 ถึงเดือนธันวาคม พ.ศ. 2539 รวมระยะเวลา 15 เดือน โดยสามารถนำเสนอการเปิดรับชมละครโทรทัศน์จากมากไปหาน้อยในรูปของตาราง ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.7 การเปิดรับชมละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศระหว่าง
เดือนตุลาคม 2538 - เดือนธันวาคม 2539 ของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน

ลำดับ ที่	ละครโทรทัศน์เรื่อง	ช่อง	เปิดรับ จำนวน (คน)	ไม่เปิดรับ จำนวน (คน)
1	มนต์รักลูกทุ่ง	7	28	2
2	นายขนมต้ม	7	23	7
3	สายโลหิต	7	23	7
4	มงกุฎดอกส้ม	7	22	8
5	รัตนโกสินทร์	7	21	9
6	โปลิศจับขโมย	3	21	9
7	คุณชาย 5	5	21	9
8	คารายัณ	5	21	9
9	รักเดียวของเจนจิรา	3	20	10
10	แอบเก็บใจไว้ใกล้เธอ	5	19	11
11	เบญจรงค์ห้าสี	7	19	11
12	ทอฝันกับมาวิน	5	19	11
13	ไม้คัด	7	19	11
14	รักหลอก ๆ อย่างอกใคร	5	19	11
15	พริกจี๋หนูกับหมูแฮม	3	19	11
16	ลัดฟ้ามาหารัก	5	19	11
17	ตอง 1	7	19	11
18	ปะการังสีดำ	7	19	11
19	หักกลืนข้าง	7	18	12
20	เกาะสวาทหาดสวรรค์	7	18	12
21	ญาติกา	7	17	13
22	ทรายสี่เพลิง	3	17	13
23	สุดสายป่าน	7	17	13

ตารางที่ 4.7 การเปิดรับชมละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศระหว่าง
เดือนตุลาคม 2538 - เดือนธันวาคม 2539 ของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน (ต่อ 1)

ลำดับ ที่	ละครโทรทัศน์เรื่อง	ช่อง	เปิดรับ จำนวน (คน)	ไม่เปิดรับ จำนวน (คน)
24	เยี่ยมวิมาน	3	16	14
25	ปีหนึ่งเพื่อนกันและวันอัศจรรย์ ของผม	7	16	14
26	ด้วยแรงอธิษฐาน	7	16	14
27	ดาวเรือง	3	16	14
28	ฟากฟ้าทะเลฝัน	3	15	15
29	เจ้าพ่อจำเป็น	5	14	16
30	ดอกแก้ว	7	14	16
31	คั้งดวงหฤทัย	7	14	16
32	แม่นาคพระนคร	7	14	16
33	บ้านสอยดาว	7	14	16
34	ร่มฉัตร	3	14	16
35	ผู้ชายไม้ประดับ	7	13	17
36	เมื่อหมอกสลาย	7	13	17
37	เพลิงพระนาง	5	13	17
38	เพลิงบุญ	3	13	17
39	สกาเวือน	3	13	17
40	ไอ้คุณผี	3	12	18
41	ฝนปลายฟ้า	3	12	18
42	ฉก. เสือดำ ตอนถล่มหินแตก	5	12	18
43	นางเสือดาว	3	12	18
44	เฮฮาเมียหน้าวี	5	11	19
45	บ้านตะวัน	3	11	19

ตารางที่ 4.7 การเปิดรับชมละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศระหว่าง
เดือนตุลาคม 2538 - เดือนธันวาคม 2539 ของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน (ต่อ 2)

ลำดับ ที่	ละครโทรทัศน์เรื่อง	ช่อง	เปิดรับ จำนวน (คน)	ไม่เปิดรับ จำนวน (คน)
46	ไม้อ่อน	3	11	19
47	สันติบาล	5	11	19
48	เข็มซ่อนปลาย	3	10	20
49	ละครเล่ห์เสน่ห์หา	3	10	20
50	ดอกไม้ในป่าหนาว	5	9	21
51	ทรมานวัยกับไอ้ตูป	5	9	21
52	แผ่นดินของเรา	5	9	21
53	รักลับหลีก	3	9	21
54	แสงเพลิงที่เกริงทอง	5	9	21
55	รักเร่เร่ร้างรัก	7	8	22
56	สถาปนารสινή	5	8	22
57	อิสวอันตราย	3	7	23
58	ก้านกฤษณา	3	7	23
59	สนสะท้าน	5	7	23
60	เมียบ้าเธอ	3	7	23
61	เท็งเต็ง	5	6	24
62	ความรักสี่คำ	5	5	25
63	ปรารถนาแห่งหัวใจ	3	5	25
64	เพชรในเรือน	3	4	26
65	ชั่วโมงที่ 25	5	4	26
66	พิษพยาบาล	3	3	27
	รวมทั้งหมด	—	914	1066

จากตารางที่ 4.7 พบว่า ผู้ชายมีพฤติกรรมการเปิดรับชมละครโทรทัศน์แต่ละเรื่องต่าง กัน โดยมีละครที่ผู้ชายเปิดรับชมมากที่สุด คือ มนตร์รักลูกทุ่ง จำนวน 28 คน และมีละครที่ผู้ชายเปิดรับชมน้อยที่สุด คือ พิชชยาบาท เพียง 3 คน

จากตารางดังกล่าว เราสามารถหาค่าเฉลี่ยของการเปิดรับ และไม่เปิดรับชมละครโทรทัศน์ของผู้ชาย โดยนำจำนวนการเปิดรับหรือไม่เปิดรับทั้งหมดหารกับจำนวนละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศ พบว่า ค่าเฉลี่ยของการเปิดรับชมละครโทรทัศน์ของผู้ชายเท่ากับ 13.84 หรือประมาณ 14 คน และค่าเฉลี่ยของการไม่เปิดรับชมละครโทรทัศน์เท่ากับ 16.15 หรือประมาณ 16 คน จากค่าเฉลี่ยของการเปิดรับและไม่เปิดรับดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าพฤติกรรมการเปิดรับและไม่เปิดรับชมละครโทรทัศน์ของผู้ชายมีค่าใกล้เคียงกัน ซึ่งจากข้อมูลข้างต้น จะเห็นได้ว่ามีผู้ชายเกือบ 50 % ที่ติดตามชมละครโทรทัศน์ ซึ่งสอดคล้องกับผลการสำรวจของ The Advertising & Marketing ที่ระบุว่า มีผู้ชายจำนวน 51 % ติดตามชมละครโทรทัศน์ จึงอาจกล่าวได้ว่า ละครโทรทัศน์ก็เป็นสื่อเพื่อความบันเทิงของผู้ชายเช่นกัน ซึ่งแต่เดิมคนส่วนใหญ่มักรู้สึกว่าละครโทรทัศน์เป็นสื่อเพื่อความบันเทิงของผู้หญิงโดยเฉพาะ จากข้อมูลข้างต้น พอสรุปได้ว่าผู้ชายก็ชมละครโทรทัศน์เช่นกัน แต่พฤติกรรมการชมละครโทรทัศน์ของผู้ชายเป็นเช่นไร มีความเหมือนหรือต่างกับพฤติกรรมการชมละครโทรทัศน์ของผู้หญิงหรือไม่ ซึ่งจะได้ทำการศึกษาต่อไป

ดังนั้น เพื่อให้เข้าใจถึงพฤติกรรมการเปิดรับชมละครโทรทัศน์ของผู้ชายได้ดียิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงสร้างตารางความบ่อยครั้งในการเปิดรับชมละครโทรทัศน์ของผู้ชาย เพื่อหาว่ามีละครเรื่องใดบ้างที่ผู้ชายชื่นชอบและเปิดรับชมน้อยครั้งที่สุด โดยตั้งเกณฑ์การให้คะแนนความบ่อยครั้งในการเปิดรับชมละครโทรทัศน์ ดังนี้

ไม่เคยดู	1 คะแนน
ดูบ้าง ไม่ดูบ้าง	2 คะแนน
ดูพอสมควร	3 คะแนน
ดูบ่อย	4 คะแนน
ดูเกือบทุกครั้ง	5 คะแนน

จากการให้คะแนนความบ่อยครั้งในการเปิดรับชม ผู้วิจัยได้จัดอันดับละครโทรทัศน์ที่มีความบ่อยครั้งในการเปิดรับชมสูงสุด 20 อันดับแรก โดยแสดงในรูปของตาราง เพื่อให้ง่ายกับการอธิบายลักษณะร่วมหรือคุณสมบัติร่วม (attribute) ของละครโทรทัศน์ที่ผู้ชมเปิดรับ ดังนี้

ตารางที่ 4.8 ละครโทรทัศน์ที่มีความบ่อยครั้งในการเปิดรับชมสูงสุด 20 อันดับแรก

ลำดับ ที่	ละครโทรทัศน์เรื่อง	ช่อง	ความบ่อยครั้งในการเปิดรับชมละครโทรทัศน์					คะแนน รวม
			ไม่ดูเลย	ดูบ้างไม่ ดูบ้าง	ดูพอ สมควร	ดูบ่อย	ดูเกือบ ทุกครั้ง	
1	มนต์รักลูกทุ่ง	7	2	9	9	4	6	93
2	รัตนโกสินทร์	7	9	3	4	6	8	91
3	นายขนมต้ม	7	7	6	7	4	6	86
4	โปลิศลับขโมย	3	9	5	4	6	4	85
5	แอบเก็บใจไว้ใกล้เธอ	5	11	2	5	7	5	83
6	เบญจรงค์ห้าสี	7	11	3	5	6	5	81
7	ทอฝันกับมาวิน	5	11	2	7	5	5	81
8	สายโลหิต	7	7	9	4	6	4	81
9	รักหลอก ๆ อย่าบอกใคร	5	11	4	4	6	5	80
10	ไม้ดัด	7	11	4	5	4	5	80
11	คุณชวย 5	7	9	8	4	3	6	79
12	มงกุฎดอกส้ม	7	8	10	2	6	4	78
13	พริกขี้หนูกับหมูแฮม	3	11	6	4	2	7	78
14	คาราอัน	5	9	6	5	8	2	78
15	รักเดียวของเจนจิรา	3	10	5	7	4	4	77
16	ลัดฟ้ามาหารัก	5	11	4	7	5	5	75
17	ทอง 1	7	11	7	3	5	4	74
18	ญาติกา	7	13	5	2	6	4	73
19	หักลิ้นช้าง	7	12	6	5	2	5	72
20	ทรายสีเพลิง	3	13	5	3	5	4	72

จากตารางข้างต้น ผู้วิจัยวิเคราะห์ลักษณะร่วมหรือคุณสมบัติร่วม (attribute) ของละครโทรทัศน์ที่ผู้ชายเปิดรับชมบ่อยครั้งสูงสุด 20 อันดับแรก ซึ่งผู้วิจัยอนุมาน (refer) ว่าน่าจะเป็นเกณฑ์ที่ผู้ชายใช้ในการเลือกชมละครโทรทัศน์ ดังนี้

(1) **ช่องหรือสถานีโทรทัศน์** จากละครโทรทัศน์ทั้งหมด 20 เรื่องที่ผู้ชายเปิดรับชมบ่อยครั้งสูงสุด พบว่า สามารถจำแนกละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศตามช่องหรือสถานีโทรทัศน์ต่าง ๆ ได้แก่ ละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศทางช่อง 3 จำนวน 4 เรื่อง (โพลีซัฟฟิโอมัย, พริกขี้หนูกับหมูแฮม, รักเดียวของเจนจิรา, ทราวยี่เพลิ่ง) ละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศทางช่อง 5 จำนวน 5 เรื่อง (ทอฝันกับมาวิน, แอบเก็บใจไว้ใกล้เธอ, รักหลอก ๆ อย่างบอกใคร, ดารายัณ, ลัดฟ้ามาหารัก) และละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศทางช่อง 7 จำนวน 11 เรื่อง (มนต์รักลูกทุ่ง, รัคนโกสินทร์, นายขนมต้ม, สายโลหิต, เบญจรงค์ห้าสี, ไม้คัด, คุณชาย 5, มงกุฎดอกส้ม, ทอง 1, ญาติกา, หักลิ้นช้าง) ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.9 จำแนกละครโทรทัศน์ที่มีความบ่อยครั้ง

ในการเปิดรับชมสูงสุด 20 อันดับแรกตามช่อง / สถานีโทรทัศน์

ช่อง / สถานีโทรทัศน์	จำนวน (เรื่อง)
7	11
5	5
3	4

เมื่อจำแนกละครโทรทัศน์ที่ผู้ชายเปิดรับชมบ่อยครั้งสูงสุดจำนวน 20 เรื่องออกตามช่องหรือสถานีโทรทัศน์แล้ว พบว่า ละครโทรทัศน์ส่วนใหญ่ที่ผู้ชายเปิดรับชมเป็นละครทางช่อง 7 รองลงมาเป็นละครทางช่อง 5 และช่อง 3 ตามลำดับ เหตุผลที่ละครโทรทัศน์ทางช่อง 7 เป็นละครที่ผู้ชายเปิดรับชมมากที่สุดอาจเนื่องจากละครของช่อง 7 ก่อนข้างเป็นละครที่มีเนื้อหาหลากหลายเมื่อเทียบกับละครของช่องอื่น เช่น ละครแนวประวัติศาสตร์หรือย้อนยุค (รัคนโกสินทร์, ญาติกา, สายโลหิต, มนต์รักลูกทุ่ง) ละครแนวชีวิต (ไม้คัด) ละครแนวบู๊ต่อสู้ (หักลิ้นช้าง) ละครแนวตลกขบขัน (เกาะสวาทหาดสวรรค์) ฯลฯ จึงทำให้ละครทางช่อง 7 มีความหลากหลายในการเลือกชมและสามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้กว้างกว่า อีกทั้งการส่งสัญญาณออกอากาศของช่อง 7 ก่อนข้าง

ครอบคลุมกว้างไกลกว่าการส่งสัญญาณของช่องอื่น จึงทำให้ผู้ชมสามารถรับชมรายการต่าง ๆ ได้มากกว่าช่องอื่น ขณะเดียวกัน กลุ่มเป้าหมายของละครโทรทัศน์ทางช่อง 3 และช่อง 5 ก็มีลักษณะเฉพาะเจาะจงกว่ากลุ่มเป้าหมายของละครทางช่อง 7 กล่าวคือ ละครทางช่อง 3 ก่อนข้างมีกลุ่มเป้าหมายเป็นแม่บ้านหรือผู้หญิง ส่วนละครทางช่อง 5 มีกลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่เป็นวัยรุ่น จึงทำให้มีผู้ชมน้อยกว่าละครทางช่อง 7

(2) **ผู้ผลิตละคร** จากการจำแนกละครโทรทัศน์ตามสถานีโทรทัศน์ข้างต้น พบว่าผู้ผลิตมีส่วนกับการเลือกชมละครโทรทัศน์ของผู้ชายอย่างมาก โดยเฉพาะละครทางช่อง 3 ซึ่งจะเห็นได้ว่าละคร 3 ใน 4 เรื่อง เป็นละครที่มีวรายุทธ มิลินทจินดาเป็นผู้จัดละคร เช่นเดียวกับละครทางช่อง 5 ซึ่งเป็นละครที่ผลิตจากบริษัท X'act ทั้งหมด โดยผู้ผลิตละครโทรทัศน์ทั้งสองค่ายก่อนข้างเป็นผู้ผลิตที่มีการนำเสนอเนื้อหาของละครในรูปแบบใหม่ ในขณะที่ละครโทรทัศน์ทางช่อง 7 ที่ผู้ชายเปิดรับชมจำนวน 11 เรื่อง เป็นละครที่ผลิตโดยบริษัทคาราวิดีโอจำกัด จำนวน 7 เรื่อง (มนต์รักลูกทุ่ง, รัตนโกสินทร์, สายโลหิต, คุณชาย 5, มงกุฎดอกส้ม, ทอง 1, ญาติกา) ทั้งนี้ เมื่อวิเคราะห์กลุ่มเป้าหมายของผู้ผลิตทั้ง 3 กลุ่ม พบว่า ละครโทรทัศน์ที่วรายุทธนำเสนออีกมีกลุ่มเป้าหมายในระดับกลางถึงระดับบน เป็นผู้มีการศึกษาและเป็นคนรุ่นใหม่ ในขณะที่กลุ่มเป้าหมายของ X'act มักเน้นกลุ่มวัยรุ่นจนถึงวัยผู้ใหญ่ และเป็นคนรุ่นใหม่ที่ต้องการทางเลือกใหม่ในการชมละครที่ต่างจากละครโทรทัศน์ทั่วไป ในขณะที่ละครโทรทัศน์ที่ผลิตโดยคาราวิดีโอจะมีกลุ่มเป้าหมายในระดับกว้างกว่าผู้ผลิตทั้งสองกลุ่ม คือ มีกลุ่มเป้าหมายตั้งแต่ระดับล่างจนถึงระดับบน อีกทั้งเนื้อหาของละครของคาราวิดีโอมักเป็นละครแนวประวัติศาสตร์ (สังเกตดูว่ามีถึง 4 เรื่อง คือ มนต์รักลูกทุ่ง, รัตนโกสินทร์, สายโลหิต, ญาติกา) ซึ่งเป็นละครแนวนักของคาราวิดีโอ ดังนั้น อาจกล่าวได้ว่า ผู้ผลิตก็น่าจะมีผลต่อการเลือกเปิดรับชมละครโทรทัศน์ของผู้ชายเช่นกัน

(3) **เนื้อหา** จิระวิทย์ สมบัติศิริ ผู้เขียนบทละครโทรทัศน์กล่าวว่า การนำเสนอละครโทรทัศน์ที่มีเนื้อหาหรือเรื่องราวที่เข้ากับบรรณนิยมหรือสไตส์ของผู้ชาย จะเป็นตัวดึงดูดให้ผู้ชายติดตามชมละครโทรทัศน์มากขึ้น ซึ่งเมื่อพิจารณาจากละครโทรทัศน์จำนวน 20 เรื่องที่ผู้ชายเปิดรับชมสูงสุด พบว่า เนื้อหาของละครโทรทัศน์ที่ผู้ชายชื่นชอบสามารถจำแนกได้หลายประการ เช่น ละครโทรทัศน์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับชีวิตในชนบท เช่น มนต์รักลูกทุ่ง, คุณชาย 5 หรือละครโทรทัศน์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับประวัติศาสตร์หรือย้อนยุค เช่น มนต์รักลูกทุ่ง, รัตนโกสินทร์, นายขนมต้ม,

สายโลหิต, ญาติกา เป็นต้น เป็นที่น่าสังเกตว่า ละครแนวประวัติศาสตร์ที่ผู้ชายชื่นชอบมักมีเนื้อหาที่เกี่ยวกับความเป็นชาติ การกอบกู้เอกราช เนื่องจากเนื้อหาดังกล่าวแสดงถึงลักษณะของความเป็นชายที่ชอบเรื่องราวเกี่ยวกับการต่อสู้ ความก้าวร้าว และต้องการความอิสระ

ขณะเดียวกัน ละครโทรทัศน์ที่มีเนื้อหาร่วมสมัยก็เป็นเรื่องราวที่ผู้ชายส่วนใหญ่ชื่นชอบ เช่น แอบเก็บใจไว้ใกล้เธอ, ทอฝันกับมาวิน, รักหลอก ๆ อย่าบอกใคร, ลัดฟ้ามาหารัก (สังเกตว่าเป็นละครของ X'act ทั้งหมด) พริกชี้ฟ้ากับหมูแฮม และทรายสีเพลิง เป็นต้น ลักษณะของละครที่มีเนื้อหาร่วมสมัยอาจเป็นละครที่มีเรื่องราวที่ร่วมสมัยหรือค่อนข้างตรงกับยุคปัจจุบัน มีการดำเนินเรื่องที่กระชับฉับไว และเรื่องราวที่หยิบยกมาสร้างเป็นละครจะมีเนื้อหาที่หลากหลายกว่าละครแบบเดิม ๆ

นอกจากนี้ เนื้อหาของละครโทรทัศน์ที่ผู้ชายส่วนใหญ่ชื่นชอบมักมีพระเอกหรือผู้ชายเป็นตัวนำ โดยเฉพาะพระเอกในเรื่องจะต้องพบกับปัญหาและฝ่าฟันอุปสรรคต่าง ๆ เพื่อให้ตนเองสมหวัง เช่น พี่คนสุดท้ายที่ต้องพิสูจน์ความดีและรักแท้ให้พ่อแม่ของทองกวาวเห็นใจในเรื่อง “มนต์รักลูกทุ่ง” หรือลูกคนจีนอย่างพ่อฟักที่ต้องพยายามไต่เต้าเอาดีในตำแหน่งข้าราชการไทยในเรื่อง “รัตนโกสินทร์” และชนมดัมที่ต้องใช้ความอดทนอย่างหนักเพื่อฝึกฝนฝีมือเชิงมวยของคนในเรื่อง “นายชนมดัม” นอกจากตัวอย่างที่กล่าวข้างต้น ยังมีละครอีกหลายเรื่องที่มีตัวเอกฝ่ายชายเป็นตัวนำ เช่น โปлицายับขโมย, แอบเก็บใจไว้ใกล้เธอ, ทอฝันกับมาวิน, สายโลหิต, คุณชาย 5, หักลิ้นช้าง เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม ละครโทรทัศน์ที่มีเนื้อหาที่ผู้หญิงหรือนางเอกเป็นตัวนำก็เป็นเนื้อหาที่ผู้ชายชื่นชอบ ซึ่งลักษณะของละครโทรทัศน์ประเภทนี้มักจะมีเนื้อหาที่ร่วมสมัย และมีการนำเสนอผู้หญิงในรูปแบบใหม่หรือในบทบาทของคนรุ่นใหม่ เช่น พริกชี้ฟ้ากับหมูแฮม, ทรายสีเพลิง ต่างจากละครโทรทัศน์โดยทั่วไปที่นางเอกมักถูกนำเสนอในภาพแบบเดิม ๆ เช่น เป็นแม่บ้าน เป็นภรรยา หรือเป็นผู้หญิงที่เป็นผู้ตามมากกว่าเป็นผู้นำ เป็นต้น

(4) ดารา ดาราก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีส่วนทำให้ผู้ชายเลือกชมละคร จากตารางข้างต้นพบว่า ดาราที่มีส่วนทำให้ละครเรื่องนั้น ๆ น่าสนใจติดตามชม ตัวอย่างเช่นดารานำฝ่ายหญิง ซึ่ง

สามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ ประเภทแรกเป็นคาราสาวสวยเซ็กซี่ เช่น ถ้าเป็นละครทางช่อง 3 พบว่า ละครที่ผลิตมา ปรากฏภาพแสดงนำ เช่นเรื่อง “ทรายสีเพลิง” หรือ “พริกชี้ฟ้ากับหมูแฮม” มักเป็นละครที่ผู้ชายให้ความสนใจ หรือละครทางช่อง 7 ที่มีณัฐริกา ธรรมปรีดานันท์ (น้ำผึ้ง) แสดงนำ เช่น มนต์รักลูกทุ่ง มงกุฎดอกส้ม หรือเบญจรงค์ห้าสี ก็ล้วนได้รับความชื่นชอบจากผู้ชมที่เป็นผู้ชาย นอกจากนี้ยังมีละครเรื่อง “หักกลืนข้าง” ที่คารานำฝ่ายหญิงประกอบด้วยคาราสาวสวยเซ็กซี่หลายคน เช่น ลินดา ครอบส, ปทุมรัตน์ วรรณลี ฯลฯ ซึ่งนอกจากจะมีคาราสาวสวยหลายคนแล้ว ในเรื่องยังมีบทบาทหวือหลายครั้งหลายตอน ซึ่งน่าจะมีส่วนทำให้ผู้ชายสนใจละครดังกล่าว หรือแม้กระทั่งบทบาทสืบสาวสวยในเรื่อง “ตอง 1” ที่นำแสดงโดยติริยม ภักดีดำรงฤทธิ์ ก็เป็นละครอีกเรื่องหนึ่งที่ผู้ชายให้ความสนใจ ซึ่งตรงกับคำกล่าวของวราวุธ มิถินทจินดา ผู้จัดละครทางช่อง 3 ที่กล่าวว่า การนำ sex appeal ของคารามาใช้จะเป็นตัวช่วยดึงดูดความน่าสนใจของละครมากขึ้น อย่างไรก็ตาม นอกจากคารานำฝ่ายหญิงจะต้องสวยแล้ว ในบางครั้งพบว่าเหตุผลที่ผู้ชายเปิดรับชมละครโทรทัศน์แต่ละเรื่องก็มีองค์ประกอบเรื่องฝีมือของนักแสดงเข้ามาเกี่ยวข้องด้วยเช่นกัน เช่น ละครเรื่อง “คารายัญ” ซึ่งนำแสดงโดยสินจัย เปล่งพานิช หรือ “เบญจรงค์ห้าสี” ซึ่งนำนักแสดงมีฝีมือหลายคนมาประชันกัน อาทิ จินตหรา สุขพัฒน์, ณัฐริกา ธรรมปรีดานันท์, สุภาภรณ์ คำานวนศิลป์ เป็นต้น

นอกจากคารานำฝ่ายหญิงแล้ว คารานำฝ่ายชายก็เป็นเหตุผลอีกประการหนึ่งที่ทำให้ผู้ชายตัดสินใจเลือกชมละครโทรทัศน์เรื่องนั้น ๆ จากตาราง 4.8 พบว่า มีละครหลายเรื่องที่มีพระเอกเป็นคารานำ เช่น “นายขนมต้ม” ซึ่งนำนักแสดงชื่อดังหลายคนมาประชันฝีมือการแสดงกันอย่างล้นจ่อ หรือพงษ์พัฒน์ วชิรบรรจง ในบทบาทเสียใจจากเรื่อง “โปลิศจับขโมย” รวมทั้งสัญญา คุณากร จากเรื่อง “แอบเก็บใจไว้ใกล้เธอ” ซึ่งบทบาทของคารานำฝ่ายชายดังกล่าวจะเป็นที่ชื่นชอบของผู้ชมที่เป็นชายก็ต่อเมื่อบทบาทนั้นใกล้เคียงกับบทบาทในชีวิตจริงของตน หรือสามารถนำมาเป็นตัวแบบในการดำเนินชีวิตของตน ซึ่งบางครั้งการชมบทบาทของพระเอกในละครโทรทัศน์ของผู้ชายเป็นการชมเพื่อสำรวจความเป็นชายโดยผ่านบทบาทของตัวเองฝ่ายชายในละครโทรทัศน์ เพื่อนำมาปรับใช้ให้เข้ากับกับบุคลิกของตนเอง ต่างกับการชมบทบาทของคารานำฝ่ายหญิง ซึ่งเป็นการชมเพื่อตอบสนองความเพื่อฝันในเรื่องความสวยความงามของผู้ชาย

(5) ฉากหรือสถานที่ ฉากหรือสถานที่ถ่ายทำก็เป็นองค์ประกอบหนึ่งที่ทำให้ละครโทรทัศน์น่าสนใจ โดยเฉพาะละครโทรทัศน์ในปัจจุบันนิยมใช้สถานที่ที่มีชื่อเสียงในต่างประเทศมาเป็นฉากในการดำเนินเรื่องเพื่อดึงดูดความสนใจของผู้ชม เช่น “พริกขี้หนูกับหมูแฮม” ถ่ายทำในซานฟรานซิสโก , “ทรายสีเพลิง” ถ่ายทำในโมนาโล หรือ “รักเดียวของเจนจิรา” ถ่ายทำในพม่า เป็นต้น ซึ่งละครเหล่านี้ส่วนใหญ่จะได้รับความสนใจจากผู้ชมอยู่เสมอ จนบางครั้งผู้ชมอาจสนใจฉากในเรื่องมากกว่าเนื้อหาหรือเรื่องราวในละครโทรทัศน์ การที่ผู้ชมสนใจและติดตามชมละครที่ถ่ายทำในต่างประเทศอาจเนื่องมาจากผู้ชมต้องการตอบสนองความเพ้อฝันของตน ซึ่งเรามากได้ยินเสมอว่าแค่ดูละครเรื่องนั้นก็เหมือนกับว่าผู้ชมได้ไปเที่ยวพร้อมกันตัวละครในเรื่อง ทั้ง ๆ ที่ผู้ชมไม่ได้ไปไหนเลยนอกจากนั่งหรือนอนอยู่หน้าจอโทรทัศน์ ซึ่งจากเหตุผลนี้เองจึงทำให้ผู้ผลิตละครโทรทัศน์ในปัจจุบันให้ความสำคัญกับองค์ประกอบเรื่องฉากหรือสถานที่ถ่ายทำมากขึ้น ทั้งนี้เพื่อดึงดูดความสนใจของผู้ชมนั่นเอง

3.2) การเลือกรับรู้และตีความละครโทรทัศน์ แบ่งการศึกษาเป็น 2 ส่วน ดังนี้

(1) การตัดสินใจเลือกชมละครโทรทัศน์ เช่น ผู้ชายเป็นผู้เลือกชมละครโทรทัศน์เอง หรือชมตามผู้อื่นเลือก

(2) เกณฑ์ที่ใช้ในการเลือกชมละครโทรทัศน์ เช่น ผู้ชายใช้เกณฑ์ใดในการเลือกชมละครโทรทัศน์ อาทิ ผู้ผลิต เนื้อหา ดารา ฯลฯ

(1) การตัดสินใจเลือกชมละครโทรทัศน์ การศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับชมละครโทรทัศน์ของผู้ชายข้างต้น ไม่สามารถบอกได้ว่า พฤติกรรมการเปิดรับชมละครโทรทัศน์ของผู้ชายนั้นเป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นจากผู้ชายเลือกเปิดรับละครโทรทัศน์เอง (active) หรือชมตามผู้อื่นเลือก (passive) ทั้งนี้ เพราะพฤติกรรมการเปิดรับละครโทรทัศน์ของผู้ชายอาจเป็นการเปิดรับชมตามที่บุคคลรอบข้างหรือสมาชิกในครอบครัวเปิดชมก็ได้ ดังนั้น เพื่อให้ได้คำตอบเกี่ยวกับพฤติกรรมการเปิดรับชมละครโทรทัศน์ของผู้ชายอย่างแท้จริง ผู้วิจัยจึงตั้งคำถามเกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกชมละครโทรทัศน์ว่า ผู้ชายเป็นผู้ตัดสินใจเลือกชมละครโทรทัศน์เองหรือชมตามผู้อื่นเลือก ซึ่งจากการสัมภาษณ์ผู้ชายทั้งหมด 30 คน สามารถจำแนกข้อมูลดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.10 การตัดสินใจเลือกชมละครโทรทัศน์ของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน

การตัดสินใจเลือกชม ละครโทรทัศน์	วัยเรียน จำนวน (คน)	วัยทำงาน จำนวน (คน)	วัยผู้สูงอายุ จำนวน (คน)	รวม
1. ตัดสินใจเลือกชมด้วยตัวเอง	7	4	4	15
2. ตัดสินใจเลือกชมร่วมกับผู้อื่น	3	5	1	9
3. ตัดสินใจชมตามผู้อื่นเลือก	0	1	5	6
รวม	10	10	10	30

จากตารางแสดงการตัดสินใจเลือกชมละครโทรทัศน์ของผู้ชาย พบว่า ผู้ชายส่วนใหญ่ตัดสินใจเลือกชมละครโทรทัศน์ด้วยตัวเอง จำนวน 15 คน รองลงมาเป็นการตัดสินใจเลือกชมร่วมกับผู้อื่น จำนวน 9 คน และสุดท้ายเป็นผู้ชายที่ไม่ให้ความสำคัญกับการเลือกชมละครโทรทัศน์ โดยจะตัดสินใจเลือกชมตามผู้อื่นเลือก จำนวน 6 คน ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาโดยแยกตามกลุ่มตัวอย่าง พบว่า กลุ่มวัยเรียนเป็นกลุ่มที่มีความเป็นตัวของตัวเองสูงกว่ากลุ่มอื่น โดยกลุ่มวัยเรียนตัดสินใจเลือกชมละครโทรทัศน์ด้วยตัวเองมากที่สุด (7 คน) และตัดสินใจชมร่วมกับผู้อื่นบ้าง (3 คน) แต่ไม่พบว่ามีกลุ่มวัยเรียนคนใดที่ตอบว่าชมตามผู้อื่นเลือก เช่นเดียวกับกลุ่มวัยทำงานที่ตัดสินใจเลือกชมละครโทรทัศน์ด้วยตัวเองและตัดสินใจชมร่วมกับผู้อื่นในจำนวนที่ใกล้เคียงกัน (4 และ 5 คนตามลำดับ) และมีกลุ่มวัยทำงานเพียง 1 คน ที่ตอบว่าชมละครโทรทัศน์ตามผู้อื่นเลือก ซึ่งต่างจากกลุ่มวัยผู้สูงอายุ พบว่า กลุ่มวัยผู้สูงอายุตัดสินใจเลือกชมละครโทรทัศน์ตามผู้อื่นเลือกและตัดสินใจเลือกชมด้วยตัวเองใกล้เคียงกัน (5 และ 4 คนตามลำดับ) และมีผู้สูงอายุเพียง 1 คนที่ตัดสินใจเลือกชมร่วมกับผู้อื่น เพื่อให้เข้าใจถึงเหตุผลในการตัดสินใจเลือกชมละครโทรทัศน์แต่ละแบบของผู้ชายให้ดียิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงจำแนกการตัดสินใจชมละครโทรทัศน์ของกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

(ก) กลุ่มที่ตัดสินใจเลือกชมละครโทรทัศน์ด้วยตัวเอง

จากตารางข้างต้น พบว่า กลุ่มวัยเรียนเป็นกลุ่มที่ตัดสินใจเลือกชมละครโทรทัศน์ด้วยตัวเองมากที่สุด จำนวน 7 คน และมีกลุ่มวัยทำงานและกลุ่มวัยผู้สูงอายุตัดสินใจเลือกชมละครโทรทัศน์ด้วยตัวเอง จำนวน 4 คนเท่ากัน

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ พบว่า เหตุผลที่ผู้ชายในกลุ่มดังกล่าวตัดสินใจเลือกชมละครโทรทัศน์ด้วยตัวเอง เนื่องจากเป็นกลุ่มคนที่รู้สึกว่าการชมละครโทรทัศน์เป็นเรื่องของความชอบส่วนบุคคล ดังนั้นการตัดสินใจชมละครโทรทัศน์แต่ละเรื่องจึงต้องขึ้นอยู่กับความต้องการของตนเองหรือเป็นตัวของตัวเอง โดยเฉพาะผู้ชายในวัยทำงานมองว่าตนเองมีวิสัยทัศน์พอสมควร ดังนั้นการตัดสินใจเลือกชมละครเรื่องใดเรื่องหนึ่ง จึงมีเรื่องอุดมคติหรือแนวคิดเข้ามาเกี่ยวข้อง และจะต้องเน้นถึงคุณภาพของละครโทรทัศน์ที่เลือกเปิดรับด้วยเช่นกัน

“คนที่บ้านไม่ค่อยติดละครกันเท่าไร ส่วนใหญ่หนึ่งมักจะเป็นกระแสนามากกว่า เพราะว่ามันอาจจะเป็นเพราะว่าหนึ่งอยู่ในตรงนี้”

(ประกลลาภ หมั่นวงศ์, สัมภาษณ์ 14 มกราคม 2540)

“มีส่วนบ้าง แต่ถือว่าไม่มากเท่าไร เพราะว่าดูแบบบังเอิญไม่ตั้งใจ ถ้าเค้าดูเราก็ดูแบบขอไปที ไม่ได้ตามเค้าเท่าไร เพราะว่าส่วนใหญ่ระดับนี้เค้าจะมีอุดมคติหรือแนวคิดของตัวเองว่าจะดูแบบไหนเรื่องไหน ซึ่งบังคับกันไม่ได้ บางทีอาจจะพูดกันไม่ได้ อาจจะไม่ดูไปเลย ไปทำอย่างอื่น เช่น อ่านหนังสือ”

(สุริยะ คชินทร, สัมภาษณ์ 24 ธันวาคม 2539)

“เพื่อนบอกเรื่องนั้นดีเรื่องนี้ดี ถ้าเราไม่ชอบเราก็ไม่ดู ...อย่างวัยของพวกเขาตอนนี้ก็คือจะเลือกดูละคร และอีกอย่างหนึ่งในกลุ่มของเพื่อน ๆ จะเป็นคนที่เรียกว่าเพื่อนในเรื่องคุณภาพ ต้องการคุณภาพ อาจจะเป็นคนที่ดูหนังฝรั่งเยอะ มักจะเน้นเรื่องคุณภาพมากกว่า แล้วอีกอย่างหนึ่งละครที่ทำมาแต่ละเรื่องทุกวันนี้ส่วนใหญ่ก็มักจะเป็นเรื่องของผู้หญิง ๆ กับเรื่องของวัยรุ่น เพราะฉะนั้นเรื่องที่เราารู้สึกว่าไม่ตรงกับใจก็จะไม่ดูเลย หรือว่าถ้าเป็นเรื่องที่ร่วมสมัยอย่าง “ทอฝันกับมาวิน” ก็จะไม่ดู”

(ณัฐพงษ์ หาริรักษาพันธ์, สัมภาษณ์ 20 ธันวาคม 2539)

“เค้าจะคูช่อง 3 เราจะคูช่อง 7 มันก็อยู่ด้วยกันไม่ได้ มันไปคนละแนว เรายิ่งขึ้นข้างบนดีกว่า เรายิ่งคูช่องเรา โทรทัศน์ของเรากี่มี” (ทวนทอง สุคันธะกุล, สัมภาษณ์ 4 มีนาคม 2539)

(ข) กลุ่มที่ตัดสินใจเลือกชมละครโทรทัศน์ร่วมกับผู้อื่น

จากตารางข้างต้น พบว่า กลุ่มวัยทำงานเป็นกลุ่มที่ตัดสินใจเลือกชมละครโทรทัศน์ร่วมกับผู้อื่นมากที่สุด จำนวน 5 คน รองลงมา คือ กลุ่มวัยเรียน จำนวน 3 คน และวัยผู้สูงอายุ จำนวน 1 คน ตามลำดับ

กลุ่มที่ตัดสินใจเลือกชมละครโทรทัศน์ร่วมกับผู้อื่น คือ กลุ่มที่สามารถชมละครโทรทัศน์ตามที่ตนเองเลือกหรือชมตามที่ผู้อื่นเลือกก็ได้ กล่าวคือเป็นกลุ่มคนที่ไม่ได้เจาะจงว่าตนเองต้องชมละครโทรทัศน์เฉพาะเรื่องที่ต้องการเท่านั้น อีกทั้งไม่ใช่กลุ่มคนที่ไม่มีการตัดสินใจเลือกชมละครโทรทัศน์ด้วยตัวเองเลย ซึ่งจากการศึกษา พบว่า ผู้ชายที่ตัดสินใจเลือกชมละครโทรทัศน์ร่วมกับผู้อื่นมีลักษณะร่วมเหมือนกันคือ ผู้ชายกลุ่มนี้จะชมละครโทรทัศน์ตามที่ผู้อื่นเลือก ถ้าหากว่าละครเรื่องนั้นน่าสนใจ แต่ถ้าหากละครเรื่องนั้นไม่น่าสนใจแล้ว ผู้ชายกลุ่มดังกล่าวก็พร้อมที่จะเปลี่ยนไปทำกิจกรรมอื่นทันที ซึ่งแสดงให้เห็นว่า การเลือกชมละครโทรทัศน์ของผู้ชายไม่ใช่การเลือกเปิดรับอย่างไร้จุดหมาย แต่การเลือกเปิดรับนั้นจะต้องตอบสนองความพึงพอใจของคน

“ถ้าเป็นละครตอนกลางคืนก็จะดูเอง เลือกเอง เพราะว่าเวลาดูละครจะดูในห้องแม่ ก็ดูกับเค้า ดูกันสองคน บางทีพี่ก็ดูตามเค้าเพราะเค้าดูอยู่แล้ว บางช่วงที่ไม่ค่อยอยู่บ้านอย่างเนี่ย”

(วีระ พูลสวัสดิ์, สัมภาษณ์ 24 ธันวาคม 2539)

“ป้าเป็นคนชอบดูละคร บางครั้งก็มีส่วนทำให้เราติดตามชมละครบ้าง อย่างถ้าสมมติผมไปที่หลัง ท่านเปิดอะไรดูอยู่ ผมก็นั่งดูตามท่านไปเรื่อย ๆ ถ้าเกิดสนุกก็จะดูต่อ”

(ชาญชัย กายสิทธิ์, สัมภาษณ์ 14 มกราคม 2540)

“น้องสาวกับคุณแม่ชอบคุณละคร มีบ้าง เพราะเค้าอาจจะเล่าให้ฟังว่ามันสนุกแบบนี้ ๆ แล้วเค้าก็มาชวนให้เราดู เรายังจะดูตามเค้า (หัวเราะ) ...แต่ถ้าเราดูแล้วไม่ชอบ ถ้ามีรายการที่เรา กำลังสนใจเราก็แยกกันไปดู” (ยุทธพงษ์ รัตนกุล, สัมภาษณ์ 23 มกราคม 2540)

(ค) กลุ่มที่ตัดสินใจเลือกชมละครตามผู้อื่นเลือก

ส่วนกลุ่มที่ตัดสินใจเลือกชมละครโทรทัศน์ตามผู้อื่นเลือกมากที่สุด คือ กลุ่มวัยผู้สูงอายุ จำนวน 5 คน และวัยทำงาน จำนวน 1 คน จากการวิจัย พบว่า ไม่มีกลุ่มวัยเรียนคนใดที่ตัดสินใจเลือกชมละครโทรทัศน์ตามผู้อื่นเลือก

การศึกษาพบว่า ผู้ชายที่ตัดสินใจชมละครโทรทัศน์ตามผู้อื่นเลือก ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่ไม่สนใจคุณละครโทรทัศน์อยู่ก่อนแล้ว ดังนั้นการชมส่วนใหญ่จึงเป็นการชมที่เกิดจากบุคคลแวดล้อม เปิดรับละครโทรทัศน์ เมื่อตนเองอยู่ใกล้จึงมีโอกาสดูชมละครโทรทัศน์เรื่องนั้นไปด้วย

“ลูกสาวเค้าเป็นคนเปิด ก็ไม่ได้ใส่ใจมากนัก ...ถ้าไม่มีคนเปิดก็ไม่สนใจดู แต่ก็มีบางเรื่องเหมือนกันที่ติดตามดูตลอดเนื่องจากลูกสาวคิด อย่างเรื่อง “มนต์รักลูกทุ่ง” “มงกุฎดอกส้ม” (ประเทือง งานศิลา, สัมภาษณ์ 7 มกราคม 2540)

“คือว่า คนในบ้านเค้าดู ลุงผ่านมาเด็กเปิด ลูกสาวเปิด ลุงเดินผ่านมา ลุงคนว่างงาน เข้า นั่งดูสักหน่อย แต่จะให้ลุงเดินไปเปิดดู ร้อยเรื่องลุงจะคิดใจจ่ออยู่หาเรื่อง...” (ระยอง คำรงค์ไทย, สัมภาษณ์ 9 มีนาคม 2540)

“เฉย ๆ คือ ปกติผมไม่เคยไปเปิดเองเลย มีแต่เมียเปิด แล้วผมก็ดูเท่านั้นเอง แต่ถ้ามวย อย่างมวยสากลชิงแชมป์โลกนี่ผมเปิดเอง...” (พ.ท. สาทัน ขวลิขิต, สัมภาษณ์ 12 มีนาคม 2540)

(2) เกณฑ์ที่ใช้ในการเลือกชมละครโทรทัศน์ จากการวิเคราะห์เนื้อหาของละครโทรทัศน์เพื่อหาลักษณะร่วมหรือคุณสมบัติร่วม (attribute) ของละครโทรทัศน์ที่ผู้ชายเปิดรับชมบ่อยครั้งสูงสุด 20 อันดับแรก ในตารางที่ 4.8 (หน้า 75) ผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลเพิ่มเติมโดยตั้งคำถามสัมภาษณ์ผู้รับสารที่เป็นผู้ชายว่า ใช้เกณฑ์ใดในการเลือกชมละครโทรทัศน์ เช่น ผู้ผลิตเนื้อหา ดารา การโปรโมททางสื่อ เพื่อน ฯลฯ จากนั้นนำคำตอบที่ได้จากการวิเคราะห์ไปตรวจสอบกับข้อมูลจากตารางการเปิดรับชมละครโทรทัศน์ของผู้ชายว่า เหตุผลที่กลุ่มตัวอย่างให้มาตรงกับพฤติกรรมการเปิดรับของตนหรือไม่ โดยสามารถนำเสนอในรูปแบบของตาราง ดังนี้

ตารางที่ 4.11 เกณฑ์ที่ใช้ในการเลือกชมละครโทรทัศน์ของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน

เกณฑ์ที่ใช้ในการเลือกชม ละครโทรทัศน์	วัยเรียน จำนวน (คน)	วัยทำงาน จำนวน (คน)	ผู้สูงอายุ จำนวน (คน)	รวม *
1. ช่อง / สถานีโทรทัศน์	1	0	1	2
2. ผู้ผลิต / การผลิต	5	6	2	13
3. เนื้อหา	7	4	2	12
4. ดารา	9	4	4	17
5. การโปรโมททางสื่อ	2	2	0	4
6. เพื่อน	3	2	0	5
7. องค์ประกอบทั้งหมด ของละครโทรทัศน์	2	3	0	5
8. อาชีพ	0	1	0	1
9. เวลา	0	0	2	2
10. ไม่ใช่เกณฑ์ใด	0	0	3	3
รวม *	28	22	14	64

หมายเหตุ : * ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

จากตารางข้างต้น พบว่า ผู้ชายใช้เกณฑ์ด้านดาราคือเกณฑ์ในการเลือกชมละครโทรทัศน์มากที่สุด จำนวน 17 คน รองลงมา ใช้เกณฑ์ด้านผู้ผลิตหรือการผลิต จำนวน 13 คน ใช้เกณฑ์ด้านเนื้อหา 12 คน ใช้เกณฑ์ด้านเพื่อนและองค์ประกอบทั้งหมดของละครโทรทัศน์ จำนวน

5 คนเท่ากัน ใช้เกณฑ์การโปรโมททางสื่อ จำนวน 4 คน ไม่ใช้เกณฑ์ใด จำนวน 3 คน ใช้เกณฑ์ด้านช่องหรือสถานีโทรทัศน์และเกณฑ์ด้านเวลา จำนวน 2 คนเท่ากัน และใช้เกณฑ์ด้านอาชีพ จำนวน 1 คน ตามลำดับ โดยสามารถจำแนกเกณฑ์ที่ใช้ในการเลือกชมละครโทรทัศน์ของกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่ม ดังนี้

กลุ่มวัยเรียน

จากตารางข้างต้น พบว่า กลุ่มวัยเรียนใช้เกณฑ์ด้านคารามาที่สุด จำนวน 9 คน รองลงมา ใช้เกณฑ์ด้านเนื้อหา จำนวน 7 คน ใช้เกณฑ์ด้านผู้ผลิต จำนวน 5 คน ใช้เกณฑ์ด้านเพื่อน จำนวน 3 คน ใช้เกณฑ์ด้านการโปรโมททางสื่อ และองค์ประกอบทั้งหมดของละคร จำนวน 2 คนเท่ากัน และเกณฑ์ด้านช่องหรือสถานีโทรทัศน์ จำนวน 1 คน ตามลำดับ

อย่างไรก็ตาม เมื่อจำแนกรายละเอียดของเกณฑ์ที่กลุ่มวัยเรียนใช้ในการเลือกชมละครโทรทัศน์แต่ละชนิด พบว่า

เกณฑ์ด้านคารา ซึ่งเป็นเกณฑ์ที่กลุ่มวัยเรียนใช้ในการเลือกชมละครโทรทัศน์มากที่สุด พบว่า ปัจจัยเรื่องความชื่นชอบในตัวคารามีผลต่อการเลือกชมละครโทรทัศน์ของกลุ่มวัยเรียนมาก โดยเฉพาะคาราน่า กล่าวคือ กลุ่มวัยเรียนจะเลือกชมเฉพาะละครที่น่าแสดงโดยคาราที่ตนชื่นชอบ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างบางคนกล่าวว่าหากเป็นคาราที่ตนไม่ชื่นชอบแสดงก็จะไม่ดู แม้ว่าเนื้อหาของละครเรื่องนั้นจะดีก็ตาม

เกณฑ์ด้านเนื้อหา เนื้อหาของละครโทรทัศน์ที่กลุ่มวัยเรียนเลือกชมมักเป็นเนื้อหาที่สนุก ตลก ไม่ซีเรียส เป็นการดูเพื่อความบันเทิง และเนื้อหาต้องใกล้เคียงกับตัวเอง (เช่น มีเนื้อหาเกี่ยวกับชีวิตนักศึกษาหรือเด็กวัยรุ่น) ซึ่งกลุ่มตัวอย่างบางส่วนกล่าวว่าก่อนตัดสินใจชมละครเรื่องใดนั้นตนเองจะต้องรู้เนื้อหาคว่า ๆ ก่อนจึงจะตัดสินใจชม และถ้าเนื้อหาของละครไม่ตรงกับความชอบก็จะไม่ชมละครเรื่องนั้น

เกณฑ์ด้านผู้ผลิต / การผลิต พบว่า กลุ่มวัยเรียนส่วนใหญ่ชอบชมละครที่ผลิตโดยบริษัท X'act โดยให้เหตุผลว่าเป็นบริษัทที่ผลิตละครค่อนข้างดี

เกณฑ์ด้านเพื่อน เพื่อนก็มีส่วนในการตัดสินใจเลือกชมละครของกลุ่มวัยเรียน โดยมักเกิดจากการพูดคุยหรือแนะนำให้คุณตาม ซึ่งเมื่อเพื่อนบอกตนเองก็มักกลับไปลองดู ถ้าชอบก็จะติดตาม แต่ถ้าไม่ชอบก็ไม่ดูต่อ

เกณฑ์ด้านการโปรโมททางสื่อ กลุ่มวัยเรียนกล่าวว่าการโปรโมทมีส่วนในการเลือกชมละครของคนมาก หากละครเรื่องใดไม่มีการโปรโมทเลย ตนเองก็จะไม่ดู ตรงกันข้ามหากมีการโปรโมทบ่อย ๆ ก็จะทำให้ละครเรื่องนั้นน่าสนใจและน่าติดตาม

เกณฑ์ด้านช่อง / สถานีโทรทัศน์ ในที่นี้หมายถึงแนวการนำเสนอละครของแต่ละสถานี เนื่องจากสถานีโทรทัศน์แต่ละช่องมีกลุ่มเป้าหมายของตนที่แน่ชัด ดังนั้นการเลือกชมละครของผู้ชมจึงถูกแบ่งโดยช่องหรือสถานีโทรทัศน์มีทางหนึ่ง ซึ่งจากการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างวัยเรียนกล่าวว่า หากเป็นช่องที่มีลักษณะการนำเสนอละครแนวที่ตนเองไม่ชอบ ก็มักไม่เปิดดูละครทางช่องนั้น (แนวที่กลุ่มวัยเรียนไม่ชอบ คือ ละครแนวอิงจาริยา หรือมีตัวอิงจามาก ๆ)

เกณฑ์ด้านองค์ประกอบทั้งหมดของละคร ซึ่งจากการศึกษา พบว่า การตัดสินใจเลือกชมละครเรื่องใดเรื่องหนึ่งของกลุ่มตัวอย่างมักมีปัจจัยหลายตัวเกี่ยวข้องกัน เช่น ช่องกับผู้ผลิตหรือเนื้อหาที่ดารา หรือผู้ผลิตกับการโปรโมท ฯลฯ ตัวอย่างเช่น หากชอบแนวการนำเสนอละครของช่องใดช่องหนึ่งก็มักชอบผู้ผลิตละครของช่องนั้นด้วย หรือแม้ว่าจะชอบเนื้อหาของละครเรื่องนั้นแต่ถ้าดาราที่แสดงนำไม่เป็นที่ชื่นชอบ กลุ่มตัวอย่างก็จะไม่ชมละครเรื่องนั้น หรือแม้ว่าเนื้อหาของละครจะไม่ดีแต่ถ้าแสดงโดยดาราที่ชอบก็จะชม หรืออีกตัวอย่างหนึ่ง คือ ถ้าผู้ผลิตรายใดที่ชอบอยู่แล้วและมีการโปรโมทละครเรื่องต่อไป ก็จะทำให้ตนเองสนใจติดตามมากขึ้น เป็นต้น

“คุณเนื้อเรื่องว่าสนุกไหม คลกไทม แล้วก็ดูว่าใกล้กับตัวเองหรือเปล่า ส่วนที่มาหลังสุดแต่ว่ามีส่วนก็คือ ตัวแสดง และถ้ามีละครที่เล่นก็ดูก่อน จะเป็นสาเหตุที่ทำให้ดู”

(วิฑูรย์ มรกตกาล, สัมภาษณ์ 24 มกราคม 2540)

“เนื้อเรื่องเป็นหลัก เนื้อเรื่องคือไม่ซีเรียสมาก สบาย ๆ ดูแล้วบันเทิง อย่างตัวแสดงก็มีผลเหมือนกัน”

(ณัฐพล เจริญรัตน์, สัมภาษณ์ 19 ธันวาคม 2539)

“พล็อตเรื่อง คืออย่างน้อยก็อยากูรู้คร่าว ๆ ว่าเรื่องจะเป็นยังไง แนวไหน คือเราต้องรู้เรื่องนั้น คือเป็นคนที่ว่าอยู่ที่ ๆ ไม่เคยดูมาเลย แล้วก็ไปดู จะไม่ใช่คนอย่างนั้น คือเราจะต้องรู้พล็อต

เรื่องมาบ้างว่าเรื่องนั้นจะเป็นยังไงแนวไหน ตัวแสดงน่ามีส่วน ถ้าไม่ชอบก็จะไม่ดูแต่ก็ไม่ได้
ซีเรียสเรื่องนี้มาก จะซีเรียสที่พล็อตเรื่องมากกว่า เพื่อนก็มีส่วนบ้าง อย่างเรื่อง "ไปลิสจับขโมย"
ตอนแรกก็ไม่ดูเลย แล้วเห็นเพื่อนพูด ๆ กัน ก็คิดว่าน่าลองดูนะ ก็ค่อนข้างสนุก ก็เลยลองดูก็ได้
การโปรโมททางสื่อคิดว่ามีส่วนมาก คืออย่างที่นี่ยอดบอกว่านี่จะต้องรู้พล็อตเรื่องก่อนถึงจะดู
ถ้าไม่มีการโปรโมทเลย นี้อคงจะไม่ดูเลย"

(สมทบ สันติเพ็ญสกุล, สัมภาษณ์ 19 ธันวาคม 2539)

"เอาคารามาก่อน แล้วก็เนื้อเรื่อง ที่เหลือก็เพื่อนบอก การโปรโมทก็มีส่วน อย่างถ้าของ
Eact จะโปรโมทบ่อยมาก ถ้าน่าสนใจก็ติดตาม"

(ธีรวิมล กานต์นิภากุล, สัมภาษณ์ 4 กุมภาพันธ์ 2540)

"คารา ก็อย่างที่บอกแล้วว่าถ้าชอบมาก ๆ แต่ก็แล้วแต่บางคนนะ ถ้าเนื้อหาไม่คิดผมก็ไม่ดู
แต่ถ้าเนื้อหาดีแต่นักแสดงไม่คิดผมก็ไม่ดู คือ เป็นคนเรื่องมาก แต่ส่วนใหญ่ดูทุกเรื่อง แต่ดูแล้วก็ไม่
ชอบ ชอบบ้างไม่ชอบบ้าง คุณคิดดูหน่อย"

(มนต์ชัย รัตนาอำนวยชัย, สัมภาษณ์ 9 กุมภาพันธ์ 2540)

"หลาย ๆ อย่างประกอบกัน ถ้าช่อง 3 ก็แทบจะตัดได้เลย เพราะว่าแนวช่อง 3 จะใช้ตัว
อิงฉาเยอะ ใช้ความแรงของด้านไม่ดีเป็นตัวอย่าง ถ้าเราไปดูก็จะซึมซับ ถ้าช่อง 5 ก็จะเป็น Eact
เพราะละครเค้าค่อนข้างดี ช่อง 7 นี่ก็ดูได้บ้างบางเรื่อง นักแสดงมีส่วนมากในตอนเด็ก ๆ แต่พอโต
แล้วก็ยังมีผลอยู่ แต่ก็หลาย ๆ อย่างประกอบกัน"

(ณัฐพล พีพาณิชย์, สัมภาษณ์ 19 ธันวาคม 2539)

กลุ่มวัยทำงาน

จากตารางข้างต้น พบว่า กลุ่มวัยทำงานใช้เกณฑ์ด้านผู้ผลิตมากที่สุด จำนวน 6 คน
รองลงมา ใช้เกณฑ์ด้านเนื้อหา และคารา จำนวน 4 คนเท่ากัน ใช้เกณฑ์ด้านองค์ประกอบทั้งหมด
ของละคร จำนวน 3 คน ใช้เกณฑ์ด้านเพื่อนและการโปรโมททางสื่อ จำนวน 2 คนเท่ากัน และ
เกณฑ์ด้านอาชีพ จำนวน 1 คน ตามลำดับ

อย่างไรก็ตาม เมื่อจำแนกรายละเอียดของเกณฑ์ที่กลุ่มวัยทำงานใช้ในการเลือกชมละครโทรทัศน์แต่ละชนิด พบว่า

เกณฑ์ด้านผู้ผลิต / การผลิต ซึ่งเป็นเกณฑ์ที่กลุ่มวัยทำงานใช้ในการเลือกชมละครโทรทัศน์มากที่สุด พบว่า คุณภาพของผู้ผลิตละครหรือผลงานของผู้ผลิตเป็นสิ่งที่ผู้ชายวัยทำงานให้ความสำคัญมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานละครของบริษัท X'act โดยกลุ่มตัวอย่างให้เหตุผลที่ชอบงานละครของ X'act เนื่องจากมองว่าเป็นบริษัทที่ผลิตละครดี มีความคิดในการนำเสนอเรื่อง ไม่ว่าจะเป็นเรื่องมุกตลก หรือการนำเสนอเนื้อหาแปลกใหม่ ผลงานมีมาตรฐานและตั้งใจทำงาน เพราะผู้ผลิตเป็นคนรุ่นใหม่ อย่างไรก็ตาม มีกลุ่มตัวอย่างบางคนกล่าวว่าไม่ได้ให้ความสนใจกับผู้ผลิตมากนัก แต่จะดูที่ผลงานแต่ละเรื่องมากกว่า

เกณฑ์ด้านเนื้อหา เนื้อหาของละครโทรทัศน์ที่กลุ่มวัยทำงานใช้เป็นเกณฑ์ คือ ละครเรื่องนั้นจะต้องมีเนื้อหาไม่ซ้ำซากกับละครทั่วไป เช่น เป็นละครแนวตลาด หรือเป็นละครชิงรักหักสวาท เป็นต้น (โดยกล่าวว่าจะต้องไม่เป็นละครน้ำเน่า) และจะต้องมีเนื้อหาใกล้เคียงกับความชอบของตน

เกณฑ์ด้านดารา ปัจจัยเรื่องความชื่นชอบของดาราที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกชมละครโทรทัศน์ของกลุ่มวัยทำงานเช่นกัน กล่าวคือ หากไม่ชอบดาราคนใดก็จะไม่ติดตามชมผลงานของดารานั้น ซึ่งจากการสัมภาษณ์พบว่า ดาราที่กลุ่มวัยทำงานชื่นชอบจะต้องมีลักษณะสำคัญ คือ (1) ต้องเป็นดาราที่แสดงได้สมบทบาท เช่น พงษ์พันธ์ุ วชิรบรรจง หรือสินจัย เปล่งพานิช ตรงกันข้ามหากดาราที่แสดงนำไม่มีฝีมือ เช่น ละครบางเรื่องที่น่าดาราวัยรุ่นที่ยังไม่มีฝีมือมาแสดงนำ โดยเฉพาะการนำดาราที่ไม่เหมาะกับตัวละครในเรื่องมาแสดง ก็จะไม่เป็นที่ชื่นชอบและไม่สนใจชมละครเรื่องนั้น เป็นต้น หรือ (2) ต้องเป็นดาราที่ลักษณะภายนอกดี ซึ่งอาจเป็นเรื่องภาพจน์ส่วนตัวหรือหน้าตาของดารา ยกตัวอย่างเช่น ดาราคนนั้นจะต้องมีชีวิตส่วนตัว บุคลิกดี หน้าตาดี ไม่มีเรื่องชู้สาวหรือยาเสพติดเข้ามาเกี่ยวข้อง เป็นต้น

เกณฑ์ด้านเพื่อน ปัจจัยเรื่องเพื่อนก็มีผลต่อการตัดสินใจชมละครโทรทัศน์ของกลุ่มวัยทำงาน โดยให้เหตุผลว่า การชมละครโทรทัศน์บางครั้งเป็นการชมเพื่อให้ตนเองมีเรื่องพูดคุยกับเพื่อนได้ แต่อย่างไรก็ตาม พบว่ามีผู้ชายวัยทำงานส่วนน้อยที่ชมละครโทรทัศน์เพื่อใช้ในวัตถุประสงค์ดังกล่าว

เกณฑ์ด้านการโปรโมททางสื่อ สำหรับกลุ่มวัยทำงาน พบว่า การโปรโมทมีส่วนทำให้กระตุ้นให้ผู้ชมอยากชมละครเรื่องนั้นมากขึ้น เนื่องจากการโปรโมทละครแต่ละเรื่องมักนำเอาคอน

เด็ด ๆ ของละครมาเป็นแรงดึงดูดให้ผู้ชมสนใจ ซึ่งคล้ายกับเหตุผลที่กลุ่มตัวอย่างวัยเรียนกล่าวไว้ข้างต้น

เกณฑ์ด้านอาชีพ ซึ่งเป็นเกณฑ์ที่พบเฉพาะในกลุ่มตัวอย่างวัยทำงาน พบว่า กลุ่มตัวอย่างบางคนทำงานด้านสื่อสารมวลชนจึงทำให้ตนเองต้องติดตามกระแสความนิยมในเรื่องต่าง ๆ รวมถึงละครโทรทัศน์ด้วย ดังนั้นปัจจัยเรื่องอาชีพจึงเข้ามามีอิทธิพลต่อการเลือกชมละครโทรทัศน์ของตน อย่างไรก็ตาม ปัจจัยด้านผู้ผลิตและเนื้อหาของละครโทรทัศน์ก็จะเข้ามาเป็นตัวตัดสินอีกครั้งหนึ่งว่าตนจะติดตามละครเรื่องนั้นต่อไปหรือไม่

เกณฑ์ด้านองค์ประกอบทั้งหมดของละคร พบว่า กลุ่มวัยทำงานให้ความสำคัญกับมุมกล้อง แสง เทคนิค หรือเอฟเฟ็คต่าง ๆ ในละครโทรทัศน์มาก ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าการชมละครโทรทัศน์ของกลุ่มวัยทำงานไม่เพียงแต่เป็นการชมเพื่อความบันเทิงหรือผ่อนคลายอารมณ์เท่านั้น แต่การชมละครโทรทัศน์ของกลุ่มคนดังกล่าวยังเป็นการชมละครโทรทัศน์ในแง่ที่เป็นงานศิลปะอย่างหนึ่งอีกด้วย

“ก็มีผู้ผลิต ผู้แสดง เนื้อหาใช้หมดเลย ถ้าเป็นน้ำเน่าไม่เอา หรือมุมกล้อง ถ้าบริษัทอย่าง X'act มุมกล้องดีกว่าก็ดู เนื้อหาก็คงสไตล์นี้ คาราถ้าไม่ชอบก็ไม่ดู”

(พีระพัฒน์ วงศ์บุตร, สัมภาษณ์ 17 ธันวาคม 2539)

“ผู้ผลิตอย่างช่อง 7มีส่วน ถ้าช่อง 7 รู้สึกว่าคนจะนิยมมากกว่าช่องอื่น ๆ รวมถึงตัวพีคด้วยนะ อาจจะเป็นเพราะว่ารับได้ทั่วประเทศ อาจจะเป็นเพราะว่าสมัยเด็ก ๆ ที่อยู่ต่างจังหวัด ดูช่อง 7 ได้ช่องเดียว ช่องอื่นก็ดูไม่ได้เลย แล้วรู้สึกภาพที่ฉายออกมาทางช่อง 7 นี่แจ่มกว่าช่องอื่น ๆ ชัดเจนกว่าช่องอื่น”

(วิชา พิมพ์ทอง, สัมภาษณ์ 17 ธันวาคม 2539)

“ก็คือดูในเรื่ององค์ประกอบของละคร จะดูในเรื่องเอฟเฟ็ค เทคนิค ส่วนผู้ผลิตเฉย ๆ ส่วนใหญ่หนึ่งจะไม่ได้คำนึงถึงคนเหล่านั้น เพราะว่าต่างคนต่างสไตล์ต้องดูผลงานที่ออกมา การไป ไม่ ท ค ิ ด ว ่า มี ส ่ว น เพราะว่าพอละครจะจบ เค้าจะเอาตอนเด็ด ๆ มาเป็นแรงดึงดูด เป็นการกระตุ้นคนได้มากเลยอะ”

(ประภลลาภ หมั่นวงศ์, สัมภาษณ์ 14 มกราคม 2540)

“เรื่องของการโปรโมทถือว่าในยุคนี้มีส่วนช่วยได้มาก ไม่ว่าจะทางหนังสือพิมพ์ ที่วีดิทัศน์ ทำให้เราอยากดู อย่างหนังสือพิมพ์เกริ่นเรื่องมาทำให้เราติดตามต่อไป แล้วก็ในเรื่องของทีวีก็เหมือนกันเพราะว่าเราดูผ่านทุกวัน ส่วนเพื่อนก็มีส่วนเพราะว่าหน้าที่เพื่อนบอกนำดูนะ บางทีเราก็ต้องดูกับเค้าด้วย จะได้คุยกับเค้าได้...คาราก็มีส่วนเยอะนะ คาราบางคนมีนิสัยดีมาก อย่างพงษ์พัฒน์ ผมก็ชอบเหมือนกัน ทั้งภาพภายนอกในเรื่องของชีวิตส่วนตัวเค้าดี บุคลิกดี ไม่มีเรื่องอะไรไม่ว่าจะเป็นเรื่องของผู้หญิงหรือเรื่องของยาเสพติด ภาพพจน์เค้าดีมาก ติดตามเค้าตลอด เป็นแฟนเพลงของเค้าด้วย อย่างหน้าที่เค้าก็แสดงได้สมบทบาท แสดงจริงจัง โดยเฉพาะหนังแอ็คชั่น...คาราผู้หญิงก็มีส่วนซะ สวย ๆ มีส่วนเยอะครับ โดยเฉพาะคาราที่เราโปรด อย่างน้ำผึ้งก็ชอบ สวย ๆ หวาน ๆ หน้าแบบไทย ๆ จะชอบมาก เป็นคนที่ชอบคนที่เหมือนกับคนโบราณสักหน่อย เรียบร้อย แล้วก็หวาน ๆ สวย ๆ ...เช็กซีไม่ค่อยชอบ”

(สุริยะ คชินทร, สัมภาษณ์ 24 ธันวาคม 2539)

“นักแสดงมีส่วนมากที่สุด อย่างนักแสดงที่เราชอบ คนเก่ง ๆ อย่างสินจัย ในเรื่อง "ล่า" ก็มีส่วนดึงดูดมาก เพราะว่าเราจะรู้ว่าคุณนักแสดงคนนั้นเก่ง อย่างคาราวัยรุ่นเราจะไม่ดู เช่น "ปีหนึ่งเพื่อนกัน" ที่ทำและทะเลาะมาก คารามีส่วนประการแรก แล้วก็การสร้าง ทีมงาน ค่ายมีส่วน อย่างค่ายหลัง ๆ ใหม่ ๆ ดีมีมาตรฐานอย่าง X'act ก็เริ่มดูละครแล้วแสงมันดี แสงมันใสดี ดูแล้วรู้สึกว่าคุณตั้งใจทำ”

(ธีระ พูลสวัสดิ์, สัมภาษณ์ 24 ธันวาคม 2539)

“บริษัทผู้ผลิตมีส่วนมากเลย อย่างของ X'act ซึ่งละครที่เค้าทำออกมาเรียกว่าจะดูเยอะกว่าของช่องอื่น ๆ เพราะว่าเค้าเป็นคนรุ่นใหม่ แล้วก็ความคิดในการนำเรื่อง เนื้อหาในการสร้างเป็นละครค่อนข้างน่าสนใจมากกว่า อย่างช่อง 7 พูดยังแล้วปัญหาก็คือดำเนินเรื่องอืด แล้วก็เพิ่มตอนให้มาก เพราะว่าการให้โฆษณาเข้า ทำให้เนื้อหาของเรื่องผิดไป แล้วก็เลือกตัวแสดงมาไม่เหมาะสมกับตัวละคร เอาคนเด่นคนดังไว้ก่อน พูดยัง ๆ เอาจุดขายไว้ก่อนไม่คำนึงถึงเนื้อเรื่อง”

(ณัฐพงษ์ หาริรักษาพันธ์, สัมภาษณ์ 20 ธันวาคม 2539)

“เรื่องอาชีพการงานก็มีส่วนสำคัญ อย่างผมต้องดูตามกระแสใจครับ พอละครเรื่องไหนดัง เพลงประกอบละครเรื่องนั้นดัง คนก็จะขอเพลงนั้น ขอแต่ทราวิสเพลง ๆ ๆ ทำไม “ทราวิสเพลง”

คนขอมาเยอะ เพลงมันเพราะ เออ เพลงมันเพราะจริง พอเพลงมันเพราะปั๊บ เรื่องมันจะดีไม้ ก็คือ ต้องดูเพื่อเปิดสมองตัวเองให้ทันกับคนฟัง เรื่องของอาชีพอาจเป็นสิ่งสำคัญสำหรับผมก็ได้ แต่ว่า ตาม ๆ มาคือ การทำงานของผู้ผลิตเอง แล้วก็เนื้อเรื่องจากตามมา”

(ชาญชัย กายสิทธิ์, สัมภาษณ์ 14 มกราคม 2540)

“ผู้ผลิตมีส่วนอะ ส่วนใหญ่จะชอบดูหนังของ X'act เพราะรู้สึกรู้ว่าเค้าสร้างละครได้ แหวกตลาด ไม่ถึงกับเป็นการชิงรักหักสวาท เนื้อเรื่องเค้าอาจจะดำเนินเร็วชนิดนึง ถึงจะมีสะดุดหรือ คัดต่อไม่ค่อยดีแต่ก็ยังรู้สึกรู้ว่าการดำเนินเรื่องของเค้าเร็วกระชับ”

(ยุทธพงษ์ รัตนกุล, สัมภาษณ์ 23 มกราคม 2540)

กลุ่มวัยผู้สูงอายุ

จากตารางข้างต้น พบว่า กลุ่มวัยผู้สูงอายุใช้เกณฑ์ด้านคารา มากที่สุด จำนวน 4 คน รองลงมา ไม่ใช้เกณฑ์ใด จำนวน 3 คน ใช้เกณฑ์ด้านผู้ผลิต เนื้อหา และเวลา จำนวน 2 คนเท่ากัน และใช้เกณฑ์ด้านช่องหรือสถานีโทรทัศน์ จำนวน 1 คน ตามลำดับ

อย่างไรก็ตาม เมื่อจำแนกรายละเอียดของเกณฑ์ที่กลุ่มวัยผู้สูงอายุใช้ในการเลือกชม ละครโทรทัศน์แต่ละชนิด พบว่า

เกณฑ์ด้านคารา เป็นเกณฑ์ที่กลุ่มวัยผู้สูงอายุใช้เป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจเลือกชม ละครโทรทัศน์แต่ละเรื่องมากที่สุด โดยพบว่าสามารถแบ่งลักษณะของคาราที่ชื่นชอบได้ 2 ลักษณะเช่นเดียวกับกลุ่มวัยทำงาน กล่าวคือ (1) ต้องเป็นคาราที่มีฝีมือการแสดงดี สามารถตีบท แดกหรือสามารถเล่นได้หลายบทบาท เช่น ศรีบุญ วงศ์กระจ่าง, ลิจิต เอกมงคลม อภิรดี ทศพร, เอกรัตน์ สารสุข, นุสบา วานิชอังกูร ฯลฯ และ (2) คาราที่มีหน้าตาดี โดยกลุ่มวัยทำงานเชื่อว่า พระเอกหรือนางเอกต้องมีหน้าตาดี อย่างไรก็ตามหากพระเอกนางเอกหน้าตาไม่ดี กลุ่มวัยผู้สูงอายุ ก็จะดูที่ฝีมือการแสดง เช่น สมรักษ์ คำสิงห์ (นายขนมต้ม) เป็นต้น

ไม่ใช้เกณฑ์ใด เป็นเกณฑ์ที่กลุ่มวัยผู้สูงอายุใช้เป็นอันดับสอง โดยกลุ่มวัยผู้สูงอายุส่วนใหญ่ไม่คำนึงถึงว่าการตัดสินใจเลือกชมละครโทรทัศน์แต่ละเรื่องของคนจะต้องใช้เกณฑ์ใดมา ตัดสินบ้าง ซึ่งบางครั้งพบว่า การที่ผู้สูงอายุไม่ใช้เกณฑ์ใดในการตัดสินใจเนื่องจากผู้สูงอายุมีเวลา

ว่างมาก การชมละครโทรทัศน์จึงเป็นการชมไปเรื่อยโดยไร้จุดหมาย จึงอาจกล่าวได้ว่าเวลาว่างเป็น
 เกณฑ์อย่างหนึ่งสำหรับผู้สูงอายุใช้ในการตัดสินใจเลือกชมละครแต่ละเรื่อง ซึ่งทั้งเกณฑ์ด้านเวลาและไม่
 ใช้เกณฑ์ใดนั้นจะไม่พบในกลุ่มตัวอย่างวัยอื่นเลย

เกณฑ์ด้านเวลา ซึ่งเป็นเกณฑ์ที่ไม่พบในกลุ่มตัวอย่างวัยอื่น ทั้งนี้เนื่องจากผู้สูงอายุ
 ส่วนใหญ่ไม่มีภาระทางด้านหน้าที่การงานและการเลี้ยงดูลูก ดังนั้นจึงทำให้มีเวลาว่างมาก
 กิจกรรมการชมละครโทรทัศน์จึงเข้ามามีส่วนในการใช้เวลาว่างให้หมดไปของกลุ่มวัยดังกล่าว

เกณฑ์ด้านผู้ผลิต มีผู้สูงอายุเพียงหนึ่งคนที่จะระบุว่าชอบละครโทรทัศน์ที่สร้างจากบริษัท
 คาราวิดีโอ เนื่องจากละครที่ผลิตโดยคาราวิดีโอมักนำดารามีชื่อเสียงหลายคนมาประชันฝีมือกัน
 เป็นผู้ผลิตที่ทุ่มทุนในการสร้างละครมาก แต่อย่างไรก็ตาม ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ไม่สนใจว่าละคร
 โทรทัศน์ที่ตนเองชมสร้างจากผู้ผลิตรายใด

เกณฑ์ด้านเนื้อหา เนื้อหาของละครโทรทัศน์ที่ผู้สูงอายุชื่นชอบมักเป็นละครที่มีเนื้อหา
 เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ เช่น ร่มฉัตร รัตนโกสินทร์ สายโลหิต สมเด็จพระเจ้าตากสิน สมเด็จพระ
 นเรศวร ฯลฯ

เกณฑ์ด้านช่อง / สถานีโทรทัศน์ ในที่นี้เป็นปัจจัยเรื่องการรับสัญญาณภาพและเสียง
 จากสถานีโทรทัศน์ โดยกลุ่มตัวอย่างบางคนกล่าวว่าในละแวกบ้านของตนรับสัญญาณโทรทัศน์
 จากช่อง 3 ได้ไม่ดีนักจึงทำให้ไม่ค่อยได้ชมละครโทรทัศน์ทางช่อง 3 เป็นต้น

“ไม่คิดว่าจะต้องเป็นละครของค่ายไหน ขอแค่ให้เป็นเรื่องที่น่าสนใจสามารถดูได้ ส่วน
 ดาราที่ชอบ เช่น “ศรัณยู” “ลิขิต” เพราะรู้สึกว่าจะพระเอกสองคนนี้แสดงดีตีบทแตก ส่วนนางเอกที่
 ชอบก็มี “สิริเรียม” แสดงน่ารักดี และชอบ “อภิรดี” เพราะนอกจากจะแสดงเก่งแล้วยังสามารถเล่น
 บทบู๊หรือบทเรียวร้อยก็ได้” (ประมวล นีซัง, สัมภาษณ์ 7 มีนาคม 2540)

“ไม่มีเกณฑ์อะไร หากว่างก็ดูเรื่อย ๆ ดูได้ทุกเรื่อง ส่วนดาราที่ชอบมีหลายคน วัยรุ่นก็มี
 เด็กหนุ่ม ๆ ก็มี อย่าง “เอกรัตน์ สารสุข” กำลังจะมีเรื่องใหม่...เอกรัตน์นี่เล่นดีนะ อนาคตจะไปไกล
 นะคนนี้ เราก็ดูว่าจะไปไกลหรือไม่ คนอื่น ๆ ก็มีศรัณยู วงศ์กระจ่าง นี่เล่นดี ชอบบทบาทเค้า
 ส่วนผู้หญิงที่เล่นดี ๆ ก็มีไม่กี่คนที่เล่นดี ก็มี นุสบา วานิชอังกูร พระเอกคนไหนหล่อหรือไม่หล่อ
 พระเอกคนไหนดีหรือไม่ดีเราก็ต้องดูทั้งนั้น นางเอกต้องสวย ไม่สวยมีน้อยหรือไม่ค่อยมี โดยมาก
 พระเอกนางเอกต้องหล่อ ๆ สวย ๆ ทั้งนั้นแหละ พระเอกที่ไม่หล่อก็มีเรื่อง “นายขนมต้ม” เท่านั้น

แหละ พระเอกไม่หล่อเราก็ต้องดูบทบาทเค้า...ก็พอเล่นได้ เค้าไม่ใช่มืออาชีพนี่ เค้าเป็นนักมวย ก็เรียกว่าใช้ได้แต่ไม่ดี” (ทวนทอง สุคันธระกุล, สัมภาษณ์ 4 มีนาคม 2540)

“ไม่ได้ใช้เกณฑ์อะไร แต่จะดูละครเพื่อความเพลิดเพลินมากกว่า”

(โอภาส รัตโนภาส, สัมภาษณ์ 11 มีนาคม 2540)

“ไม่ได้ใช้เกณฑ์อะไร ไม่ว่าจะเป็นเรื่องผู้ผลิตหรือคารา แต่ถ้าจะพูดจริง ๆ ก็คิดว่าน่าจะเป็นเกณฑ์ในเรื่องเวลาว่างมากกว่า”

(ปราโมทย์ จริยสาริต, สัมภาษณ์ 11 มีนาคม 2540)

“ไม่มีเกณฑ์อะไร ก็อาจเป็นเรื่องเกี่ยวกับประวัติศาสตร์”

(จรรูญ กลัดอ่ำ, สัมภาษณ์ 12 มีนาคม 2540)

จากการวิเคราะห์เกณฑ์ที่ใช้ในการเลือกชมละคร โทรทัศน์ของผู้ชายทั้งหมด ผู้วิจัยนำคำตอบที่ได้จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างไปเปรียบเทียบกับลักษณะร่วมหรือคุณสมบัติร่วม (attribute) ของละครโทรทัศน์ที่ผู้ชายเปิดรับชมบ่อยครั้งสูงสุด 20 อันดับแรก ซึ่งผู้ขออนุญาต (refer) ว่าจะจะเป็นเกณฑ์ที่ผู้ชายใช้ในการเลือกชมละครโทรทัศน์ 5 ประการ คือ

- 1) เกณฑ์ด้านช่องหรือสถานีโทรทัศน์
- 2) เกณฑ์ด้านผู้ผลิตละคร
- 3) เกณฑ์ด้านเนื้อหา
- 4) เกณฑ์ด้านคารา
- 5) เกณฑ์ด้านฉากหรือสถานที่

พบว่า คำตอบที่กลุ่มตัวอย่างให้มามีความสอดคล้องกับเกณฑ์ที่ผู้ขออนุญาตทั้งหมด ยกเว้นเกณฑ์ด้านฉากหรือสถานที่ พบว่า ไม่มีกลุ่มตัวอย่างคนใดที่กล่าวว่าใช้เกณฑ์ดังกล่าวตัดสินใจชมละครโทรทัศน์โดยรวม แต่อย่างไรก็ตาม เกณฑ์ดังกล่าวก็น่าจะมีอิทธิพลต่อผู้ชมบ้าง เนื่องจากเมื่อผู้วิจัยตั้งคำถามเจาะลึกถึงความชอบในละครโทรทัศน์แต่ละเรื่องที่กลุ่มตัวอย่างกำลังชมในช่วงระยะเวลาที่ทำการเก็บข้อมูล พบว่า เหตุผลด้านฉากและสถานที่กลับถูกยกขึ้นมากล่าวถึงหลายครั้ง เช่นเหตุผลที่ผู้ชายเลือกชมละครโทรทัศน์เรื่อง “เยี่ยมวิมาน” ดังต่อไปนี้

“ที่บ้านเค้าดูกัน (หัวเราะ) แม่ดู สำหรับเรื่องนี้ก็ชอบพอสมควร เพราะว่าได้ดูสถานที่
ในต่างประเทศด้วยแล้วยังได้ลุ้น... ก็คืออยากให้พระเอกนางเอกสมหวังเพราะดูแล้วค่อนข้างขัด
แย้ง”
(ฉัตรพล เจริญรัตน์, สัมภาษณ์ 19 ธันวาคม 2539)

“หนังมันอินเลิฟ ไปเที่ยวแล้วก็วิวสวย ...”

(พีระพัฒน์ วงศ์บุตร, สัมภาษณ์ 17 ธันวาคม 2539)

อย่างไรก็ตาม เหตุผลที่ผู้ชายไม่ได้กล่าวถึงเกณฑ์ด้านฉากหรือสถานที่นั้นอาจเนื่องมา
จากผู้ชายไม่ได้ให้ความสำคัญกับเกณฑ์ดังกล่าวมากนัก หรืออาจเนื่องมาจากฉากหรือสถานที่ที่เป็น
องค์ประกอบหนึ่งในละครที่ผู้ชมจะเห็นก็ต่อเมื่อชมละครเรื่องนั้น ๆ แล้ว ดังนั้นเกณฑ์ด้านฉาก
หรือสถานที่จึงไม่ใช่เกณฑ์ที่ใช้ในการตัดสินใจก่อนเลือกชมละคร แต่เป็นเกณฑ์ที่ใช้ในการตัดสินใจ
หลังจากชมละครแล้ว

นอกจากนี้ยังพบว่า มีเกณฑ์อื่น ๆ ที่ผู้ชายใช้ในการตัดสินใจชมละครโทรทัศน์นอก
เหนือจากเกณฑ์ที่ผู้วิจัยอนุมานไว้ คือ เกณฑ์ด้านเพื่อน, เกณฑ์ด้านองค์ประกอบทั้งหมดของละคร,
เกณฑ์ด้านการโปรโมททางสื่อ, เกณฑ์ด้านเวลา และเกณฑ์ด้านอาชีพ ซึ่งเกณฑ์ต่าง ๆ เหล่านี้ (ยก
เว้นเกณฑ์ด้านองค์ประกอบทั้งหมดของละคร) จัดเป็นปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อการชมละคร
โทรทัศน์ของผู้ชายเช่นกัน

3.3) ความตั้งใจชมละครโทรทัศน์ ผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลโดยตั้งคำถามเกี่ยวกับ
พฤติกรรมก่อนการชมละครโทรทัศน์, พฤติกรรมขณะชมละครโทรทัศน์ อาทิ ความตั้งใจขณะชม
ละครโทรทัศน์และการวิพากษ์วิจารณ์ขณะชมละครโทรทัศน์ รวมทั้งพฤติกรรมหลังการชมละคร
โทรทัศน์ เป็นการศึกษาถึงการนำเรื่องราวที่ได้จากการชมละครโทรทัศน์ไปใช้ประโยชน์ของผู้ชาย
จากการสัมภาษณ์ผู้ชาย จำนวน 30 คน สามารถจำแนกคำตอบในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

3.3.1) พฤติกรรมก่อนการชมละครโทรทัศน์ เพื่อศึกษาถึงความตั้งใจหรือ การเตรียมตัวก่อนการชมละครโทรทัศน์ของผู้ชายว่า ผู้ชายโดยทั่วไปมีความตั้งใจก่อนการชมละครโทรทัศน์มากน้อยแค่ไหน หรือผู้ชายเป็นผู้ชมที่มีความกระตือรือร้น (active audience) หรือไม่มี ความกระตือรือร้น (passive audience) ในการเปิดรับชมละครโทรทัศน์

ตารางที่ 4.12 พฤติกรรมก่อนการชมละครโทรทัศน์ของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน

พฤติกรรมก่อนการชม ละครโทรทัศน์	วัยเรียน จำนวน (คน)	วัยทำงาน จำนวน (คน)	วัยผู้สูงอายุ จำนวน (คน)	รวม
1. มีความตั้งใจชมมาก : มีความ ตั้งใจในการชม ต้องเตรียมตัวให้ เสร็จเรียบร้อย เช่น อาบน้ำกินข้าว หรือทำตัวให้สบายก่อนชม ถ้า พลาดจะให้คนอัศวินไอให้	4	0	1	5
2. มีความตั้งใจชมปานกลาง : มี ความตั้งใจในการชม แต่ถ้าไม่ได้ดู ก็ไม่เป็นไร	0	2	1	3
3. มีความตั้งใจชมน้อย : ไม่มี ความตั้งใจในการชม เปิดเจอก็ดู หรือดูตามผู้อื่นเปิด หรือจำไม่ได้ ว่ามีวันไหนบ้าง	6	8	8	22
รวม	10	10	10	30

จากตารางข้างต้น พบว่า พฤติกรรมก่อนการชมละครโทรทัศน์ของผู้ชายส่วนใหญ่มี ความตั้งใจชมน้อย มากที่สุด จำนวน 22 คน รองลงมามีความตั้งใจชมมาก จำนวน 5 คน และมี ความตั้งใจชมปานกลาง จำนวน 3 คน ตามลำดับ

(ก) กลุ่มที่มีพฤติกรรมก่อนการชมโดยมีความตั้งใจชมน้อย

“ปกติเป็นคนเฉย ๆ กับการดูละคร โดยเฉลี่ยดูละครอาทิตย์ละประมาณ 2 วัน คือวันเสาร์ - อาทิตย์ หรืออาจจะมีวันศุกร์บ้าง หรือถ้าเรื่องนั้นคิดก็จะดูทีละตอน ๆ ...เตรียมตัวก่อนชมละครหรือเปล่า ก็ไม่มี คือจะกลับบ้านไม่แน่นอน คือ สมมติว่าละครที่เราดู จะรู้ใช่ไหมว่ามาที่โมงเริ่มที่โมง แต่บางทีจะไม่รู้แน่นอนด้วยซ้ำว่าจะมาที่โมง คือ ถ้าวันไหนกลับถึงบ้านก่อนก็จะเปิดทีวี คือเป็นคนทีกลับถึงบ้านก็จะเปิดทีวีเลย แล้วก็สมมติว่าวันนี้จะดูช่องนี้ก็จะเปิดช่องนั้นทิ้งไว้เพราะไม่รู้ว่าจะมาที่โมง แต่ถ้าสมมติว่ากลับถึงบ้านและจำได้ว่าถ้ากลับตอนนี้มันเล่นแล้ว ก็จะเปิดช่องนั้นเลย จะไม่มีการเตรียมตัว...” (วิฑูรย์ มรกตกาล, สัมภาษณ์ 24 มกราคม 2540)

“ไม่มี เวลาเปิดก็ดูไปเรื่อย ๆ ไม่ถึงกับต้องนั่งจ้องดูหรือรอดู”

(กฤษฎา จตุรแสงธรรม, สัมภาษณ์ 17 กุมภาพันธ์ 2540)

“การเตรียมตัวก่อนการชมไม่มีอะ คือ เปิดปุ๊บติดตามได้เลย เรื่องกลับให้ทันเวลาไม่มี เพราะว่ามันมีปัจจัยหลาย ๆ อย่าง” (ประกลลาภ หมั่นวงศ์, สัมภาษณ์ 14 มกราคม 2540)

“อันนี้ผมไม่ค่อยได้เตรียมตัวเท่าไร (หัวเราะ) แล้วแต่จังหวะมากกว่า พร้อมไม่พร้อม ถ้าว่างก็ดู แต่ก็ไม่ได้ตั้งใจว่าจะดูเรื่องนั้นเรื่องนี้อย่างจริงจัง ยกเว้นเรื่องที่เรารู้แล้วข้ามไปนานอยากติดตามจริง ๆ ก็ตั้งใจและดูเวลาเตรียมจะดู และมันเป็นละครนานมาแล้ว พอโตขึ้นมาแล้วไม่จริงจังมาก” (สุริยะ คชินทร, สัมภาษณ์ 14 ธันวาคม 2539)

“ไม่ ส่วนใหญ่กลับถึงเวลาไหนก็ดูเวลานั้น ...เราไม่ซีเรียสกับละครอย่างที่รู้ว่าย่างงานอย่างนี้กลับไม่เป็นเวลา บางทีเราออกไปข้างนอกซึ่งเงินไปไม่ได้อยู่แล้ว”

(ธีระ พุทธสวัสดิ์, สัมภาษณ์ 24 ธันวาคม 2539)

“โดยมากไม่ค่อยได้เตรียมตัว มีบางเรื่องที่เรารู้หรือเราชอบพอได้เวลาเราก็ต้องรีบไปนั่งหน้าจอทีวี ตามเป็นบางเรื่อง แต่น้อยมาก” (ประมวล นิซัง, สัมภาษณ์ 7 มีนาคม 2540)

“ไม่ได้เตรียมตัวอะไร อยากดูก็เปิดดู สองทุ่มครึ่งมาแล้วก็เปิดดูเลย ว่างเมื่อไหร่มีโอกาสเมื่อไหร่ก็ดู เรื่องที่ชอบก็คิดอย่างเรื่อง “รมฉัตร” ต้องดูต่อเนื่อง สนุกดี”

(โพธิ์ ประไพจิต, สัมภาษณ์ 9 มีนาคม 2540)

“เวลาคูก็ตั้งใจทั้งนั้น พอละครจะมาเราก็เตรียมจะดูเท่านั้นเอง ไม่มีตั้งใจ ใจจดใจจ่อ ไม่มีหอรอก ไม่ใช่กระตือรือร้น ก็ดูแบบคลายเครียด คุให้มันแก่ง่วงได้เวลานอนเท่านั้นเอง ตอนหัวค่ำมันนอนไม่ค่อยหลับ”

(ทวนทอง สุคันธะกุล, สัมภาษณ์ 4 มีนาคม 2540)

“ไม่มีเลย ไม่เหมือนคูมว ย อันนั้น 10 โมงต้องกลับบ้านแล้ว”

(โอภาส รัตโนภาส, สัมภาษณ์ 11 มีนาคม 2540)

(ข) กลุ่มที่มีพฤติกรรมก่อนการชมโดยมีความตั้งใจชมมาก

“ส่วนใหญ่ถ้าคูกันก็ต้องทำธุระส่วนตัวให้เสร็จ กินข้าว อาบน้ำให้เสร็จ ก็มานั่งดู คือเวลาดูละครต้องการความสบายมากกว่า เราก็ต้องอยู่ในสภาพที่สบายตัว กินข้าวอิ่ม อาบน้ำเสร็จ อยากดูเพลิน ๆ นั่งดูแล้วสบายใจ ต้องอยู่ในสภาพที่เรียบร้อย ส่วนที่ว่าต้องกลับมาดูให้ทันก็เป็นบ้างบางครั้ง อย่างตอนไหนเรื่องไหนติดตามมากก็ต้องรีบกลับมาดู แต่ถ้าเกิดกลับมาช้า ไม่อาบน้ำไม่เป็นไรคูก่อนก็แล้วกัน”

(ธีรวิมล กานต์นิภากุล, สัมภาษณ์ 4 กุมภาพันธ์ 2540)

“บางครั้งก็กินข้าวอิ่มแล้วก็ไปนั่งดู ทำตัวให้สบายที่สุด ตั้งใจมากน้อยแค่ไหนก็แล้วแต่นะ บางทีวันนั้นเราอยากดูมาก อาจจะเป็นตอนจบหรือตอนเริ่ม เราก็วิ่งไปดู ไป concentrate กับมันหน่อย”

(มนต์ชัย ธาดาอำนวยชัย, สัมภาษณ์ 9 กุมภาพันธ์ 2540)

“มี สมมติละครเรื่องนี้จะมาเวลานี้ เราก็พยายามจัดการธุระส่วนตัวของเราให้เสร็จก่อน ละครจะมาเพื่อที่เราจะได้ดูละครอย่างสบายใจ อย่างบางทีมีโทรศัพท์มาเราก็อาจจะต้องวางโทรศัพท์ไปก่อนเพราะอยากจะได้ดู แต่เป็นแค่บางครั้ง”

(ณัฐพล เจริญรัตน์, สัมภาษณ์ 19 ธันวาคม 2539)

“การเตรียมตัวก่อนชมก็เป็นบางเรื่อง บางเรื่องที่ชอบ ๆ นะ ก็เตรียมดู ก็จัดเวลากินข้าว ปลาให้เรียบร้อย แล้วก็มานอนดู ชิคที่เลย อาบน้ำอาบทำให้สบาย พอดูแล้วมันจะเกิดอารมณ์สบาย”
(จรรูญ กัลลอำ, สัมภาษณ์ 12 มีนาคม 2540)

(ก) กลุ่มที่มีพฤติกรรมก่อนการชมโดยมีความตั้งใจชมปานกลาง

“มี ก็อย่างที่บอกใจว่าถ้าละครเรื่องไหนที่เราอยากดู พอใกล้ถึงเวลา เราก็จะกระตือรือร้นที่จะดู แต่ถ้าเรื่องไหนที่ไม่ได้สนใจก็จะไม่สนใจเลย การเตรียมตัวก็ไม่มีอะไรมาก คือ การดูละครไม่มีพิธีรีตองอะไร ไม่พิถีพิถัน อาจจะซักผ้าไปด้วย กินข้าวไปด้วย หรือว่าอ่านหนังสือไปด้วย”
(วิชา พิมพ์ทอง, สัมภาษณ์ 17 ธันวาคม 2539)

“ก็มี เพราะว่าคิดเรื่องนั้น ถึงตอนตีเพราะดูตลอด ทุกคนเป็นอย่างนี้หมด ถ้าดูนะ เพราะว่าเราดูไว้แล้วมันจบตอนดี ๆ ทั้งนั้น ฉากสำคัญ ตอนต่อไปก็สำคัญ ...แน่นอนถ้าเราชอบ เราคงต้องเตรียม เช่น รีบกลับบ้านรีบไปดู รีบกินข้าวหรือว่ากินข้าวไปด้วยดูไปด้วย”
(ปรีชา นุชผาชาติ, สัมภาษณ์ 23 มกราคม 2540)

“ถ้าถึงเวลาเราก็เปิดเลย ก็รู้เวลา แล้วเวลาโฆษณาที่ดูอย่างอื่น พอโฆษณาจบก็กดกลับมา บางทีก็ซื้ออะไรมากินขณะทีดู แต่เดี๋ยวนี้เพิ่งเริ่มกิจการใหม่ทำให้ไม่มีเวลาอยู่บ้านก็ไม่ค่อยได้ดู”
(ทัศนเทพ ธาดาอำนวยการ, สัมภาษณ์ 12 มีนาคม 2540)

อย่างไรก็ตาม หากจำแนกพฤติกรรมก่อนการชมละครโทรทัศน์ของผู้ชายออกเป็นกลุ่มตัวอย่างแต่ละวัย พบว่า กลุ่มวัยเรียนมีความตั้งใจชมน้อยหรือไม่มีความตั้งใจชม มากที่สุด จำนวน 6 คน (วิฑูรย์, วีระชัย, จักรภักดิ์, สมทบ, ฤกษ์ฤา, วัฒนเกียรติ) และมีความตั้งใจชมมาก จำนวน 4 คน (ธีรวิทย์, มนต์ชัย, ณัฐพล เจริญรัตน์, ณัฐพล พิพาณิชย์) ตามลำดับ

ส่วนกลุ่มวัยทำงานมีความตั้งใจชมน้อยหรือไม่มีความตั้งใจชม จำนวน 8 คน (พีระพัฒน์, ประกมลลาภ, สุริยะ, สุพจน์, ธีระ, ณัฐพงษ์, ชาญชัย, บุทธพงษ์) และมีความตั้งใจชมปานกลาง จำนวน 2 คน (วิชา, ปรีชา) ตามลำดับ

และกลุ่มวัยผู้สูงอายุมีความตั้งใจชมน้อยหรือไม่มีความตั้งใจชม จำนวน 8 คน (ประเทือง, ประมวล, โพร้, ระยอง, ทวนทอง, โอภาส, สหพันธ์, ปราโมทย์) มีความตั้งใจชมมากและปานกลาง จำนวน 1 คนเท่านั้น (จำริญ) (ทัศเทพ) ตามลำดับ

จากข้อมูลข้างต้น จะเห็นได้ว่า ผู้ชายส่วนใหญ่ไม่มีความตั้งใจก่อนการชมละครโทรทัศน์

สรุป ความแตกต่างทางด้านวัยและลักษณะการดำเนินชีวิตไม่มีผลต่อพฤติกรรมก่อนการชมละครโทรทัศน์ของผู้ชาย กล่าวคือ ผู้ชายส่วนใหญ่ไม่มีความตั้งใจก่อนการชมละครโทรทัศน์หรือมีความตั้งใจที่จะชมน้อย เช่น ถ้าเปิดเจอก็ดูหรือดูตามผู้อื่นเปิด หรือจำไม่ได้ว่าละครแต่ละเรื่องมีวันใดบ้าง ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้ชายส่วนใหญ่เป็นผู้ชมที่ไม่มีความกระตือรือร้น (passive audience) ต่อการชมละครโทรทัศน์

3.3.2) พฤติกรรมขณะชมละครโทรทัศน์ แบ่งการศึกษาออกเป็น 2 ส่วนคือ

(1) ความตั้งใจขณะชมละครโทรทัศน์ เพื่อศึกษาพฤติกรรมขณะชมละครโทรทัศน์ของผู้ชายว่ามีความตั้งใจหรือสนใจกับเรื่องราวในละครโทรทัศน์มากน้อยแค่ไหน โดยผู้วิจัยตั้งสมมติฐานว่าหากช่วงเวลาที่ชมละคร ผู้ชมไม่ได้ทำกิจกรรมอื่นและมีพฤติกรรมชมละครโทรทัศน์เพียงอย่างเดียว แสดงว่าผู้ชมมีความตั้งใจชมมาก ในขณะที่เดียวกัน หากผู้ชมทำกิจกรรมอื่นในขณะที่ชมละครโทรทัศน์แต่ก็ยังตั้งใจชมเรื่องราวในละครนั้น แสดงว่าผู้ชมมีความตั้งใจชมปานกลาง ตรงข้ามหากผู้ชมทำกิจกรรมอื่นในขณะที่ชมละครโทรทัศน์ และให้ความสำคัญกับกิจกรรมอื่นมากกว่าตั้งใจชมเรื่องราวในละคร แสดงว่าผู้ชมมีความตั้งใจชมน้อยหรือไม่มีความตั้งใจชมเลย

(2) การวิพากษ์วิจารณ์ขณะชมละครโทรทัศน์ เป็นการศึกษาในขั้นต่อมาว่า เมื่อผู้ชายชมละครโทรทัศน์ ผู้ชายแสดงความคิดเห็นต่อเรื่องราวในละครโทรทัศน์หรือไม่ และถ้าหากแสดงความคิดเห็น ผู้ชายเหล่านั้นแสดงความคิดเห็นวิพากษ์วิจารณ์เรื่องราวในละครโทรทัศน์อย่างไร โดยทำการศึกษาเฉพาะพฤติกรรมการวิพากษ์วิจารณ์ในขณะที่ชมละครโทรทัศน์เท่านั้น

(1) ความตั้งใจขณะชมละครโทรทัศน์

ตารางที่ 4.13 ความตั้งใจขณะชมละครโทรทัศน์ของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน

ความตั้งใจขณะชมละครโทรทัศน์	วัยเรียน จำนวน (คน)	วัยทำงาน จำนวน (คน)	วัยผู้สูงอายุ จำนวน (คน)	รวม
1. มีความตั้งใจขณะชมมาก : ไม่ทำกิจกรรมอื่น	2	2	6	10
2. มีความตั้งใจขณะชมปานกลาง : ทำกิจกรรมอื่นขณะที่ชม และให้ความสนใจกับเรื่องราวในละครมาก	6	3	2	11
3. มีความตั้งใจขณะชมน้อย : ทำกิจกรรมอื่นขณะที่ชม และให้ความสนใจกับเรื่องราวในละครน้อย	2	5	2	9
รวม	10	10	10	30

จากตารางข้างต้น พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความตั้งใจขณะชมละครโทรทัศน์ปานกลางมากที่สุด จำนวน 11 คน รองลงมา คือ มีความตั้งใจขณะชมมาก จำนวน 10 คน และมีความตั้งใจขณะชมน้อย จำนวน 9 คน ตามลำดับ

(ก) กลุ่มที่มีพฤติกรรมการชมโดยมีความตั้งใจขณะชมปานกลาง

“ก็นั่งดูเฉย ๆ หรือจะมีบ้างก็เป็นของขบเคี้ยวมากกว่า ส่วนเรื่องเอาหนังสือมาอ่านพวกนี้ไม่ค่อยมี ก็คือจะดูไปเลย ...ก็คือดูทั้งเรื่อง เพราะว่าจะได้อารมณ์ต่อเนื่องทั้งเรื่อง”

(ธีรวิภา กานต์นิภากุล, สัมภาษณ์ 4 กุมภาพันธ์ 2540)

“ขณะที่ดู จะกินเป็นส่วนใหญ่ ตาเราก็จ้องดู เราก็นั่งดูไปพักผ่อนสายตาไป การดูมันก็คล้าย ๆ กับฟังเพลงคือพักผ่อน แต่อาจจะมากกว่าตรงที่เราจะได้คิดจากภาพที่เราองไปด้วย”

(มนต์ชัย ธาคาอำนวยชัย, 9 กุมภาพันธ์ 2540)

“บางครั้งก็อ่านหนังสือไปด้วย แต่ก็ดูเป็นบางตอนที่น่าสนใจหรืออย่างตอนที่ตื่นเค้นก็ดู”
(วัฒน์เกียรติ เลื่องลือเจริญกิจ, สัมภาษณ์ 17 กุมภาพันธ์ 2540)

“อาจจะซักผ้าไปด้วย กินข้าวไปด้วย หรือว่าอ่านหนังสือไปด้วย”

(วิชา พิมพ์ทอง, สัมภาษณ์ 17 ธันวาคม 2539)

“กิน บางทีก็กินข้าวไปด้วย บางทีก็กินขนม ก็ไม่มีอะไร แต่ก็ตั้งใจดูนะ เวลาดูทีวีก็ให้ความสำคัญเหมือนกันหมดไม่ว่าจะเป็นละคร ทอล์คโชว์ กีฬา ต้องตั้งใจดูอยู่แล้ว ดูแล้วก็ต้องบอกได้ว่าเป็นยังไง ๆ”
(ธีระ พูลสวัสดิ์, สัมภาษณ์ 24 ธันวาคม 2539)

“ก็ต้องตั้งใจแต่ไม่ถึงกับว่าไม่ต้องทำอะไรเลย ตาต้องจ้องเขม็ง ไม่ถึงขนาดนั้น”

(ปรีชา บุญผาชาติ, สัมภาษณ์ 23 มกราคม 2540)

“เวลาโฆษณาที่ดูอย่างอื่น พอโฆษณาก็กดกลับมา บางทีก็ซื้ออะไรมากินขณะที่ดู เราดูแล้วก็หาซื้ออะไรมาทานกันในบ้าน คุยกับลูก ๆ หลาน ๆ บ้าง ใช้เวลากับครอบครัวมากที่สุด ดีกว่าเราเอาเงินไปผลาญข้างนอก”
(ทัศนเทพ ธาคาอำนวยชัย, สัมภาษณ์ 12 มีนาคม 2540)

“ระหว่างที่ดูก็ทำงานจุกจิกไปด้วย อย่างเคັคคัค ตาเราก็ดูไป ก็เข้าใจไม่หนักหนาอะไร”

(ประมวล นีซัง, สัมภาษณ์ 7 มีนาคม 2540)

(ข) กลุ่มที่มีพฤติกรรมขณะชมโดยมีความตั้งใจขณะชมมาก

“อย่างบางทีมีโทรศัพท์มาเราก็อาจจะต้องวางโทรศัพท์ไปก่อนเพราะอยากจะถูก”

(ณัฐพล เจริญรัตน์, สัมภาษณ์ 19 ธันวาคม 2539)

“ถ้าเป็นละครที่ชอบจะไม่ทำอะไรเลย จะดูอย่างเดียว ถ้ามีเพื่อนโทรมาจะวางเลย อย่างเรื่อง “ทอฝันกับมาวิน” ก็เคยมีโทรมาก็บอกไปเลยว่าไม่ว่าง ดูโทรทัศน์อยู่ บอกเหตุผลด้วยว่าดูโทรทัศน์เรื่องนี้ ก็เคยมีเพื่อนโทรชวนออกไปข้างนอกเลยช่วงหนึ่ง ก็คือ ปฏิเสธไปทันที บอกว่า “ไม่ว่าง”

(สมทบ สันติเพ็ญสกุล, สัมภาษณ์ 12 มีนาคม 2540)

“ถ้าเป็นเรื่องสนุกสันทานก็อย่างอื่นไม่ทำเลย นั่งดูอย่างเดียว แต่ถ้าเป็นเรื่องที่สนุกสันทานน้อยหน่อยก็จะเดินไปนุ่งบ้างทำนึ่งบ้าง ความตั้งใจชมแตกต่างกันขึ้นอยู่กับความสนุกแตกต่างกัน”

(ประกกลลาภ หมั่นวงศ์, สัมภาษณ์ 14 มกราคม 2540)

“ถ้าดูละคร ใจก็คงจดจ่อกับละคร”

(ทวนทอง สุคันธะกุล, สัมภาษณ์ 4 มีนาคม 2540)

“ขณะที่ดูละครไม่ได้ทำกิจกรรมอื่น ผมทำอะไรทำอย่างเดียว ก็มีทานข้าว สมาชิกเราก็อยู่กับละคร ถ้าดูแล้วผมก็ตั้งใจ แต่ถ้าไม่ดูแล้วก็ไม่ดูเลย”

(โอภาส รัตโนภาส, สัมภาษณ์ 11 มีนาคม 2540)

“ขณะที่ดูก็ไม่ได้ทำอะไร ถ้าเป็นละครที่ชอบพวกประวัติศาสตร์ บางครั้งติดต่อธุรกิจอะไรหรือโทรศัพท์มา ผมก็ไม่รับ”

(จักรูญ กัดอ่ำ, สัมภาษณ์ 12 มีนาคม 2540)

“ขณะที่ดูก็นั่งเฉย ๆ ไม่ได้ทำอะไร นอกจากจะมีการเอ็กเซอร์ไซซ์บ้าง แต่ก็ตั้งใจดูนะ อย่างเรื่องที่ดูใจคล้ายกับมวยสากลถ้าไม่เข้าทำก็ไม่ดูแล้วดูไปเลย ละครก็เหมือนกัน”

(พ.ท. สหพันธ์ ชวลิต, สัมภาษณ์ 12 มีนาคม 2540)

(ค) กลุ่มที่มีพฤติกรรมชมละครโดยมีความตั้งใจชมน้อย

“ขณะที่ดูทีวีอาจมีการทำกิจกรรม ก็คือ บางทีความตั้งใจอาจจะน้อย อย่างเช่น บางทีนั่งอ่านหนังสือและดูทีวีไปด้วย”

(วิจรรย์ มรกตกาล, สัมภาษณ์ 24 มกราคม 2540)

“อย่างอื่นก็มีอย่างเช่น พี่จะกินข้าว จดนู่นจดนี่ ทำงานไปด้วย ไม่ถึงกับต้องจ้อง แต่ก็ให้ความสนใจในระดับหนึ่งหรืออาจใช้เสียงก็ได้ เสียงอย่างเดียวก็รู้แล้ว สาเหตุที่พี่ถูกละครอาจจะเป็นเพราะต้องการผ่อนคลายความเครียด และอาจทำกิจกรรมอื่นไปด้วย เพื่อเป็นกิจกรรมเสริมในขณะที่ทำอย่างอื่นไปด้วย คงไม่หลักถึงขนาดว่านั่งถูกละครอย่างเดียวแบบตั้งใจ”

(พีระพัฒน์ วงศ์บุตร, สัมภาษณ์ 17 ธันวาคม 2539)

“มี โทรทัศน์มาที่รับโทรทัศน์ บางทีก็แปร่งฟัน บางทีก็ทานขนมทานผลไม้ ทานข้าว ต้องเป็นเรื่องที่เราอยากดูจริง ๆ แล้วก็ตั้งใจดูเลย กินไปก็ดูไป แต่ถ้าเป็นเรื่องที่ไม่อยากดูก็เปิดทิ้งไว้อย่างนั้น”

(ณัฐพงษ์ หารักษาพันธ์, สัมภาษณ์ 20 ธันวาคม 2539)

“สนใจเฉพาะบางตอน นั่งดูไปก็ขายของไป ไม่ได้จ้องดูตลอด”

(ประเทือง งานศิลา, สัมภาษณ์ 7 มกราคม 2540)

“ที่ถูกละครก็เพราะมันเป็นเวลากินข้าว แล้วโทรทัศน์มันตั้งอยู่ตรงนั้น บางทีก็ทำโน้นทำนี่บ้าง ทำกับข้าวบ้าง กินข้าวบ้าง มันไม่ได้ตั้งใจ คือ ไม่ได้มีความมุ่งมั่นว่าจะต้องดู เราเปิดเอาเสียงแล้วก็ดูเท่านั้นเอง ไม่ให้เหงา”

(ปราโมทย์ จรรย์สาธิต, สัมภาษณ์ 11 มีนาคม 2540)

เมื่อจำแนกความตั้งใจขณะชมละครโทรทัศน์ของกลุ่มตัวอย่างตามวัย พบว่า กลุ่มวัยเรียนส่วนใหญ่มีความตั้งใจขณะชมปานกลาง กล่าวคือ ขณะชมละครโทรทัศน์กลุ่มวัยเรียนมักทำกิจกรรมอื่นควบคู่ไปด้วย เช่น กินข้าว กินขนม หรืออ่านหนังสือไปพร้อมกับการชมละครโทรทัศน์ อย่างไรก็ตามก็พบว่า แม้กลุ่มวัยเรียนจะทำกิจกรรมอื่นขณะชมละครโทรทัศน์ แต่กลุ่มตัวอย่างก็ให้ความสนใจต่อเรื่องราวในละครโทรทัศน์มาก เช่นเดียวกับกลุ่มวัยทำงานที่มักทำกิจกรรมอื่นควบคู่กับการชมละครโทรทัศน์ แต่กลุ่มวัยทำงานมีความตั้งใจขณะชมน้อยกว่ากลุ่มวัยเรียน เนื่องจากกลุ่มวัยทำงานมองว่าการชมละครโทรทัศน์เป็นการทำกิจกรรมเสริมในขณะที่ทำกิจกรรมอื่น อีกทั้งการชมละครโทรทัศน์ไม่จำเป็นต้องใช้ความตั้งใจในการชมมาก ซึ่งตรงกันข้ามกับกลุ่มตัวอย่างวัยผู้สูงอายุที่มีความตั้งใจขณะชมมาก กล่าวคือ ส่วนใหญ่ยังไม่ทำกิจกรรมอื่นขณะชมละครโทรทัศน์ อย่างไรก็ตาม การที่กลุ่มวัยผู้สูงอายุไม่ได้ทำกิจกรรมขณะชมละครโทรทัศน์ มิได้หมายความว่ากลุ่มตัวอย่างวัยดังกล่าวให้ความสนใจกับเรื่องราวในละครโทรทัศน์มาก เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างบาง

คนกล่าวว่า เหตุผลที่ตนเองไม่ทำกิจกรรมอื่นขณะที่ชมละครโทรทัศน์ เนื่องจากตนเองไม่มีกิจกรรมใดให้ทำในช่วงเวลานั้น อีกทั้งช่วงเวลานั้นเป็นเวลาก่อนเข้านอน จึงไม่อยากทำอะไรให้เหนื่อยหรือร้อนก่อนนอน นอกจากนี้ยังพบว่ากลุ่มวัยผู้สูงอายุ จำนวน 2 คนที่มีความตั้งใจชมละครน้อย เป็นผู้ที่ไม่ชอบชมละครโทรทัศน์ แต่ชมละครโทรทัศน์ตามสมาชิกคนอื่นในครอบครัว

สรุป ความตั้งใจชมละครโทรทัศน์ของผู้ชาย พบว่า ผู้ชายที่มีวัยและลักษณะการดำเนินชีวิตต่างกันมีความตั้งใจชมละครโทรทัศน์ต่างกัน โดยกลุ่มวัยเรียนส่วนใหญ่มีความตั้งใจชมละครปานกลางมากที่สุด กลุ่มวัยทำงานส่วนใหญ่มีความตั้งใจชมละครน้อยมากที่สุด และกลุ่มวัยผู้สูงอายุมีความตั้งใจชมละครมากที่สุด ซึ่งแสดงให้เห็นว่าปัจจัยด้านความรับผิดชอบต่อนหน้าที่การงาน (การเรียน, การทำงาน) และเวลา มีผลต่อความตั้งใจชมละครโทรทัศน์ของผู้ชาย

(2) การวิพากษ์วิจารณ์ชมละครโทรทัศน์

ตารางที่ 4.14 การวิพากษ์วิจารณ์ชมละครโทรทัศน์ของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน

การวิพากษ์วิจารณ์ชมละครโทรทัศน์	วัยเรียน จำนวน (คน)	วัยทำงาน จำนวน (คน)	วัยผู้สูงอายุ จำนวน (คน)	รวม
1. วิพากษ์วิจารณ์ชม	5	6	4	15
2. ไม่วิพากษ์วิจารณ์ชม	5	4	6	15
รวม	10	10	10	30

จากตารางข้างต้น พบว่า ผู้ชายมีพฤติกรรมการวิพากษ์วิจารณ์ชมละครและไม่มีการวิพากษ์วิจารณ์ชมละคร จำนวน 15 คน เท่ากัน แสดงให้เห็นว่าผู้ชายครึ่งหนึ่งมีพฤติกรรมแสดงความคิดเห็นหรือวิพากษ์วิจารณ์เรื่องราวที่เกิดขึ้นในละครโทรทัศน์ ทั้งนี้เมื่อพิจารณาถึงพฤติกรรมการชมโทรทัศน์โดยทั่วไปของผู้ชาย (ตารางที่ 4.5) พบว่า ผู้ชายส่วนใหญ่ (24 คน) ชมรายการโทรทัศน์พร้อมกับสมาชิกคนอื่นในครอบครัวโดยเฉพาะในช่วงเย็น เนื่องจากเป็นช่วงเวลาที่มีสมาชิกอยู่พร้อมหน้าและมักทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน ซึ่งกิจกรรมที่สมาชิกในครอบครัวนิยมทำร่วมกันส่วนใหญ่ก็คือ การชมรายการโทรทัศน์ ดังนั้นสาเหตุที่ผู้ชายครึ่งหนึ่งมีพฤติกรรมการวิพากษ์

วิจารณ์ขณะชมละครโทรทัศน์อาจเนื่องจากเหตุผลที่กิจกรรมการชมโทรทัศน์เป็นกิจกรรมที่เชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัว

(ก) กลุ่มที่มีพฤติกรรมวิพากษ์วิจารณ์ขณะชม

“ก็มีอะ สมมติว่าโฆษณาที่จะวิพากษ์วิจารณ์กัน อย่างไอนี้โง่ เพราะที่บ้านคุณกันทั้งครอบครัว” (วิจารณ์ตัวละคร)

(ธีรวุฒิ กานต์นิภากุล, สัมภาษณ์ 4 กุมภาพันธ์ 2540)

“ก็มีการพูดถึงบ้าง อาจจะมีเชียร์ให้สมหวัง บางครั้งถ้ามันมีบทพวกอิงฉาธิษาก็บอกว่าไม่ดีเลย ไม่น่าทำอย่างนี้ จะมีแบบติชม” (วิจารณ์ตัวละคร)

(ณัฐพล เจริญรัตน์, สัมภาษณ์ 19 ธันวาคม 2539)

“นอกจากทำกิจกรรมอื่นขณะดูละครแล้ว ยังมีการวิพากษ์วิจารณ์เรื่องราวในละครด้วย เป็นเรื่องปกติ อย่างเช่น ตัวละครที่เป็นผู้ร้ายโดยเฉพาะนางร้าย (หัวเราะ) อย่างเช่น นางเอกถูกรังแกจะด่าไปด้วย ก็เป็นเรื่องธรรมดาอาจจะมีบ้าง แต่ถ้านั่งดูคนเดียวก็จะไม่ ก็จะนอนดูนั่งดูไปเงียบ ๆ แต่ถ้ามีหลายคนก็จะ...เราก็ออกอาการเหมือนกัน” (วิจารณ์ตัวละคร)

(วิชา พิมพ์ทอง, สัมภาษณ์ 17 ธันวาคม 2539)

“ก็มีการวิพากษ์วิจารณ์บ้าง อย่างเช่น พระเอกควรจะทำอย่างนี้ นางเอกไม่น่าทำอย่างนี้ วิจารณ์ละครบ้าง เคาเนื้อหาบ้าง” (วิจารณ์การดำเนินเรื่อง)

(พีระพัฒน์ วงศ์บุตร, สัมภาษณ์ 17 ธันวาคม 2539)

“ระหว่างที่ดูจะวิจารณ์มาก โดยเฉพาะคนที่ดูหนังเรื่องเดียวกันหรือสไตลเดียวกัน ก็จะวิจารณ์ว่า ไม่น่าจะเป็นไปได้ หรือ อะไรอะอีกแล้ว คาคการณ์อย่างน่าจะเป็นอย่างนั้น น่าจะเป็นอย่างนี้ ถ้าคาคการณ์ถูกก็จะ เฮ้ย ๆ ไซ้แล้ว ๆ เราจะคิดอย่างนั้นอย่างนี้ตลอดเลย เพราะว่ามันไม่เหมือนหนังฝรั่งหรือหนังต่างประเทศที่เราคาคการณ์ไม่ค่อยถูก อย่างหนังไทยค่อนข้างมั่นใจ” (วิจารณ์การดำเนินเรื่อง)

(ศุริยะ คชินทร, สัมภาษณ์ 24 ธันวาคม 2539)

“ก็อาจจะมีการวิพากษ์วิจารณ์กับน้องชายบ้างนิดหน่อย แต่เวลาน้อยมาก ที่ไม่ค่อยพูด เพราะไม่ค่อยคุยไม่ค่อยพูดกันไง ส่วนใหญ่จะเป็นผมคุย เฮ้ย ใฮนี่ไม่น่าเป็นอย่างนี้นะ มุมกล้องอย่างนั้นมุมกล้องอย่างนี้ คือ จะดูในลักษณะของเป็นงานอาร์ตมากกว่า” (วิจารณ์การผลิต)

(ณัฐพงษ์ หารักษาพันธ์, สัมภาษณ์ 20 ธันวาคม 2539)

“มี ส่วนใหญ่ถ้าดูแบบไม่ตั้งใจ หมายความว่า เราไม่ได้ชอบ ดูเพราะภรรยา ดูเราก็มักจะพูด บางทีเผลอพูดเผลอแซวว่าอย่างนั้นอย่างนี้ ก็ไม่ค่อยเข้าหูอยู่เรื่อย”

(ปรีชา บุญผาชาติ, สัมภาษณ์ 23 มกราคม 2540)

“ระหว่างที่ดูละครก็มีการวิพากษ์วิจารณ์ บางทีเราไม่ชอบเราก็พูดว่า เฮ้ย นิยายนำหน้า ไม่อยากดูปิด หรือไม่ปิดเค้าอยากดูเราก็ออกมาข้างนอกซะ” (วิจารณ์การดำเนินเรื่อง)

(ระยอง ดำรงไทย, สัมภาษณ์ 9 มีนาคม 2540)

“อย่างเวลาคุยกับลูกสาวก็จะคอยสอนเค้าว่าสิ่งไหนดี สิ่งไหนควรทำหรือไม่ควรทำ” (วิจารณ์เพื่อสั่งสอนลูกหลาน)

(โอภาส รัตโนภาส, สัมภาษณ์ 11 มีนาคม 2540)

(ข) กลุ่มที่มีพฤติกรรมไม่วิพากษ์วิจารณ์ขณะชม

“มันแล้วแต่กรณี ส่วนใหญ่เวลานั่งดูทีวีจะนั่งดูกับน้อง แต่ไม่ค่อยได้คุยกัน เพราะว่าต่างคนต่างนั่งดู ถ้าสมมติอยู่คนเดียวก็ยิ่งแล้วไปใหญ่”

(วิฑูรย์ มรดกกาล, สัมภาษณ์ 24 มกราคม 2540)

“จะไม่วิพากษ์วิจารณ์ เพราะถ้าเป็นเรื่องที่ชอบดู จะอิน แล้วอินคนเดียวดีกว่า” (หัวเราะ)

(สมทบ สันติเพ็ญสกุล, 19 ธันวาคม 2539)

“ไม่เคย แต่เราก็คิดของเราอยู่คนเดียว แล้วก็ผ่านไป ไม่เหมือนกับผู้หญิงที่ต้องเอามาคุยกัน”

(ธีระ พูลสวัสดิ์, สัมภาษณ์ 24 ธันวาคม 2539)

“คงไม่ นั่นก็เกินไป ยกเว้นอาจจะมีบางตอนที่คุยกับป่าบ้างเล็ก ๆ น้อย ๆ แต่ว่าดูไปนั่ง
วิจารณ์ไปไม่มีเลย เหมือนว่าบ้า ๆ นะ เหมือนว่าชีวิตไม่มีอะไร”

(ชาตชัย ภายสิทธิ์, สัมภาษณ์ 14 มกราคม 2540)

“...เพราะคนที่บ้านน้อยมีแค่ป่าคนเดียว แล้วปู่ก็ไม่ได้ดูก็ไม่รู้จะพูดคุยอะไรกัน”

(โพธิ์ ประโภจิต, สัมภาษณ์ 9 มีนาคม 2540)

เมื่อจำแนกพฤติกรรมการวิพากษ์วิจารณ์ของกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่ม พบว่า พฤติกรรม
กลุ่มวัยเรียนมีการวิพากษ์วิจารณ์ละครและไม่วิพากษ์วิจารณ์ละครขณะชมเท่ากัน โดยพบว่า สิ่ง
ที่กลุ่มตัวอย่างวัยเรียนวิพากษ์วิจารณ์มักเป็นการวิจารณ์บทบาทของตัวละคร เช่น วิพากษ์วิจารณ์ตัว
ละครที่แสดงบทบาทไม่ถูกใจ ตัวละครโง่หรือทำสิ่งที่ไม่ดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งตัวละครที่แสดงบท
อิงฉวีริยา ซึ่งพบว่ากลุ่มตัวอย่างวัยเรียนส่วนใหญ่มักแสดงอาการรังเกียจตัวละครลักษณะดังกล่าว
นอกจากวิพากษ์วิจารณ์ตัวละครแล้ว กลุ่มวัยเรียนยังมีการวิพากษ์วิจารณ์เกี่ยวกับการดำเนินเรื่อง
และเนื้อหาของละคร เช่น การเชียร์ให้พระเอกนางเอกสมหวังกัน ทั้งนี้แสดงให้เห็นว่าการชมละคร
โทรทัศน์ของกลุ่มวัยเรียนมีลักษณะการใช้อารมณ์ร่วมไปกับเรื่องราวในละครโทรทัศน์ ในขณะที่
กลุ่มวัยเรียนบางส่วนให้เหตุผลที่ไม่วิพากษ์วิจารณ์เรื่องราวในละครหลายประการ เช่น เนื่องจาก
สมาชิกในครอบครัวที่ชมละครด้วยกันไม่ค่อยพูดคุยกัน จึงทำให้ตนไม่มีโอกาสแสดงความคิดเห็น
เกี่ยวกับละคร หรืออีกประการหนึ่งคือ กลุ่มตัวอย่างชอบที่จะดูละครโทรทัศน์เงียบ ๆ คนเดียว โดย
เฉพาะเรื่องที่ตนชอบมากเป็นพิเศษ จึงต้องการใช้อารมณ์ร่วมไปกับละครมากกว่าพูดคุยกับผู้อื่นใน
ขณะนั้น

ขณะเดียวกัน พบว่า กลุ่มวัยทำงานมีการวิพากษ์วิจารณ์ขณะชมละครและไม่วิพากษ์
วิจารณ์ขณะชมละครในจำนวนที่ใกล้เคียงกัน โดยเรื่องราวที่กลุ่มวัยทำงานวิพากษ์วิจารณ์มีหลาย
ลักษณะ เช่น บทบาทของตัวละคร การดำเนินเรื่อง การผลิต ฯลฯ ซึ่งลักษณะการวิพากษ์วิจารณ์
ส่วนใหญ่จะเป็นการวิจารณ์การดำเนินเรื่องในละคร โดยกลุ่มวัยทำงานมักชมละครไปพร้อม ๆ กับ
คาดเดาการกระทำของตัวละครและการดำเนินเรื่อง โดยเฉพาะเมื่อชมละครโทรทัศน์พร้อมกับคนที่
ชอบละครเรื่องเดียวกันหรือมีรสนิยมเดียวกัน ก็จะมีการแสดงความคิดเห็นและวิพากษ์วิจารณ์เรื่อง
ราวในละครเพื่อแสดงให้เห็นว่าตนคิดอย่างไรและการดำเนินเรื่องเป็นไปตามที่ตนเองคิดไว้หรือไม่

ถ้าหากไม่ถูกก็จะมีการวิพากษ์วิจารณ์ว่าทำไมถึงเป็นเช่นนั้น แต่ถ้าหากถูกกลุ่มตัวอย่างก็จะแสดงอาการดีใจที่ตนคิดถูกต้อง นอกจากนี้ยังพบว่ามีการวิพากษ์วิจารณ์ที่ให้ความสำคัญกับการผลิต (production) โดยมองว่างานละครเป็นงานศิลปะ ดังนั้นเมื่อชมละครโทรทัศน์จึงมักวิพากษ์วิจารณ์ถึงผลงานที่ออกมา อาทิ มุมกล้อง แสง ฉาก ฯลฯ ซึ่งลักษณะการวิจารณ์ข้างต้นทั้งสองลักษณะอาจจัดได้ว่าเป็นการวิพากษ์วิจารณ์เรื่องราวในละครโทรทัศน์โดยใช้เหตุผล ความรู้และความเข้าใจต่อการสร้างละครโทรทัศน์ในระดับหนึ่ง แต่อย่างไรก็ตามก็พบว่ามีการวิพากษ์วิจารณ์ที่แสดงอาการอื่นไปกับตัวละครโดยคำว่าการกระทำของตัวละครบางตัว โดยเฉพาะตัวนางร้ายในละคร ซึ่งลักษณะดังกล่าวแสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างวัยทำงานบางส่วนก็ใช้อารมณ์ในการวิพากษ์วิจารณ์ละครโทรทัศน์เช่นเดียวกับกลุ่มวัยเรียน ส่วนเหตุผลที่กลุ่มวัยทำงานไม่วิพากษ์วิจารณ์ขณะชมละคร เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างวัยทำงานมองว่าการวิพากษ์วิจารณ์เรื่องราวในละครเป็นลักษณะของผู้หญิงและเป็นเรื่องไร้สาระ และดูเหมือนว่าคนที่วิจารณ์ไม่มีอะไรทำ

ส่วนพฤติกรรมการวิพากษ์วิจารณ์ขณะชมละครโทรทัศน์ของกลุ่มวัยผู้สูงอายุ พบว่ากลุ่มวัยผู้สูงอายุมีพฤติกรรมการวิพากษ์วิจารณ์ขณะชมละครเช่นเดียวกับกลุ่มอื่น กล่าวคือ มีการวิพากษ์วิจารณ์และไม่มีการวิพากษ์วิจารณ์ใกล้เคียงกัน โดยเหตุผลที่กลุ่มวัยผู้สูงอายุไม่วิพากษ์วิจารณ์ขณะชมละครโทรทัศน์ เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างบางคนชมละครโทรทัศน์คนเดียว และไม่ได้สนใจเรื่องราวในละครมากหรือเป็นการชมเพียงผ่าน ๆ จึงไม่มีการวิพากษ์วิจารณ์เรื่องราวในละคร ส่วนกลุ่มวัยผู้สูงอายุที่วิพากษ์วิจารณ์มักชมละครโทรทัศน์พร้อมกับครอบครัว จึงใช้เรื่องราวที่พบในละครสอนลูกหลาน

สรุป พฤติกรรมการวิพากษ์วิจารณ์ขณะชมละครโทรทัศน์ของผู้ชาย พบว่า ผู้ชายทุกกลุ่มอายุแทบไม่มีความแตกต่างระหว่างการวิพากษ์วิจารณ์และไม่วิพากษ์วิจารณ์ขณะชม โดยพบว่าเรื่องราวที่ผู้ชายวิพากษ์วิจารณ์เกี่ยวกับละครโทรทัศน์มีหลายลักษณะ เช่น การวิพากษ์วิจารณ์ตัวละคร การดำเนินเรื่อง การผลิต ฯลฯ ซึ่งลักษณะการวิพากษ์วิจารณ์เรื่องราวในละครโทรทัศน์ของผู้ชายมักเป็นการวิจารณ์ในลักษณะเปรียบเทียบความสมจริงของละคร ความเป็นไปได้ของเนื้อหา หรือบทบาทของดารา ซึ่งเป็นการวิพากษ์วิจารณ์โดยใช้เหตุผลมากกว่าเป็นการใช้อารมณ์ อย่างไรก็ตามบางครั้งยังพบว่า ผู้ชายอาจแสดงอารมณ์ร่วมไปกับเรื่องราวในละคร เช่น การคำ่ว่าตัวแสดง หรือถ่มน้ำลายใส่ตัวละครหรือเรื่องราวในละคร เป็นต้น อย่างไรก็ตามเป็นที่น่าสังเกตว่า

พฤติกรรมการวิพากษ์วิจารณ์ขณะชมละครโทรทัศน์ของผู้ชายมักเกิดขึ้นเมื่อมีบุคคลอื่นหรือสมาชิกคนอื่นภายในครอบครัวที่ชอบชมละครหรือชอบวิจารณ์เรื่องราวในละครอยู่ร่วมด้วย โดยเฉพาะหากชมกันหลายคนมักมีการแสดงอาการต่าง ๆ ร่วมไปด้วย ตรงกันข้ามหากบุคคลอื่นที่ชมละครโทรทัศน์ด้วยกันไม่แสดงอาการสนอกสนใจเรื่องราวในละครมากนัก ผู้ชายก็จะไม่แสดงพฤติกรรมวิพากษ์วิจารณ์เรื่องราวในละครนั้น

3.3.3) พฤติกรรมหลังการชมละครโทรทัศน์ เพื่อศึกษาว่า หลังจากชมเรื่องราวในละครโทรทัศน์แล้ว ผู้ชายมีการนำเรื่องราวที่ได้รับไปใช้ประโยชน์หรือไม่ และถ้ามีการนำไปใช้ ผู้ชายนำไปใช้ในเรื่องใดบ้าง ซึ่งข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยสามารถจำแนกการนำไปใช้ประโยชน์ของผู้ชายได้ 4 ลักษณะ ดังแสดงในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.15 พฤติกรรมหลังการชมละครโทรทัศน์ของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน

พฤติกรรมหลังการชม ละครโทรทัศน์	วัยเรียน จำนวน (คน)	วัยทำงาน จำนวน (คน)	วัยผู้สูงอายุ จำนวน (คน)	รวม *
1. นำไปใช้ในการสนทนากับ เพื่อน	6	6	2	14
2. นำไปใช้ในการดำเนินชีวิต	3	4	1	8
3. นำไปใช้ในการประกอบอาชีพ	0	2	0	2
4. ไม่มีการนำไปใช้ / ยังไม่ได้นำไป ไปใช้	2	3	7	12
รวม *	11	15	10	36

หมายเหตุ : * ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

จากตารางข้างต้น พบว่า พฤติกรรมหลังการชมละครโทรทัศน์ของผู้ชาย ผู้ชายนำเรื่องราวที่ได้รับจากการชมไปใช้ในการสนทนากับเพื่อนมากที่สุด จำนวน 14 คน รองลงมา คือ ไม่มีการนำไปใช้ประโยชน์หรือยังไม่ได้นำไปใช้ จำนวน 12 คน นำไปใช้ในการดำเนินชีวิต จำนวน 8 คน และนำไปใช้ในการประกอบอาชีพ จำนวน 2 คน ตามลำดับ

(ก) กลุ่มที่มีพฤติกรรมนำไปใช้ในการสนทนากับเพื่อน

จากการศึกษา พบว่า การนำเรื่องราวที่ได้รับจากการชมละครโทรทัศน์ไปใช้ประโยชน์ในการสนทนากับเพื่อนของผู้ชาย ส่วนใหญ่เป็นการนำไปพูดคุยกับเพื่อนผู้หญิงมากกว่านำไปพูดคุยกับเพื่อนผู้ชาย และผู้ชายมักไม่ใช้คนเปิดประเด็นขึ้นมาพูด ผู้ชายส่วนใหญ่คิดว่าเรื่องราวในละครโทรทัศน์ไม่ใช่เรื่องราวน่าสนใจ และผู้ชายรู้สึกว่ถ้าหากพูดถึงละครมากเกินไปจะเป็นเรื่องไม่ดี เพราะดูเหมือนเป็นเรื่องของผู้หญิง แต่ถ้าหากไม่พูดถึงเลยก็เป็นเรื่องตลก เพราะกลายเป็นคนล้าสมัยไป เรื่องราวที่ผู้ชายนำไปพูดคุยกับเพื่อนมีหลายลักษณะ เช่น เรื่องราวในละคร พระเอกนางเอก การดำเนินเรื่อง รวมทั้งเทคนิคการถ่ายทำ เป็นต้น

“ส่วนใหญ่จะมีบ้างเป็นบางครั้งกับเพื่อนผู้หญิง เพราะเพื่อนผู้ชายไม่ค่อยได้พูดกัน แล้วก็ส่วนใหญ่ไม่ได้เป็นคนเปิดประเด็นเอง จะเป็นแบบอยู่ในวงเม้าท์วงสนทนากัน แล้วก็มีคนเปิดประเด็นหรือพูดเรื่องนี้ขึ้นมา ก็เลยเอาบ้าง สาเหตุที่ไม่ค่อยเป็นคนเปิดประเด็น คืออย่างแรกรู้สึกว่เราไม่ได้คิดใจอะไรกับตรงนั้นมากมาย บางทียังรู้สึกว่ตัวเองดูละครแบบไม่ได้ติดตามมาก ก็รู้สึกว่มันไม่ใช่ประเด็นที่จะพูดได้ แล้วก็อีกอย่างหนึ่ง คือรู้สึกว่เพื่อนไม่ค่อยสนใจ ไม่ค่อยเห็นเพื่อนคุยกัน แค่ว่านาน ๆ จะมีการคุยกันสักที ซึ่งจะเป็นแบบประเด็นแฉิบขึ้นมา แล้วก็มืออย่างอื่นเข้ามาแทน”
(วิฑูรย์ มรดกกาล, สัมภาษณ์ 24 มกราคม 2540)

“มีบ้าง แต่ว่ยังไม่ตอบไม่ได้แน่ชัดว่ส่วนไหนบ้าง แต่คิดว่น่าจะมีบ้าง มันเข้ามาโดยที่เรารู้ตัว หรืออาจจะเป็นการพูดคุยกับเพื่อน คือ ส่วนใหญ่ละครที่ตัวเองชอบก็จะมีคอนท่ายบอกว่ตอนต่อไปเป็นอย่างนี้ ๆ แล้วเพื่อน ๆ ก็ชอบมาเล่ากันอยู่แล้วว่จบอย่างนี้นะ ดำเนินเรื่องกันอย่างนี้นะ ส่วนใหญ่เพื่อนในกลุ่มก็ดูเรื่องเดียวกันหมดเลย”

(จักรภัณท์ สนิทเปรม, สัมภาษณ์ 24 มกราคม 2540)

“มีบ้าง เพราะว่บางครั้งถ้าเราไม่พูดเลยมันก็ไม่ดี เพราะว่มันจะรู้สึกตลกนะ กลับบ้านไม่ดูอะไรเลย แต่บางครั้งถ้าเราพูดมากไป ก็กลายเป็นไอ้บ้า บ้าละคร บ้าคารา เราก็ดูบ้าง คุยกับเค้าบ้าง เพื่อที่จะไม่ให้เราเป็นคนล้าหลังหรือดกรุ่นไป (หัวเราะ) เพื่อนที่คุยกันมีทั้งผู้หญิงผู้ชาย ส่วนใหญ่เพื่อนผู้ชายเค้าไม่ดูละครกัน เพื่อนผู้ชายจะดูประเภทการถ่ายทอดศกกีฬาแล้วมานั่ง

คุยกันมากกว่า แต่ถ้าเป็นผู้หญิงจะดูละคร ...เพราะว่าเราชอบ คังนั้นเราก็ดูทุกอย่าง ถ้าเป็นกีฬามันเป็นสายเลือด ถ้าเป็นละครมันเป็น hobby เป็นงานอดิเรกที่เราดู ๆ แล้วบางทีเราไปนั่งคุยกับเค้าแล้วเราคุยโน้นคุยนี้ เค้าคุยเรื่องละครขึ้นมาเราก็คุยได้ เราไปนั่งกับอีกกลุ่มหนึ่ง เค้าคุยเรื่องฟุตบอลเราก็คุยได้ คือเรามีเรื่องคุยกับทุก ๆ กลุ่ม ได้เหมือนกัน”

(มนต์ชัย ธาดาอำนวนายชัย, สัมภาษณ์ 9 กุมภาพันธ์ 2540)

“ก็คุยกับคนอื่นก็มีบ้าง อย่างเช่น พระเอกไม่น่าตาย ไม่น่าเป็นอย่างนั้น ไม่น่าเป็นอย่างนี้...จะเป็นลักษณะนั้น”

(กฤษฎา จตุรแสงธรรม, สัมภาษณ์ 17 กุมภาพันธ์ 2540)

“ก็เคย คุยเกี่ยวกับนางเอก นางเอกสวยน่ารัก”

(วิวัฒน์เกียรติ เลื่องลือเจริญกิจ, สัมภาษณ์ 17 กุมภาพันธ์ 2540)

“ถ้าเป็นเรื่องสนุก เพื่อนโทรมา ถ้าเป็นเพื่อนกันเค้าก็จะดูด้วยกัน เราก็คุยกันเลย ...แต่การนำไปพูดคุยกับเพื่อนผู้ชายก็ไม่ค่อยบ่อยเท่าไร ส่วนใหญ่เป็นเพื่อนผู้หญิง เพราะผู้ชายไม่ค่อยพูดคุยกันเรื่องละคร เพราะมันไม่ใช่เรื่องกระจุ๊กกระจิกหุยมหิม ไม่ใช่เรื่องที่น่าสนใจเท่าไร มันเป็นเรื่องธรรมดา ๆ คือ จบตรงนั้น ไปเลย”

(ประกกลลาภ หมั่นวงศ์, สัมภาษณ์ 14 มกราคม 2540)

“ไม่ค่อยได้คุยกับเพื่อน อันที่หนึ่งก็คืออาจจะไม่มีเวลาคุยเรื่องนี้ อันที่สอง คือความสนใจต่างกัน จะมีบ้างเหมือนกันที่คุยกับเพื่อนที่นี่ (เพื่อนที่เรียนโท) ก็มีบ้างเล็กน้อย เค้าสนใจไม่เหมือนกัน คือว่า บางเรื่องเค้าจะดู บางเรื่องเค้าไม่ดู อย่างเรื่อง “ดารายัญ” เค้าจะดูกัน ดูเสร็จก็จะมาพูดหรือเรื่อง “ล่า” ก็จะดูกัน แล้วก็มาพูดว่า เฮ้ย ไอ้เนี่ยมันทำแบบหนังฝรั่งนะ...เรื่อง “ล่า” ส่วนใหญ่เพื่อนผู้ชายจะดู ก็จะดูในเรื่องโปรดักชั่นว่าทำได้สมจริงสมจัง แล้วก็ทำได้เหมือนหนังฝรั่ง ตรงนี้ก็มาคุยกัน ก็ไปพูดกันในเรื่องขอเทคนิคมากกว่า”

(ณัฐพงษ์ หารักษาพันธ์, สัมภาษณ์ 20 ธันวาคม 2539)

“มีบ้าง ถ้าเมื่อเพื่อนเค้าพูดขึ้นมา พอให้รู้ว่าไม่ตกข่าวไม่เฉย ก็โอเคแล้ว”

(ชาญชัย กายสิทธิ์, สัมภาษณ์ 14 มกราคม 2540)

“ก็มีบ้าง แต่ไม่ถึงกับมากเหมือนผู้หญิง ผู้หญิงเค้าจะเจอหน้าเล่ากันเลย แต่เราจะในลักษณะแฉวมากกว่า เวอร์บ้าง เป็นไปไม่ได้บ้าง ค่อว่ามากกว่าไม่ใช่ชม”

(ปรีชา นุชผาชาติ, สัมภาษณ์ 23 มกราคม 2540)

“โดยมากไม่ค่อยคิด เลย ๆ ปล่อยมันไป อาจจะทำเรื่องราวไปพูดคุยกับเพื่อนฝูง เวลาคุยกันก็ถามคุณดูเรื่องนี้ไหม อะไรต่าง ๆ อย่างในเรื่อง “ทองเนื้อเก้า” ก็เป็นตัวอย่างที่ดีนะ เด็ก ๆ น่าจะเอาเป็นตัวอย่าง”

(พ.ท. สท้าน ชวลิต, สัมภาษณ์ 12 มีนาคม 2540)

(ข) กลุ่มที่มีพฤติกรรมนำไปใช้ในการดำเนินชีวิต

การนำเรื่องราวที่ได้จากการชมละครโทรทัศน์ไปใช้ในการดำเนินชีวิตของผู้ชาย พบว่าส่วนใหญ่เป็นการนำไปใช้ในเรื่องการวางตัว การเข้าสังคม หรือการแต่งตัว โดยกลุ่มตัวอย่างกล่าวว่านักแสดงในละครโทรทัศน์ส่วนใหญ่มีลักษณะท่าทางหรือคาแรคเตอร์ที่ดี จึงนำไปเป็นแบบอย่าง อย่างไรก็ตาม การนำบุคลิกท่าทางของตัวแสดงไปใช้นั้น ผู้ชายกล่าวว่าเป็นการนำไปเป็นแบบอย่าง แต่ไม่ใช่เลียนแบบ นอกจากนำไปเป็นแบบอย่างในการวางตัวแล้ว ผู้ชายยังกล่าวว่าเรื่องราวในละครโทรทัศน์ยังเสนอแนวทางการดำเนินชีวิต เช่น การเรียน ความรัก และเป็นคติสอนใจ ตลอดจนชี้แนะแนวทางในการแก้ปัญหาให้แก่ผู้ชมที่เป็นชายอีกด้วย

“ถ้าเป็นข้อคิดตอนนี้คงไม่มี แต่ถ้าเป็นลักษณะท่าทางหรือคาแรคเตอร์ของตัวแสดงบางทีอาจจะมีเลียนแบบบ้าง แต่ว่าถ้าเป็นข้อคิดเมื่อก่อนอาจจะใช้ เมื่อก่อนตอนสมัยที่ยังมีปัญหากับที่บ้านอยู่ คือบางทีมันก็ดีเหมือนกันตรงที่เค้ามีทางออกที่ดีให้กับเรา”

(วิฑูรย์ มรดกกาล, สัมภาษณ์ 24 มกราคม 2540)

“น้อยมาก ส่วนมากถ้ามาพูดคุยกับเพื่อนผู้ชายเค้าไม่ค่อยพูดกัน ผู้หญิงที่นี่ (คณะฯ) ก็ไม่ค่อยคุย เค้าคุยกันเรื่องเรียนมากกว่า ...แต่ถ้าเป็นการนำข้อคิดไปใช้ ก็อย่างเช่น การทำตัว การวางตัว อะไรพวกนี้มากกว่า”

(ฉัฐพล เจริญรัตน์, สัมภาษณ์ 19 ธันวาคม 2539)

“หนึ่ง คือเรื่องการเรียน สองเรื่องความรัก คือเราจะได้หลายแง่คิดมากจากละคร อย่างที่บอกว่าถ้าเนื้อตอีน เนื้อจะอินมากกับละครจริง ๆ อย่างบางเรื่องเรารู้ว่าทำไมเค้าเป็นขนาดนี้เค้ายังทำได้ถึงขนาดนี้ ทำไมเราแค่นี้เราจึงทำไม่ได้ เช่นว่าการเรียน อย่างที่บอกไปแล้วว่า ช่วยเรื่องความขยัน เราดูแล้ว o.k. เรามีอะไรพร้อมแล้ว ทำไมเราไม่ขยัน ทำไมเราไม่อะไรอย่างนี้ ส่วนความรักมันเป็นอะไรที่ที่เราไม่ควรไปซีเรียสกับเรื่องพวกนี้มาก เพราะว่าในชีวิตจริงมันไม่ได้มีเรื่องอะไรอย่างนี้อย่างเดียว แล้วอีกอย่างไม่จำเป็นเสมอว่าเรารักเค้าแล้วเค้าต้องรักเรา ซึ่งตรงนี้ก็คือ...มันหลาย ๆ เรื่อง (หัวเราะ) มันอยู่ดี ๆ มันก็ตีความตัวเอง ซึ่งมันไม่ใช่จากละครเรื่องไหนเรื่องเดียว”

(สมทบ สันติเพ็ญสกุล, สัมภาษณ์ 19 ธันวาคม 2539)

“หรือการนำแง่คิดจากละครมาใช้กับตัวเองก็มี อย่างเช่น การใช้ชีวิตมันต้องรู้จักคิด รู้จักทำอะไร บางครั้งถ้าทำพลาดกลับตัวกลับใจไม่ได้ ต้องคิดให้รอบคอบก่อนที่จะทำ เราดูในหนังบางครั้งในหนังทำพลาด โดยไม่ได้คิด ...ชอบอะไรอย่างนี้”

(พีระพัฒน์ วงศ์บุตร, สัมภาษณ์ 17 ธันวาคม 2539)

“มีบ้าง อย่างเช่น การเข้าสังคมก็มี”

(ประกมลลาภ หมั่นวงศ์, สัมภาษณ์ 14 มกราคม 2540)

“ก็มีครับ อย่างหนังบางเรื่องที่มีปัญหา อย่างปัญหาเรื่องความรัก มีส่วนช่วยเยอะ ผมว่าหรืออย่างหนังจะสะท้อนอย่างหนึ่งคือทำดีได้ดี...อย่างหนังหลายเรื่องสะท้อนพฤติกรรมที่ไม่ดี ทำร้ายครอบครัว อย่างเป็นโจรอย่างเสือโหดไปฆ่าเค้ามา สุดท้ายแล้วหนังจะสะท้อนว่าทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว พอถึงตอนจบมันจะตายหรือติดคุก โคนจบ จะเห็นว่าไม่สมควรทำพฤติกรรมอย่างนี้เลย แง่คิดนี้เอาไปใช้เยอะ อย่างบางเรื่องเอาไปเล่าให้เพื่อนฟัง เป็นแง่คิด เอาไปสะท้อน ยกตัวอย่างขึ้นมาพอเค้ามีปัญหา เราก็ยกตัวอย่างขึ้นมาให้เพื่อนฟังว่า อย่างหนังบางเรื่องในชีวิตที่มีปัญหาขึ้นมาเค้าสามารถแก้ปัญหาได้ ต้องอดทน ต้องใช้ความพยายาม ก็บอกให้เค้าฟังด้วย ถ้าเป็นปัญหาเดียวกันหรือกรณีเดียวกันก็จะเล่าให้คนอื่นฟังเป็นแง่คิด เพื่อให้เค้าได้เข้าใจปัญหาและเค้าจะได้ไม่ต้องคิดมาก”

(สุริยะ คชินทร, สัมภาษณ์ 14 ธันวาคม 2539)

“การพูดจาอาจจะมีส่วนคงจะเป็นบางช่วง คงจะไม่เอามาใช้ถาวร เป็นลักษณะที่เป็นคำบางคำ หรืออีกอย่างก็คือการแต่งตัว เราารู้สึกว่าตัวละครแต่งตัวดี เราก็พยายามจดจำแล้วก็แต่งตัวคล้ายบ้าง แต่ไม่ใช่แต่งเลียนแบบนะ”

(ยุทธพงษ์ รัตนกุล, สัมภาษณ์ 23 มกราคม 2540)

“อย่างเช่นคุณเรื่อง “ลอลลายมังกง” ผมก็เอาไว้ออนลูก ๆ หลาน ๆ เค้า ...หรืออย่างพวก “เป่าวุ้นจิ้น” ผมก็เอามาสอนหรือเอาคำพูดจากในเรื่องมาสอน ไม่ว่าจะ เป็นคำพูดคำจาหรือว่าการลงโทษเราก็เอามาใช้ อย่างคอนนั้นยังทำงานอยู่ เรายังเคยสอดเสียดคนคอร์รับชั่นว่าไอ้คนนี้ได้แค่เครื่องประหารหัวหมา”(หัวเราะ)

(จำริญ กัลลธำ, สัมภาษณ์ 12 มีนาคม 2540)

(ก) กลุ่มที่มีพฤติกรรมนำไปใช้ในการประกอบอาชีพ

การนำไปใช้ประโยชน์ในการประกอบอาชีพของผู้ชาย พบว่า มีกลุ่มวัยทำงานเพียง 2 คน ซึ่งกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 คนนั้น มีลักษณะการทำงานที่ต้องใช้ความคิดสร้างสรรค์และทำงานเกี่ยวกับสื่อ โดยกลุ่มตัวอย่างคนแรกเป็นดีเจจัดรายการวิทยุ เป็นการนำเรื่องราวที่ได้รับจากการชมละครโทรทัศน์ไปใช้ประโยชน์ในการพูดคุยกับแฟนรายการหรือเพื่อพูดเข้าเพลง เป็นการเปิดสมองของตนเองให้ทันกับคนฟังรายการ ส่วนกลุ่มตัวอย่างอีกคนนำไปใช้ในการทำกิจกรรมสัมพันธ์

“เรื่องอาชีพการงานก็มีส่วนสำคัญ อย่างผมต้องดูตามกระแสใจครับ พอละครเรื่องไหนดัง เพลงประกอบละครเรื่องนั้นดัง คนก็จะขอเพลงนั้น ขอแต่ทราบดีเพลง ๆ ๆ แล้วก็ เฮ้ย ทำไม “ทราบดีเพลง” คนขอมาเยอะ เพลงมันเพราะ เออ เพลงมันเพราะจริง พอเพลงมันเพราะหู เรื่องมันจะดีไม๊ คือ ต้องดูเพื่อเปิดสมองตัวเองให้ทันกับคนฟัง เรื่องของอาชีพอาจเป็นถึงสำคัญสำหรับผมก็ได้ แต่ว่าตาม ๆ มาคือ การทำงานของผู้ผลิตเอง แล้วก็เนื้อเรื่องจะตามมา”

(ชาญชัย ภายสิทธิ์, สัมภาษณ์ 14 มกราคม 2540)

“...ติดตามดูรายละเอียดเพื่อที่จะเก็บความรู้ที่ต่าง ๆ เล็ก ๆ น้อย ๆ เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ ...หนึ่งเป็นคนที่แบบว่าเวลาไปดูคอนเสิร์ต หนึ่งชอบไปดูอะไรที่ให้โอเคียบ แล้วกลับมาใช้กับงานของเราได้ การดูละครก็เหมือนกัน”

(ประกกลาก หมั่นวงศ์, สัมภาษณ์ 14 มกราคม 2540)

(ง) กลุ่มที่มีพฤติกรรมไม่มีการนำไปใช้หรือยังไม่ได้นำไปใช้

เหตุผลที่ผู้ชายบางส่วนไม่มีการนำเรื่องราวจากละครโทรทัศน์ไปใช้ประโยชน์ อาจเนื่องจากไม่มีกลุ่มเพื่อนหรือคนรอบข้างที่ชมละครโทรทัศน์หรือไม่พูดคุยถึงเรื่องราวในละครโทรทัศน์ จึงไม่รู้จะนำไปพูดกับใคร และบางคนมองว่าการชมละครโทรทัศน์ของคนนั้นชมแล้วก็จบไป ซึ่งผู้ชายบางคนมองว่าการนำเรื่องราวจากละครโทรทัศน์ไปพูดคุยกันเป็นนิสัยของผู้หญิงตนเองเป็นผู้ชายจึงไม่ทำ อย่างไรก็ตาม ผู้ชายบางคนก็ยอมรับว่าแม้ว่าขณะนี้ยังไม่ได้นำเรื่องราวที่ได้จากละครโทรทัศน์ไปใช้ประโยชน์ แต่ตนก็เชื่อว่าเรื่องราวจากละครโทรทัศน์ที่ชมจะซึมซับเข้าตัวเองโดยไม่รู้ตัว ซึ่งตนเองอาจจะหยิบสิ่งเหล่านั้นไปใช้ในวันข้างหน้าได้

“ถ้าพูดถึงเดี๋ยวนี้ เข้ามหาวิทยาลัยแล้วจะไม่ค่อยบ่อย อย่างบางคนเค้าบอกว่าบางทีก็กลับไปไม่ทันแล้ว หรือบางทีเค้าก็ไม่ชอบดู แต่ถ้าเป็นตอนมัธยมจะบ่อย เพราะอยู่ห้องเดียวกันตลอดเวลา เวลาว่างเขอะก็คุยกัน”

(ธีรวุฒิ กานต์นิภากุล, สัมภาษณ์ 4 กุมภาพันธ์ 2540)

“โดยส่วนใหญ่แล้วไม่มีนะ ก็ดูแล้วมันก็จบไปเลย แต่ว่าสิ่งที่จะได้คือว่าสิ่งที่ดี ๆ อาจจะซึมอยู่ข้างใน เราอาจจะซึมซับกับสิ่งที่ดี ๆ แต่ว่าเราจะเอามาใช้เมื่อไหร่ เราก็ไม่รู้”

(วิชา พิมพ์ทอง, สัมภาษณ์ 17 ธันวาคม 2539)

“แน่นอน แต่ว่าเราจะไม่รู้ตัว มันจะค่อย ๆ ซึมซับ มันก็เหมือนกับมันซึมซับไปโดยไม่รู้ตัว”

(สุพจน์ เถลิณญาณ, สัมภาษณ์ 25 ธันวาคม 2539)

“ไม่เคยคุยกับเพื่อน เพราะถึงแม้เวลาเราจะคุยแบบตั้งใจ แต่เราก็จะคิดของเราอยู่คนเดียว แล้วก็ผ่านไป ไม่เหมือนกับผู้หญิงที่ต้องเอามาคุยกัน อาจจะเป็นเพราะบุคลิกของแต่ละเพศรีเปลา ผู้ชายอาจจะช่างพูดช่างคุยน้อยกว่า แล้วอีกอันหนึ่งที่อาจจะเป็นไปได้นะ แต่ไม่ใช่ตัวพี่ ก็คือว่าผู้ชายกลัวตัวเองจะไปเหมือนผู้หญิง เพราะบางทีตัวละครคนก็หาว่าแยอยู่แล้ว ถ้าเอามาพูดกันก็อาจจะกลายเป็นนิสัยเหมือนผู้หญิงไป ช่างพูดช่างคุยไป แต่จริง ๆ แล้วมันไม่มีอะไรให้พูด”

(ธีระ พูลสวัสดิ์, สัมภาษณ์ 24 ธันวาคม 2539)

“คนที่บ้านมีน้อย ผมคุยกับพี่คนเดียว แล้วปู่ก็ไม่ได้คุยก็ไม่รู้จะพูดคุยอะไรกัน ... ไม่ได้คุยกับคนอื่นเพราะคนที่ชอบแบบเดียวกันไม่มี คุณคนเดียว ก็บ้านมันอยู่ห่างกัน ไม่ได้ไปมาหาสู่กัน อยู่โคกเดี่ยว”

(โพธิ์ ประโยจิต, สัมภาษณ์ 9 มีนาคม 2540)

“ปกติเป็นคนไม่ชอบพูดคุยกับใคร ชอบอยู่คนเดียว ไม่ชอบวุ่นวายกับชาวบ้าน ... ข้อคิดจากละครก็มีนะ แต่เฉพาะคนหนุ่มสาว อย่างเราไม่มีความจำเป็น”

(ทวนทอง สุคันธะกุล, สัมภาษณ์ 4 มีนาคม 2540)

“หลังจากที่ปู่ก็ไม่เคยเอาไปพูดจากับใคร ดูแล้วก็ดูเลย ส่วนการนำข้อคิดมาใช้ก็มีเหมือนกัน ก็ลึกลับ ๆ อย่างสิ่งที่พูดใจคงแล้วแต่ว่าใครจะหยิบตรงไหนจากละครมาใช้ มีเยอะแยะเลย มันไม่รู้ว่ามีอะไรบ้าง มีเยอะแยะเลยแต่เอามาใช้นิด ๆ หน่อย ๆ ก็คือมาเยอะแต่เอามาใช้บ้าง”

(ทัศนเทพ ธาดาอำนาจชัย, สัมภาษณ์ 12 มีนาคม 2540)

“เห็นจะไม่ค่อยมี เพราะผมพูดคุยกับคนอื่นไม่ค่อยได้ เพราะผมไม่คิดเป็นอุปสรรคสำคัญ”

(โอภาส รัตโนภาส, สัมภาษณ์ 11 มีนาคม 2540)

อย่างไรก็ตาม เมื่อจำแนกการนำเรื่องราวจากละครโทรทัศน์ไปใช้ประโยชน์ตามกลุ่มตัวอย่าง พบว่า กลุ่มวัยเรียนนำเรื่องราวที่ได้จากละครโทรทัศน์ไปใช้ประโยชน์ในการสนทนากับเพื่อนมากที่สุด จำนวน 6 คน (วิฑูรย์, วีระชัย, จักรภณัท, มนต์ชัย, กฤษฎา, วัฒนเกียรติ) รองลงมาเป็นการนำไปใช้ในการดำเนินชีวิต จำนวน 3 คน (วิฑูรย์, ณัฐพล เจริญรัตน์, สมทบ) และไม่มีการนำไปใช้หรือยังไม่ได้นำไปใช้ จำนวน 2 คน (ธีรวุฒิ, ณัฐพล พิพาณิชย์) ตามลำดับ

จะเห็นได้ว่า แม้ว่ากลุ่มวัยเรียนนำเรื่องราวที่ได้จากการชมละครโทรทัศน์ไปใช้ในการสนทนากับเพื่อนมากที่สุด แต่จากการสัมภาษณ์พบว่า ถ้าหากกลุ่มเพื่อนไม่สนใจเรื่องดังกล่าว กลุ่มวัยเรียนก็จะไม่หยิบยกมาเป็นประเด็นพูดคุยด้วย ยกอย่างเช่น กลุ่มตัวอย่างจะนำเรื่องราวในละครโทรทัศน์ไปพูดคุยกับเพื่อนผู้หญิงมากกว่ากลุ่มเพื่อนผู้ชาย โดยให้เหตุผลว่าเพื่อให้ตนเองสามารถเข้ากับเพื่อนทั้งสองกลุ่มได้ ส่วนการนำไปใช้ในการดำเนินชีวิต พบว่า กลุ่มวัยเรียนจะนำไปใช้ในเรื่องการวางตัว หรือเลียนแบบลักษณะท่าทางของตัวละครที่ชื่นชอบ และมีกลุ่มตัวอย่างวัยเรียน 1 คนที่ตอบว่านำไปใช้ในการเรียนและความรัก และกลุ่มตัวอย่างที่ไม่มีการนำไปใช้ ให้เหตุผลว่าเป็นเพราะเพื่อนส่วนใหญ่ไม่ได้ดูละครจึงทำให้ตนเองไม่รู้ว่าจะพูดคุยกับใคร

ส่วนกลุ่มวัยทำงานนำเรื่องราวที่ได้รับจากละครโทรทัศน์ไปใช้ในการสนทนากับเพื่อนมากที่สุด จำนวน 6 คน (พีระพัฒน์, ประกมลลาภ, ณัฐพงษ์, ชาญชัย, ยุทธพงษ์, ปรีชา) รองลงมาคือ นำไปใช้ในการดำเนินชีวิต จำนวน 4 คน (พีระพัฒน์, ประกมลลาภ, สุวิยะ, ยุทธพงษ์) ไม่มีการนำไปใช้หรือยังไม่ได้นำไปใช้ จำนวน 3 คน (วิชา, สุพจน์, ธีระ) และนำไปใช้ในการประกอบอาชีพ จำนวน 2 คน (ประกมลลาภ, ชาญชัย) ตามลำดับ

จากข้อมูลข้างต้น จะเห็นว่ากลุ่มวัยทำงานเรื่องราวที่ได้จากการชมละครโทรทัศน์ไปใช้ในการสนทนากับเพื่อนมากที่สุด โดยเรื่องราวที่คุยกับเพื่อนมักเป็นเรื่องราวการดำเนินเรื่องของละคร เทคนิคการถ่ายทำ การวิพากษ์วิจารณ์บทบาทของดาราในเรื่อง และส่วนใหญ่มักพูดคุยกับเพื่อนผู้หญิง ทั้งนี้ กลุ่มวัยทำงานให้เหตุผลที่นำเรื่องราวไปคุยกับเพื่อนว่า เพื่อไม่ให้ตนเองดูล้าสมัยหรือตกรุ่น ส่วนการนำเรื่องราวที่ได้จากการชมละครโทรทัศน์ไปใช้ในการดำเนินชีวิต พบว่า กลุ่มวัยทำงานนำไปใช้เป็นคติในการดำเนินชีวิต การแก้ไขปัญหาชีวิตมากที่สุด รองลงมาเป็นการนำไปใช้ในการวางตัว การเข้าสังคม การแต่งตัวต่าง ๆ อย่างไรก็ตาม กลุ่มวัยทำงานส่วนใหญ่มองว่าเรื่องราวที่ได้จากการชมละครโทรทัศน์อาจซึมซับเข้าสู่ผู้ชมโดยไม่รู้ตัว และการนำไปใช้ประโยชน์บ้างครั้งเมื่อนำมาใช้ผู้ใช้อาจไม่รู้ตัวเช่นกัน นอกจากนี้ มีกลุ่มตัวอย่างบางคนกล่าวว่า การนำเรื่องราวจากละครโทรทัศน์ไปพูดคุยกับผู้อื่น อาจทำให้ถูกคนรอบข้างมองว่ามีนิสัยเหมือนผู้หญิง และมองว่าเรื่องราวในละครโทรทัศน์ไม่ใช่เรื่องที่สำคัญพอจะนำมาพูดคุยได้ ผู้ชายส่วนใหญ่จึงไม่นำเรื่องราวจากละครโทรทัศน์มาพูดคุยกัน

ส่วนกลุ่มวัยผู้สูงอายุ พบว่า ไม่มีการนำเรื่องราวจากละครไปใช้ประโยชน์มากที่สุด จำนวน 7 คน (ประเทือง, ทศเทพ, โพร, ระยอง, ทวนทอง, โอภาส, ปราโมทย์) รองลงมา คือ นำไปใช้ในการสนทนากับเพื่อน จำนวน 2 คน (ประมวล, สหพันธ์) และนำไปใช้ในการดำเนินชีวิต โดยสอนลูกหลาน จำนวน 1 คน (จรัญ) ตามลำดับ

จากข้อมูลข้างต้น จะเห็นว่ากลุ่มวัยผู้สูงอายุส่วนใหญ่ไม่มีการนำเรื่องราวที่ได้รับจากละครโทรทัศน์ไปใช้ประโยชน์ โดยเฉพาะการพูดคุยกับผู้อื่น เนื่องจากกลุ่มวัยผู้สูงอายุมีสภาพแวดล้อมในชีวิตประจำวันจำกัดอยู่ภายในบ้าน การพบปะเพื่อนฝูงจึงมีน้อย โอกาสที่จะนำเรื่องราวจากละครโทรทัศน์ไปพูดคุยกับผู้อื่นจึงมีน้อยตามไปด้วย นอกจากนี้ยังมีข้อจำกัดในเรื่องกายภาพ เช่น กลุ่มตัวอย่างคนหนึ่งหูไม่ดี จึงไม่ชอบพูดคุยกับใคร อย่างไรก็ตาม กลุ่มวัยผู้สูงอายุมองว่า ละครโทรทัศน์ได้สอดแทรกข้อคิดหรือคติที่ดีให้กับผู้ชม และมองว่าข้อคิดเหล่านั้นเหมาะกับคนหนุ่มสาวหรือเด็กมากกว่าที่จะเหมาะสมกับตน เพราะตนเองอายุมากแล้วและผ่านประสบการณ์มามาก ดังนั้น กลุ่มวัยผู้สูงอายุส่วนใหญ่จึงไม่มีการนำข้อคิดไปใช้ประโยชน์กับตนเอง มีเพียงกลุ่มตัวอย่างบางคนก็นำข้อคิดที่ได้จากละครโทรทัศน์ไปใช้ในการสั่งสอนลูกหลาน

สรุป พฤติกรรมหลังการชมละครโทรทัศน์ของผู้ชาย พบว่า ผู้ชายแต่ละวัยมีการนำเรื่องราวที่ได้รับจากการชมละครโทรทัศน์ไปใช้ประโยชน์มีทั้งเหมือนและแตกต่างกัน กล่าวคือ กลุ่มวัยเรียนและวัยทำงานส่วนใหญ่ นำเรื่องราวที่ได้จากการชมละครโทรทัศน์ไปใช้พูดคุยกับเพื่อน และนำไปใช้ประโยชน์ในการดำเนินชีวิต ได้แก่ การแต่งตัว การวางตัว หรือการกระทำตัวในสถานการณ์ต่าง ๆ นอกจากนี้ ยังพบว่า กลุ่มวัยทำงานมีการนำเรื่องราวที่ได้จากละครโทรทัศน์ไปใช้ในการปรับปรุงตนเอง เป็นคติสอนใจ หรือเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาของตน ต่างกับกลุ่มวัยผู้สูงอายุส่วนใหญ่เห็นว่าเรื่องราวในละครโทรทัศน์ไม่เหมือนกับชีวิตจริง จึงไม่สามารถนำมาใช้กับได้ อีกทั้งกลุ่มตัวอย่างวัยผู้สูงอายุส่วนใหญ่มองว่าตนเองอายุมากแล้ว จึงไม่รู้ว่าจะนำเรื่องราวจากละครไปใช้ในเรื่องใด

จากการศึกษาความตั้งใจชมละครโทรทัศน์ของผู้ชายทั้งหมด เราสามารถประมวลพฤติกรรมก่อนชม ขณะชม และหลังชมละครโทรทัศน์ของกลุ่มตัวอย่าง เพื่อนำมาวิเคราะห์ความตั้งใจชมละครโทรทัศน์ของผู้ชาย ในรูปของตารางได้ดังนี้

ตารางที่ 4.16 พฤติกรรมก่อนชม, ขณะชม และหลังชมละครโทรทัศน์ของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน

ความตั้งใจในการชม ละครโทรทัศน์	พฤติกรรมก่อนชม ละครโทรทัศน์			พฤติกรรมขณะชมละครโทรทัศน์					พฤติกรรมหลังชม ละครโทรทัศน์			
	มาก	ปานกลาง	น้อย	ความตั้งใจขณะชม			การวิพากษ์วิจารณ์		นำไปใช้ใน การสนทนากับ เพื่อน	นำไปใช้ใน การดำเนินชีวิต	นำไปใช้ใน การประกอบ อาชีพ	ไม่มีการนำไป ใช้
				มาก	ปานกลาง	น้อย	วิจารณ์	ไม่วิจารณ์				
วัยเรียน จำนวน (คน)	4	6	6	2	6	2	5	5	6	3	0	2
วัยทำงาน จำนวน (คน)	0	2	8	2	3	5	6	4	6	4	1	3
วัยผู้สูงอายุ จำนวน (คน)	1	1	8	6	2	2	4	6	2	1	0	7
รวม	5	9	22	10	11	9	15	15	14	8	1	12

จากตารางดังกล่าว สามารถสรุปภาพรวมของกระบวนการชมละครโทรทัศน์ทั้ง 3 ชั้น ตอนตั้งแต่ก่อนชม ขณะชมและหลังชมของผู้ชายได้ชัดเจนขึ้น โดยจะเห็นได้ว่า ผู้ชายส่วนใหญ่ไม่มีความตั้งใจก่อนชมละครหรือไม่มีการเตรียมตัวก่อนการชมละคร (22 คน) โดยเฉพาะกลุ่มวัยทำงาน และวัยผู้สูงอายุ พบว่ามีความตั้งใจก่อนชมน้อยมาก อย่างไรก็ตาม เมื่อถึงเวลาชมละครโทรทัศน์ กลับพบว่า ผู้ชายส่วนใหญ่มีความตั้งใจขณะชมละคร (รวมความตั้งใจมากและปานกลางเข้าด้วยกัน) และครั้งหนึ่งของผู้ชายมีพฤติกรรมวิพากษ์วิจารณ์เรื่องราวในละครโทรทัศน์ร่วมไปในขณะที่ชมละครโทรทัศน์ นอกจากนี้ ยังพบว่าหลังจากชมละครโทรทัศน์ ผู้ชายส่วนใหญ่นำเรื่องราวที่ได้จากการชมละครโทรทัศน์ไปใช้ประโยชน์ โดยนำไปการสนทนากับเพื่อนมากที่สุด รองลงมา นำไปใช้ในการดำเนินชีวิต และนำไปใช้ในการประกอบอาชีพ ตามลำดับ อย่างไรก็ตาม ก็พบว่า มีผู้ชายบางส่วนที่ไม่ได้นำเรื่องราวที่ได้รับจากการชมละครโทรทัศน์ไปใช้ประโยชน์ โดยเฉพาะกลุ่มวัยผู้สูงอายุ เนื่องจากผู้ชายกลุ่มดังกล่าวมองว่าตนเองมีอายุมากแล้ว และมีการดำเนินชีวิตอยู่ในบ้านหรือในแวดวงที่จำกัด ดังนั้นจึงไม่รู้ว่าจะนำเรื่องราวที่ได้จากการดูโทรทัศน์ไปใช้ประโยชน์ในด้านใด

อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาถึงพฤติกรรมของผู้ชายแต่ละกลุ่ม พบว่า กลุ่มวัยเรียนมีความตั้งใจก่อนชมละครโทรทัศน์น้อย แต่เมื่อชมละครโทรทัศน์กลับพบว่ามีความตั้งใจในขณะที่ชมสูงขึ้น และหลังจากชมละครโทรทัศน์แล้วส่วนใหญ่มีการนำเรื่องราวที่ได้รับจากการชมละครโทรทัศน์ไปใช้ประโยชน์ โดยนำไปใช้สนทนากับเพื่อนมากที่สุด

ส่วนพฤติกรรมของกลุ่มวัยทำงาน พบว่า กลุ่มวัยทำงานมีความตั้งใจก่อนการชมละครโทรทัศน์น้อยมาก และขณะที่ชมก็มีความตั้งใจน้อย แต่มีการวิพากษ์วิจารณ์เรื่องราวในละครมากรวมทั้งมีการนำเรื่องราวที่ได้จากละครไปใช้ประโยชน์มากกว่ากลุ่มวัยเรียน โดยจะนำไปใช้ในการสนทนากับเพื่อนเช่นเดียวกับกลุ่มวัยเรียน

สำหรับพฤติกรรมของกลุ่มวัยผู้สูงอายุ พบว่า กลุ่มวัยผู้สูงอายุมีความตั้งใจก่อนการชมละครโทรทัศน์น้อยเช่นเดียวกับกลุ่มวัยทำงาน และในขณะที่ชมละครโทรทัศน์กลับพบว่ากลุ่มวัยผู้สูงอายุมีความตั้งใจชมมากกว่ากลุ่มอื่น แต่หลังจากชมละครโทรทัศน์ พบว่า กลุ่มวัยผู้สูงอายุกลับมีการนำเรื่องราวที่ได้รับจากการชมละครโทรทัศน์ไปใช้น้อยที่สุด

3.4) การเลือกจดจำเนื้อหาละครโทรทัศน์ การวิจัยเรื่อง “แบบแผนการชมละครโทรทัศน์ของผู้ชาย” ต้องการศึกษาด้านการเลือกจดจำเนื้อหาละครโทรทัศน์ โดยตั้งคำถามกับกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับความเชื่อและค่านิยมที่ปรากฏในละครโทรทัศน์ เนื่องจากการศึกษาที่ผ่านมาเชื่อว่าละครโทรทัศน์มีอิทธิพลต่อคนดู เป็นแหล่งผลิตและถ่ายทอดอุดมการณ์สู่ผู้ชม ดังนั้นในการสัมภาษณ์ผู้วิจัยจึงให้กลุ่มตัวอย่างระบุความเชื่อและค่านิยมที่คิดว่าปรากฏอยู่ในละครโทรทัศน์เอง พร้อมทั้งให้กลุ่มตัวอย่างแสดงความคิดเห็นต่อความเชื่อและค่านิยมนั้น

ความหมายของความเชื่อ

ความเชื่อเป็นธรรมชาติที่เกิดขึ้นกับมนุษย์ทุกคนในทุกสังคม ทั้งนี้เนื่องจากมนุษย์เกิดความกลัวในสิ่งที่ตนไม่สามารถรู้เห็นได้ จึงพยายามแสวงหาคำตอบคำอธิบายเกี่ยวกับปรากฏการณ์ต่าง ๆ และเกิดเป็นลัทธิความเชื่อขึ้น อาจกล่าวได้ว่า ความเชื่อก็คือการตัดสินใจของคนในสังคมเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือสิ่งใดสิ่งหนึ่งว่าเป็นอย่างไร

ความหมายของค่านิยม

นักวิชาการให้ความหมายของค่านิยมไว้ต่าง ๆ กัน เช่น Kluckhohn (1962) ให้ความหมายว่า “ค่านิยม คือ ความปรารถนาต่าง ๆ ที่เป็นความต้องการ ซึ่งมีความรู้สึกว่าถูกต้อง และเป็นความต้องการเพื่อเราเองหรือผู้อื่น”¹

---

¹ Clyde Kluckhohn, Culture and behavior (New York : The Free Press of Glencoe, 1962), p. 189, อ้างถึงในฉวีวรรณ วรรณประเสริฐ, สังคมไทย (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แพรวพิทยา, 2522), หน้า 38.

Hault (1969) ให้ความหมายว่า ค่านิยม คือ “สิ่งที่กลุ่มสังคมหนึ่ง ๆ เห็นว่าเป็นสิ่งที่มีค่าสมควรแก่การกระทำ นำกระทำ นำยกย่องหรือเห็นว่าถูกต้อง”²

ในขณะที่บางคนกล่าวว่า “ค่านิยม (values) ของสังคม หมายถึง สิ่งที่คุณสนใจ สิ่งที่คุณปรารถนาจะได้ ปรารถนาจะเป็น หรือกลับกลายมาเป็น เป็นสิ่งที่คุณถือว่าเป็นสิ่งบังคับต้องทำต้องปฏิบัติ เป็นสิ่งที่คุณบูชายกย่อง และมีความสุขที่จะได้เห็น ได้ฟัง ได้เป็นเจ้าของ ค่านิยมของสังคมจึงเป็น “วิถีของการจัดรูปความประพฤติ” ที่มีความหมายของบุคคลและเป็นแบบฉบับของความคิดที่ฝังแน่นสำหรับยึดถือในการปฏิบัติของคนในสังคม³

ดร. พัทธา สายหู อธิบายว่าค่านิยมในทางสังคมวิทยากำหนดความหมายของค่านิยมไว้กว้าง ๆ หมายถึง “สิ่งที่นิยมนยึดถือประจำใจที่ช่วยตัดสินใจในการเลือก... ตราบใดที่มนุษย์ต้องเลือกตัดสินใจในการกระทำอยู่ มนุษย์ต้องอาศัยคุณค่าประจำตัวเป็นเครื่องกำหนดแม้แต่สิ่งที่ทำจนเคยชินเป็นนิสัย มีคุณค่าที่ชอบให้ทำเช่นนั้นกำหนดอยู่ มิฉะนั้นแล้วก็คงจะไม่ยินดีทำงานกลายมาเป็นนิสัย... ฉะนั้น เมื่อเกิดเป็นคนแล้วจะเลือกทำอะไรจะต้องอาศัยคุณค่าที่ตนยึดถือเป็นเครื่องกำหนดทั้งสิ้น”⁴

ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่า ค่านิยมของสังคมเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมของคนในสังคม

² Thomas Ford Hault, Dictionary of modern sociology (New Jersey : Littlefield, Adams & Co., 1969), อ้างถึงในสุพัตรา สุภาพ, สังคมและวัฒนธรรมไทย : ค่านิยม ครอบครั้ว ศาสนา ประเพณี (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2520), หน้า 5.

³ ไพฑูรย์ เครือแก้ว, ลักษณะสังคมไทยและการพัฒนาชุมชน (กรุงเทพฯ : การพิมพ์ เกื้อกูล, 2506), หน้า 6.

⁴ พัทธา สายหู, โลกสมมุติ (กรุงเทพฯ : สิกษิตสยาม, 2526), หน้า 52 - 53, อ้างถึงในสุพัตรา สุภาพ, สังคมและวัฒนธรรมไทย : ค่านิยม ครอบครั้ว ศาสนา ประเพณี (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2520), หน้า 4.

ความเชื่อและค่านิยมจึงเป็นองค์ประกอบภายในตัวบุคคลที่มีส่วนสัมพันธ์กับระบบการสื่อสาร เนื่องจากความเชื่อและค่านิยมของบุคคลได้มาจากประสบการณ์หรือความจริงที่ได้รับจากการรับรู้และการเรียนรู้ ซึ่งจะมีผลกระทบต่อการแปลความและพฤติกรรมของบุคคล

การวิจัยเรื่อง “แบบแผนการชมละครโทรทัศน์ของผู้ชาย” ทำการเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง โดยสามารถจำแนกความเชื่อและค่านิยมต่าง ๆ ดังนี้

ตารางที่ 4. 17 ความเชื่อและค่านิยมที่ได้รับจากการชมละครโทรทัศน์ของกลุ่มตัวอย่าง

ความเชื่อและค่านิยม	วัยเรียน จำนวน (คน)	วัยทำงาน จำนวน (คน)	วัยผู้สูงอายุ จำนวน (คน)	รวม* รวม*	รวมทั้ง หมด*
1) ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ กับวัตถุ ได้แก่ - ค่านิยมความหรูหราฟุ่มเฟือย / วัตถุนิยม	2	4	1	7	20
- ค่านิยมการเลียนแบบ อาทิ การแต่งกาย / แฟชั่น / ความคิด ฯลฯ	2	1	1	4	
- ค่านิยมเกี่ยวกับคารา	-	1	-	1	
- ค่านิยมเกี่ยวกับชนชั้นและการ เลื่อนชนชั้น	-	3	-	3	
- ค่านิยมการอนุรักษ์ธรรมชาติ	-	-	1	1	
- ความรู้เกี่ยวกับสังคมไทยแต่ ละยุคสมัย	-	1	3	4	
2) ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ กับมนุษย์ ได้แก่ - ค่านิยมเกี่ยวกับความรัก	5	4	-	9	15
- ค่านิยมเกี่ยวกับครอบครัว	-	2	-	2	
- ค่านิยมความรักชาติ	-	2	2	4	
3) ค่านิยมด้านศาสนา - ค่านิยมเกี่ยวกับความดี ความ ซื่อ/ ความเชื่อเรื่องบุญกรรม	4	5	2	11	12
- ความเชื่อทางไสยศาสตร์	-	1	-	1	
4) ค่านิยมของสังคมไทย เช่น ความเป็นไทย/ การเชื่อฟังคำสั่ง สอนของผู้ใหญ่/ ความกตัญญูรู้ คุณ ฯลฯ	1	1	4	6	6

หมายเหตุ : * ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

จากตารางจำแนกความเชื่อและค่านิยมที่ได้รับจากการชมละครโทรทัศน์ พบว่า ผู้ชาย ได้รับความเชื่อและค่านิยมเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับวัตถุ มากที่สุด จำนวน 20 คะแนน รองลงมาเป็นความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ จำนวน 15 คะแนน ค่านิยมเกี่ยวกับ ศาสนา จำนวน 12 คะแนน และค่านิยมของสังคมไทย จำนวน 6 คะแนน ตามลำดับ

อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาความเชื่อและค่านิยมในแต่ละกลุ่ม พบว่า ความเชื่อและค่านิยมที่ผู้ชายได้รับมากที่สุด คือ ค่านิยมเกี่ยวกับความดี ความซื่อ / ความเชื่อเรื่องบุญกรรม จำนวน 11 คะแนน รองลงมา ค่านิยมเกี่ยวกับความรัก จำนวน 9 คะแนน ค่านิยมความหุรหุร่าฟุ่มเฟือย / วัตถุนิยม จำนวน 7 คะแนน ค่านิยมของสังคมไทย จำนวน 6 คะแนน ค่านิยมการเลียนแบบ ความรู้เกี่ยวกับสังคมไทยแต่ละยุคสมัย และค่านิยมความรักชาติ จำนวน 4 คะแนนเท่ากัน ค่านิยมเกี่ยวกับชนชั้นและการเลื่อนชั้น จำนวน 3 คะแนน ค่านิยมเกี่ยวกับครอบครัว จำนวน 2 คะแนน ค่านิยมเกี่ยวกับคารา ค่านิยมการอนุรักษ์ธรรมชาติ และความเชื่อทางไสยศาสตร์ จำนวน 1 คะแนนเท่ากัน ดังมีรายละเอียดดังนี้

1) ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับวัตถุ

ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับวัตถุ เป็นกลุ่มของความเชื่อและค่านิยมที่ผู้ชายส่วนใหญ่ระบุถึงมากที่สุด โดยจัดเป็นกลุ่มของความเชื่อและค่านิยมที่มนุษย์ให้ความสำคัญกับสิ่งรอบข้างหรือวัตถุ (materialism) มากกว่าเรื่องอื่น ๆ ตลอดจนยืนยันว่าทุกคนมีโอกาสเท่าเทียมกันในการแสวงหาความสำเร็จ ฉะนั้นบุคคลจึงพยายามดิ้นรนเพื่อเสริมสร้างฐานะของคนให้มั่นคง ค่านิยมดังกล่าวจึงออกมาในรูปของการใช้เงินหรือการแสดงความหุรหุร่าฟุ่มเฟือย เพื่อแสดงถึงฐานะที่ต่างกัน ได้แก่ ค่านิยมความหุรหุร่าฟุ่มเฟือย / วัตถุนิยม ค่านิยมการเลียนแบบ ค่านิยมเกี่ยวกับคารา นอกจากการให้ความสำคัญกับรูปธรรมแล้ว สิ่งที่เป็นนามธรรมแต่แสดงถึงฐานะของคนในสังคม เช่น โครงสร้างทางสังคมหรือชนชั้นทางสังคม ก็ยังจัดเป็นความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับมนุษย์เช่นกัน อย่างไรก็ตาม ก็ยังมีความเชื่อและค่านิยมบางประการที่เป็นการให้ความสำคัญกับวัตถุในเชิงบวกหรือเชิงอนุรักษ์ เช่น ค่านิยมการอนุรักษ์ธรรมชาติ และความรู้เกี่ยวกับสังคมไทยแต่ละยุคสมัย เป็นต้น รายละเอียดของความเชื่อและค่านิยมในกลุ่มนี้ มีดังนี้

1.1) ค่านิยมความหรรษาฟุ่มเฟือย / วัตถุนิยม

ฉวีวรรณ วรรณประเสริฐ อธิบายค่านิยมความหรรษาของคนไทยไว้ว่า คนไทยนิยมการ แสดงออกซึ่งความหรรษา เพื่อแสดงให้เห็นว่าสถานภาพทางสังคมของตนสูง เป็นชนชั้นสูง มีเงินมี ทอง รวมถึงคนไทยยังมีค่านิยมในการนับถือเงิน บุคคลที่มีเงินจะได้รับการยกย่องและเคารพนับถือ อย่างกว้างขวาง โดยไม่คำนึงถึงว่าผู้นั้นจะได้เงินมาด้วยวิธีใด เพราะเงินจะนำมาซึ่งเกียรติและ อำนาจ⁵ เช่นเดียวกับสุพัตรา สุภาพ ที่กำหนดค่านิยมการนับถือกับเงินและนิยมวัตถุสิ่งของเป็นค่า นิยมของคนไทยด้วย

การศึกษาความเชื่อและค่านิยมที่ผู้ชายได้รับจากการชมละครโทรทัศน์ พบว่า มีผู้ชายได้ รับค่านิยมความหรรษาฟุ่มเฟือยทั้งหมด 7 คน โดยแบ่งเป็นกลุ่มวัยเรียน จำนวน 2 คน กลุ่มวัยทำ งาน จำนวน 4 คน และกลุ่มวัยผู้สูงอายุ จำนวน 1 คน ดังมีรายละเอียดดังนี้

กลุ่มวัยเรียน

“ละครส่วนใหญ่จะต้องแสดงให้เห็นเรื่องการค้าเงินชีวิตในสังคม ซึ่งส่วนใหญ่ก็จะมี ละครจำนวนน้อยที่จะให้ดูว่าสังคมปกติเป็นยังไง ละครจะให้ดูไฮโซๆ หน่อย ๆ อย่างของ X'act ทุก เรื่องเลย เห็นได้ชัดเลย...อย่างถ้าคนปานกลางไปดูอาจจะรู้สึกว่าเขาไม่ใช่ เพราะว่ามันยังดูไฮโซกว่าเค้า อยู่ ซึ่งตรงนี้นั้นก็ไม่ดีเหมือนกัน เพราะว่าคนเราพอดูแล้วพยายามทำตาม แต่ตัวเองทำไม่ได้ก็จะเกิด ปัญหาขึ้นมา คือมันคงไม่ over กว่าความเป็นจริง แต่ว่ามันอยู่ในชนชั้นที่สูงหน่อย มันอาจจะ เป็น เพราะว่าถ้าสมมติว่านำตรงนี้นำมาเสนอ ภาพที่ออกมาคงจะดูดีกว่าและทำให้น่าติดตามมากกว่า ผมว่าถ้าเอาภาพที่ดูไม่ค่อยดีมาให้ดู โทษของเรื่องมันอาจจะหลุดลงไป”

(วิจรรย์ มรกตกาล, สัมภาษณ์ 24 มกราคม 2540)

⁵ ฉวีวรรณ วรรณประเสริฐ, สังคมไทย (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แพรวพิตยา, 2522) หน้า

“บางครั้งสร้างแนวคิดแบบเกินจริง คือ ทำเกินความพอดี บางครั้งทำให้เกิดความฟุ่มเฟือยหรูหรา”
(ธีรวุฒิ กานต์นิภากุล, สัมภาษณ์ 4 กุมภาพันธ์ 2540)

กลุ่มวัยทำงาน

“ค่านิยมอย่างใหม่ของสุรุษสุร่ายและใช้ของสิ้นเปลือง พวกการแต่งตัวของตัวละครหลายตัว แต่งตัวสวย ๆ แต่งตัวแบบทันสมัยจนเกินไป สุรุษสุร่าย ทำให้คนพยายามเลียนแบบคารา”
(สุริยะ คชินทร, สัมภาษณ์ 24 ธันวาคม 2539)

“ยกตัวอย่างเช่น การนำเสนอความหรูหราฟุ่มเฟือย มันทำให้คนเกิดความคาดหวัง เกิดความต้องการที่สูงขึ้นไปในชีวิต เป็นความทะเยอทะยาน แต่มันก็เป็นสิ่งธรรมดาของโลก ...คิดว่าค่านิยมกับความเชื่อเป็นสิ่งที่ปลูกฝังมาตั้งแต่สมัยโบราณแล้ว อย่างคิดที่ว่ามีเงินเป็นน้องมีทองเป็นพี่ หรือคิดที่ว่าถ้ามีลูกมีหลานให้เป็นเจ้าคนนายคน โอเค มันก็ยังสะท้อนอยู่ในละคร ซึ่งคนก็จะหันมาถือวัตถุนิยม ส่วนใหญ่ก็จะออกมาในแนวนี้”

(ศุพจน์ เกลิมญาณ, สัมภาษณ์ 25 ธันวาคม 2539)

“สะท้อนค่านิยมของคนปัจจุบันนี้ เช่น ต้องมีรถนะ บางทีทำให้เป็นความเชื่อผิด ๆ ว่าพระเอกต้องมีรถนะ จะมีแฟนได้ต้องมีรถไปรับผู้หญิง แต่งตัวต้องคินะ ซึ่งมันไม่ใช่เสมอไป”

(ธีระ พุทธสวัสดิ์, สัมภาษณ์ 24 ธันวาคม 2539)

“พูดถึงค่านิยมจะเห็นชัดเจน...ความหรูหรา ภาพของพระเอกนางเอกจะต้องหรูหราฟุ่มเฟือย จะต้องอยู่อย่างคินไม่ติดดิน อันนี้จะเห็นชัดมากประเภทคินไม่ติดดิน ผมว่าคนไทยมีนิสัยแบบนี้ แล้วก็เฝ้าก็พยายามที่จะเสนอภาพที่เกินไปจากชีวิตความเป็นจริงของคนทุกวันนี้ เพื่อให้คนดูแล้วอยากจะเป็นอย่างนั้นด้วยรีเปลา แต่ผมดูแล้วรู้สึกว่ามันโอเวอร์เกินจริงไปมาก ๆ เลย”

(ณัฐพงษ์ ทรัพย์รักษาพันธ์, สัมภาษณ์ 20 ธันวาคม 2539)

กลุ่มวัยผู้สูงอายุ

“อย่างเช่นความเห่อเหิม ถ้ามีเรือมีรถยนต์ที่สวยงาม มันอยากจะมีแบบเด้าบ้าง จ้อเสี่ยของมัน คือ ทำให้คนเห่อเหิมมาก อาจจะก่อให้เกิดอาชญากรรมหรืออะไรต่ออะไรขึ้นมา เช่นว่าไปขโมยไปปล้นไปจี้ เพราะอยากจะมี”

(โอภาส รัตโนภาส, สัมภาษณ์ 11 มีนาคม 2540)

สรุป ผู้ชายทุกกลุ่มแสดงทัศนคติเชิงลบต่อการนำเสนอค่านิยมเกี่ยวกับความหรูหราฟุ่มเฟือย / วัตถุนิยม ที่สะท้อนจากละครโทรทัศน์ โดยผู้ชายส่วนใหญ่มองว่า การนำเสนอภาพความหรูหราฟุ่มเฟือยในละครโทรทัศน์เป็นการนำเสนอภาพที่เกินความจริงเพื่อให้ภาพออกมาดูสวยงาม ซึ่งการนำเสนอภาพดังกล่าวอาจทำให้ผู้ชมได้รับค่านิยมที่ผิด ๆ และเกิดการเลียนแบบ ไม่ว่าจะใช้วิธีการที่ไม่ดี เช่น การขโมยจี้ปล้นเพื่อให้ได้เงินไปซื้อสิ่งต่าง ๆ อย่างไรก็ตาม เป็นที่น่าสังเกตว่า การนำเสนอความหรูหราฟุ่มเฟือยจากละครในความคิดของกลุ่มตัวอย่างมักเกิดจากภาพของพระเอกนางเอกในละคร เพราะเมื่อพิจารณาถึงฐานะของตัวละครเอกในละครโทรทัศน์ที่มีความบอยครั้งในการเปิดรับชมสูงสุดจำนวน 20 เรื่อง พบว่า มีละครโทรทัศน์ที่มีตัวละครเอกมีฐานะอยู่ในชนชั้นสูงมากที่สุด กล่าวคือมีตัวละครเอกที่เป็นชนชั้นสูง จำนวน 7 เรื่อง (รัตนโกสินทร์, ทอฝันกับมาวิน, สายโลหิต, ญาติกา, ทราบดีเพลิง, รักเดียวของเจนจิรา, มงกุฎดอกส้ม) ชนชั้นกลาง จำนวน 10 เรื่อง (โปลิศจับขโมย, แอบเก็บใจไว้ใกล้เธอ, เบญจรงค์ห้าสี, รักหลอก ๆ อย่างบอกใคร, ไม้ค้ำ, พริกชี้หนูกับหมูแฮม, คารายณ์, ลักฟ้ามาหารัก, ทอง 1, หักลิ้นช้าง) และชนชั้นล่าง จำนวน 5 เรื่อง (มนต์รักลูกทุ่ง, นายขนมต้ม, คุณฉุย 5, มงกุฎดอกส้ม, รักเดียวของเจนจิรา)

ลักษณะดังกล่าวตรงกันข้ามกับการรับรู้ความเชื่อและค่านิยมความหรูหราฟุ่มเฟือยผ่านละครโทรทัศน์ของผู้ชมที่เป็นผู้หญิง เนื่องจากการศึกษาความพึงพอใจที่ได้รับจากละครโทรทัศน์ของไสลทิพย์ จารุภูมิ ซึ่งทำการศึกษากับผู้หญิง พบว่า ผู้หญิงส่วนใหญ่ได้รับความพึงพอใจจากการได้เห็นสิ่งสวยงาม เช่น ชุดแต่งกายหรือฉาก โดยเฉพาะผู้หญิงจะชอบเครื่องแต่งกายและฉากของละครประเภทย้อนยุค เช่น ปริศนา วนิดา แม่หญิง เป็นต้น และพบอีกว่าผู้ชมที่เป็นผู้หญิงมีการเลียนแบบเครื่องแต่งกายและทรงผมของตัวละครในละครโทรทัศน์ด้วย

1.2) คำนิยมการเลียนแบบ

ค่านิยมการเลียนแบบในที่นี้ ได้แก่ การเลียนแบบการแต่งกาย แฟชั่น พฤติกรรม ความคิด ฯลฯ จากละครโทรทัศน์ จากการศึกษา พบว่า มีผู้ชายจำนวน 4 คนที่ระบุว่าได้รับค่านิยมการเลียนแบบจากละครโทรทัศน์ โดยแบ่งเป็นกลุ่มวัยเรียน จำนวน 2 คน วัยทำงานและวัยผู้สูงอายุ จำนวน 1 คนเท่ากัน ดังมีรายละเอียดดังนี้

กลุ่มวัยเรียน

“ปัจจุบันยังรุนแรงอยู่ อย่างบางครั้งเสื้อผ้าของตัวคารา บุคลิก ท่าทางการพูด หรือว่าทรงผม มันจะก่อให้เกิดอิทธิพลกับคนที่ดูและติดตามมาก อย่างถ้านางเอกเรื่องไหนไว้ผมสั้น แล้วเด็กก็จะมีคนแห่ไปตัดหรือผู้ชายตัดผม หรือว่าพระเอกแต่งตัวยังไง นางเอกแต่งตัวยังไง ...ที่ว่ารุนแรงคือ รุนแรงทางทางด้านแฟชั่น ความคิด ส่วนทางด้านอย่างอื่นมองเห็นไม่ค่อยชัด เพราะว่ามันอยู่ข้างในมากกว่า”

(มนต์ชัย ธาดาอำนวยการ, สัมภาษณ์ 9 กุมภาพันธ์ 2540)

“การแต่งกายมีส่วนมาก มันจะกลายเป็นแฟชั่น ซึ่งนี่คือรู้สึกว่ามันเป็นอะไรที่แม่ ทำไมเราต้องตามเค้า ซึ่งตรงนี้ทำให้กลายเป็นแฟชั่นไปเลย ไม่ชอบ ตรงนี้เป็นสิ่งที่ไม่ชอบมาก ๆ หรืออย่างคำพูดที่สื่อออกมา อย่างที่เป็นหนังไทยจริง ๆ เป็นน้ำเน่าจริง ๆ เป็นคำพูดที่ว่าไม่น่าจะสื่อมาให้เด็กดู เพราะว่าเราห้ามไม่ได้ที่จะให้คนช่วงนี้ดูช่วงนั้นดู ซึ่งเป็นละครที่แบบว่าเมียแย่งหัว (หัวเราะ) เป็นละครที่เนื้อความไม่น่าจะมาเสนอ ที่มีเมียน้อยมาคบตีจะกลายเป็นว่าถ้าเด็กดูแล้วฝังใจจะดูว่าทำไมเค้าถึงทำอย่างนั้นทำไมเค้าถึงทำอย่างนี้ แล้วต่อไปเราจะทำอย่างนี้หรือเปล่า”

(สมทบ สันติเพ็ญสกุล, สัมภาษณ์ 19 ธันวาคม 2539)

กลุ่มวัยทำงาน

“พฤติกรรมบางอย่างที่เค้าแสดงชาติสัตว์เกินไป บางทีเด็กไม่น่าจะดูเลย เพราะอาจจะทำตามตัวละครอย่างพฤติกรรมชาติสัตว์บ้าง ยาเสพติดบ้าง เรื่องพฤติกรรมชาติสัตว์ทำร้ายลูก ทำร้ายภรรยาบ้าง คนอาจจะทำตาม หรือเด็ก ๆ ที่ไม่คิดอาจจะทำตาม ชอบเลียนแบบตัวละคร”

(สุริยะ คชินทร, สัมภาษณ์ 24 ธันวาคม 2539)

กลุ่มวัยผู้สูงอายุ

“อันนี้มีมากเลยทีเดียว อย่างเช่นในสมัยก่อนทีวียังไม่ค่อยมี จะมีก็แต่หนังบ้างนิคหน่อย ไม่แพร่หลายมาก การแต่งตัวของผู้หญิงต่างจังหวัดกับผู้หญิงในกรุงเทพฯ นี่ผิวกันเลยทีเดียว ผิวกันมากนะ แต่มาสมัยนี้ผู้หญิงต่างจังหวัดกับผู้หญิงในกรุงเทพฯ ไม่ผิวกันเท่าไรเลย ส่วนมากเกิดผลสะท้อนจากในทีวีนี่เอง เพราะทีวีนี่เข้าไปถึงในบ้านเข้าถึงในห้องนอนเลยทีเดียว ...ความเชื่ออย่างความประพาศ การแสดง ผมว่าทีวีมีบทบาทมากเลยทีเดียว อย่างการแสดงไม่ต้องอะไรมาก การเดินเหิน สมัยก่อนมารีลิน มอนโรเข้ามานี่ โอ้โฮ ผู้หญิงในมหาวิทยาลัยหรือผู้หญิงตามท้องตลาดเดินแบบมารีลินเลย เดินแบบสายสะโพก (หัวเราะ) คือมีแอ็คชั่นมาก”

(โอภาส รัตโนภาส, สัมภาษณ์ 11 มีนาคม 2540)

สรุป ผู้ชายส่วนใหญ่แสดงทัศนคติในเชิงลบต่อการทำหน้าที่เกินของละครโทรทัศน์ กล่าวคือ นอกจากละครโทรทัศน์จะทำหน้าที่ให้ความบันเทิงกับผู้ชมแล้ว ผู้ชายส่วนใหญ่มองว่าละครโทรทัศน์ยังทำหน้าที่ถ่ายทอดความเชื่อและค่านิยมบางประการให้แก่คนดู ซึ่งความเชื่อและค่านิยมเหล่านั้นอาจเป็นแบบอย่างหรือทำให้ผู้ชมเกิดพฤติกรรมการเลียนแบบในลักษณะต่าง ๆ เช่น การแต่งกาย บุคลิก ท่าทางการพูด ทรงผม พฤติกรรมที่ไม่ดีบางประการ หรือแม้แต่ความคิด ซึ่งการแสดงความคิดเห็นของผู้ชมที่เป็นชายต่ออิทธิพลของละครโทรทัศน์บางครั้งเป็นการวิพากษ์วิจารณ์การกระทำของผู้ชายด้วยกัน เช่น พฤติกรรมชาติสัตว์ อาทิ ทำร้ายภรรยาและลูกหรือเรื่องราวเกี่ยวกับยาเสพติด ซึ่งบางเรื่องเป็นพฤติกรรมของผู้ชายโดยเฉพาะ โดยผู้ชายส่วนใหญ่แสดงความเป็นห่วงว่า อิทธิพลจากละครโทรทัศน์เหล่านี้ส่งผลต่อผู้ชมที่เป็นเด็กหรือเยาวชน เนื่องจากเด็กหรือเยาวชนยังไม่สามารถแยกแยะได้ว่าสิ่งใดเป็นสิ่งที่ถูกหรือสิ่งใดเป็นสิ่งที่ผิด

1.3) ค่านิยมเกี่ยวกับคารา

ค่านิยมเกี่ยวกับคาราจัดเป็นค่านิยมทางวัฒนธรรมชนิดหนึ่ง เนื่องจากเป็นค่านิยมในรูปของความทันสมัย ความทันสมัยของคนในปัจจุบันอาจจะออกมาในรูปของการใช้สินค้ามีขี้ออกจากต่างประเทศ ซึ่งละครโทรทัศน์ได้สะท้อนให้เห็นค่านิยมดังกล่าวออกมาบางส่วน แต่อีกสิ่งหนึ่งที่ละครโทรทัศน์มีการนำเสนอแต่เป็นในรูปที่แฝงมากับตัวนักแสดง ได้แก่ การใช้นักแสดงที่เป็นลูกครึ่ง โดยเฉพาะละครโทรทัศน์ในปัจจุบันที่มักนำคาราลูกครึ่งมาแสดงเป็นจำนวนมากอย่างผิดปกตินอกจากนี้ยังรวมถึงค่านิยมการนำเอาคาราที่มีอายุน้อยมาแสดง เช่น นำคาราที่มีอายุน้อยมาแสดงเป็นพระเอกนางเอก และนำคาราที่มีอายุยังไม่มากมาแสดงเป็นพ่อแม่ เป็นต้น ซึ่งผู้ชมที่เป็นผู้ชายบางคนแสดงความคิดเห็นต่อค่านิยมดังกล่าวในเชิงลบ โดยไม่เห็นด้วยการเฟื่องฟูการนำนักแสดงลูกครึ่งหรือนักแสดงเด็ก ๆ มาแสดง อย่างไรก็ตาม หากนักแสดงเหล่านั้นมีฝีมือที่ดีพอ กลุ่มตัวอย่างก็กล่าวว่าตนเองสามารถยอมรับได้ ซึ่งจากการศึกษา พบว่า มีผู้ชายวัยทำงานเพียง 1 คนที่ตอบว่าละครโทรทัศน์นำเสนอค่านิยมดังกล่าวผู้ชม

“ค่านิยมอย่างเช่นเป็นคาราต้องหน้าตาดี ขนาดเป็นคนใช้ก็ต้องมีผิวพรรณดี หน้าตาดีเป็นคนใช้มาก่อนแล้วเป็นนางเอกทีหลัง ดิงไว้เรื่องหนึ่งคือเอาลูกครึ่งมาเล่นมาก เป็นการปลุกฝังค่านิยมให้กับคนดู ซึ่งจริง ๆ เค้าก็สวย ไซ้ ขอมรับ แต่ว่าบางครั้งกับบทที่มามีมันดูแล้วน่ารำคาญมากกว่า พุคไทยก็ไม่ซัด โอเค คุณเป็นลูกครึ่ง พุคไทยซัด คุณเล่นดี แล้วตัวบทตัวเองมันไม่อุบาทว์จนเกินไปนักที่จะเอาลูกครึ่งมาเล่นเป็นไทยจ๊าโก้โอเค...ทำให้เห่อว่าต้องเป็นลูกครึ่งต้องหน้าตาดีไว้ ถึงจะอนาคตดี หรืออย่างการเอาเด็กวัยรุ่นมาเล่นละครมาก ๆ ถ้าเด็กคนนั้นเก่งจริงก็โอเคผมยอมรับได้ แต่บางครั้งเอาเด็กอายุ 14 - 15 มาเล่นเป็นพระเอกนางเอก คารารุ่นพี่ 20 กว่า ๆ มาเล่นเป็นแม่ มันคืออะไร ถ้าจะมองว่าเป็นคาราต้องเล่นได้หมด มันก็ถูกนะ คุณทำอย่างนั้นมันถูกตามความคิดคุณ แต่เด็กที่ไปเล่น เค้าสามารถสวมบทได้แก่ตามอายุที่ไปเล่นจริงหรือเปล่า หรือว่าเด็กที่อายุไม่มากแต่มาเล่นบทเป็นสาว เค้าสามารถเป็นวัยนั้นได้หรือเปล่า...ซึ่งจริง ๆ เด็กพวกนั้นควรจะพัฒนาฝีมือไประยะหนึ่งก่อน แต่ว่าจริง ๆ แล้วอยากจะให้วงการบ้านเราเป็นแบบเมืองนอกที่เอาคาราอายุเยอะแต่ความสามารถของเค้าถึงมาเล่น ดูแล้วมันไซ้”

(ชาญชัย กายสิทธิ์, สัมภาษณ์ 14 มกราคม 2540)

สรุป ค่านิยมเกี่ยวกับคาราที่ผู้ชายได้รับจากการชมละครโทรทัศน์ ได้แก่ การนำคารา ลูกครึ่งมาแสดงมากขึ้น การนำคาราที่มีอายุน้อยมาแสดงบทที่แก่กว่าอายุของตน ซึ่งผู้ชายแสดงทัศนคติทางลบกับค่านิยมดังกล่าว โดยแสดงความคิดเห็นว่าควรนำเอาคาราที่มีฝีมือดีมาแสดงมากกว่านำเอาคาราลูกครึ่ง หรือคาราวัยรุ่นที่มีอายุน้อยมาแสดง ซึ่งหากพิจารณาการวิพากษ์วิจารณ์ค่านิยมดังกล่าวจะเห็นได้ว่า เหตุผลที่ผู้ชายวิพากษ์วิจารณ์ปรากฏการณ์ดังกล่าวในละครโทรทัศน์ เป็นเพราะผู้ชมที่เป็นผู้ชายให้ความสำคัญกับคุณภาพของคาราที่แสดงในละครโทรทัศน์นั่นเอง

1.4) ค่านิยมเกี่ยวกับชนชั้น และการเลื่อนชั้น

ค่านิยมเกี่ยวกับชนชั้นและการเลื่อนชั้น เป็นค่านิยมที่อยู่ในสังคมไทยมาตั้งแต่สมัยโบราณ เนื่องจากสังคมไทยเคยเป็นสังคมระบบศักดินามาก่อน ค่านิยมดังกล่าวจึงยังปรากฏอยู่ในปัจจุบัน แต่สะท้อนออกมาในรูปที่เกี่ยวข้องกับค่านิยมทางด้านวัตถุ เช่น เงินทอง ฐานะความร่ำรวย เป็นต้น จากการวิจัยพบว่า มีผู้ชายบางส่วนกล่าวว่าละครโทรทัศน์ยังคงสะท้อนค่านิยมเกี่ยวกับชนชั้นอยู่ โดยการนำเสนอค่านิยมเกี่ยวกับชนชั้น จะแสดงถึงความชอบธรรมของผู้ที่อยู่ในชนชั้นที่สูงกว่าแสดงอำนาจต่อผู้ที่อยู่ในชนชั้นที่ต่ำกว่า ซึ่งการแสดงอำนาจดังกล่าวอาจแสดงได้หลายทาง เช่น การข่มขู่ การเอาเปรียบ เป็นต้น และเป็นที่น่าสังเกตว่าผู้ชายที่ตอบว่าได้รับค่านิยมดังกล่าวจำนวน 3 คน เป็นผู้ชายที่อยู่ในวัยทำงานทั้งสิ้น

กลุ่มวัยทำงาน

“ความเชื่อเกี่ยวกับชนชั้น แบ่งให้เห็น เพราะว่าสภาพสังคมในปัจจุบันมันก็มีชนชั้นอยู่ มีคนคิดคนไม่คิดผสมอยู่ ภาพที่ออกมาก็คือเหมือนกับคนรวยมีบ้านใหญ่โต มีรถขับ บุคลิกแต่ตัวสวย กับคนจนที่มองเท่าไรก็มีบ้านหลังกระจ้อยย่นนิดนึง คำพูดคำจา ความคิดก็ลดหลั่นแตกต่างกัน ในเรื่องคนจนคนรวยมันก็สะท้อนการข่มขู่ การเอาเปรียบในเรื่องของพฤติกรรม ความคิด ก็อย่างบางทีคนรวยไปถ่วงล้ำความคิดคนจน ไปกดความคิดเค้า ไม่ให้เค้ามีสิทธิมีเสียงเหมือนในเรื่องของคนใช้ ระหว่างเจ้านายกับลูกน้อง”

(ประภทลภ หมื่นวงศ์, สัมภาษณ์ 14 มกราคม 2540)

อย่างไรก็ตาม ละคร โทรทศน์ยังได้เสนอทางออกให้กับชนชั้นที่อยู่ต่ำกว่าในรูปของการเลื่อนชั้นทางสังคม เนื่องจากการแบ่งชนชั้นในสังคมไทยมีลักษณะหลวม ๆ และไม่ตายตัว ดังนั้นบุคคลจึงสามารถเลื่อนชนชั้นของตนได้ด้วยการทำงาน หรือการสะสมทรัพย์สินเงินทอง และเพื่อเป็นการตอบสนองความเฟื่องฟูของคนส่วนใหญ่ในสังคมที่มีฐานะยากจน ละคร โทรทศน์จึงนำเสนอการเลื่อนชั้นของตัวละครในรูปแบบต่าง ๆ เช่น นางเอกแต่งงานกับพระเอกที่ร่ำรวย (รักเดียวของเจนจิรา) หรือนำเสนอภาพของตัวเอกที่ไม่ดี ขยันขันแข็ง พยายามสร้างฐานะของตนให้ดีขึ้นกว่าเดิม (เกิดแต่คม, ข้าวนอกนา) เป็นต้น

“ค่านิยมในเรื่องของความอดทนและความพยายาม เพราะนางเอกหลาย ๆ เรื่องของหนังไทยก็จะอดทนพยายาม ผลสุดท้ายก็จะเป็นภรรยาของท่านมหาเศรษฐี จากที่ถูกรังแกก็จะได้รังแกเค้านบ้าง ส่วนใหญ่เป็นผู้หญิง เพราะผู้ชายคงจะไม่มีใครอดทนอย่างนั้น ก็ไม่รู้แหละ เพราะว่าส่วนใหญ่ทุกเรื่องมันจะต้องอดทนลำบากตั้งแต่ตอนแรก หรือแม้แต่ X'act เองตอนนี้ นางเอกก็ไม่ได้สบายนักจะมีปมปัญหาเกี่ยวกับการเงิน ไป ๆ มา ๆ ก็ลงเอยกับพระเอก (พิสูจน์รักจากสวรรค์)”

(ชาญชัย ภายสิทธิ์, สัมภาษณ์ 14 มกราคม 2540)

“ความทะเยอทะยาน ความมั่งใจใหญ่ใฝ่สูง...ความทะเยอทะยานผมมองว่าเป็นเรื่องดีนะ ความทะเยอทะยานในละครจะเห็นว่าทุกคนอยากจะได้ตัวเองไปในที่ ๆ สูงและดีกว่า แต่ในละครบางเรื่องก็จะเสนอให้เห็นว่า ความทะเยอทะยานของตัวละครที่ใช้วิถีทางในทางที่ไม่ดี นี่ก็เสนอว่ามันไม่ดีนะ อย่างนี้ไม่ควรทำ หรือบางเรื่องอาจจะเสนอภาพในทางที่ดีน่าจะเอาเป็นตัวอย่าง อย่างเรื่อง “ลอคลายมังกร” นั่นก็เป็นภาพที่ดีอันหนึ่ง”

(ณัฐพงษ์ หาริรักษาพันธ์, สัมภาษณ์ 20 ธันวาคม 2539)

สรุป จากการศึกษ พบว่า ผู้ชายเชื่อว่าการนำเสนอเรื่องราวในละครโทรทัศน์เป็นการสะท้อนภาพชนชั้นในสังคมไทยซึ่งยังคงมีอยู่ อย่างไรก็ตาม ชนชั้นทางสังคมดังกล่าวก็สามารถเปลี่ยนแปลงได้ ซึ่งการเลื่อนชนชั้นของผู้ชายพบว่าผู้ชายเลือกที่จะใช้ความพยายามหรือความสามารถ หรือพึ่งตนเองมากกว่าที่จะเลื่อนชนชั้นด้วยการแต่งงานเช่นเดียวกับการเลื่อนชนชั้นแบบผู้หญิงในละครโทรทัศน์ แสดงให้เห็นว่าวิถีคของผู้ชายมีลักษณะ dynamic หรือไม่ยอมรับต่อชะตากรรมที่กำหนดมาให้แบบผู้หญิง อย่างไรก็ตามหากพิจารณาถึงผู้ชายที่แสดงความคิดเห็นต่อ

ค่านิยมนี้ จะเห็นได้ว่าทั้งหมดเป็นผู้ชายที่อยู่ในวัยทำงาน ก่อนข้างมีการศึกษา และมีฐานะอยู่ในชนชั้นกลาง ซึ่งชนชั้นกลางส่วนใหญ่เป็นชนชั้นที่ใช้การศึกษา ความสามารถ อีกทั้งโอกาสก้าวหน้าทางอาชีพเป็นเครื่องมือในการเลื่อนชนชั้นของตน ดังนั้นการที่กลุ่มตัวอย่างมองว่าชนชั้นทางสังคมเป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงได้นั้น ก็เนื่องมาจากตนเองสังกัดอยู่ในชนชั้นกลางนั่นเอง

1.5) ค่านิยมการอนุรักษ์ธรรมชาติ

ค่านิยมการอนุรักษ์ธรรมชาติจัดเป็นความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับวัตถุในเชิงบวก กล่าวคือ เป็นค่านิยมที่ต้องการรักษาธรรมชาติให้คงอยู่ต่อไป ซึ่งค่านิยมดังกล่าวปรากฏในละครโทรทัศน์บางเรื่อง (ปะการังสีด้า, ฟากฟ้าทะเลฝัน) โดยเฉพาะในช่วงหลัง ๆ ที่กระแสนอนุรักษ์ธรรมชาติกำลังรุนแรง ละครโทรทัศน์จึงได้สอดแทรกเรื่องราวดังกล่าวเข้าไปในเรื่องด้วย แต่ก็ยังไม่เด่นชัดนัก

กลุ่มวัยผู้สูงอายุ

“อย่างการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ซึ่งเมื่อก่อนเราไม่เคยคิด เดียวนี้มันต้องคิดแล้ว พวกชาวบ้านชาวป่าไปหาอาหารกิน ไปเผาป่า ไปจับสัตว์ แต่เดี๋ยวนี้ก็ไม่ว่ามันทำลายธรรมชาติ”

(พ.ท. สท้าน ชวลิต, สัมภาษณ์ 12 มีนาคม 2540)

สรุป ค่านิยมการอนุรักษ์ธรรมชาติก็เป็นอีกค่านิยมหนึ่งที่ผู้ชายได้รับจากการชมละครโทรทัศน์ โดยผู้ชายกล่าวว่าเรื่องราวในละครโทรทัศน์บางครั้งปลุกฝังค่านิยมการอนุรักษ์ธรรมชาติให้กับผู้ชม ทำให้ผู้ชมคำนึงถึงการอนุรักษ์ธรรมชาติมากขึ้น

1.6) ความรู้เกี่ยวกับสังคมไทยแต่ละยุคสมัย

นอกจากละครโทรทัศน์จะนำเสนอความเชื่อและค่านิยมของสังคมในปัจจุบันผ่านเรื่องราวในละครโทรทัศน์ให้ผู้ชมแล้ว เนื้อหาของละครโทรทัศน์แนวประวัติศาสตร์ยังนำเสนอความรู้เกี่ยวกับสังคมไทยแต่ละยุคสมัยให้ผู้ชมอีกด้วย ความรู้ที่ละครโทรทัศน์นำเสนอ ได้แก่ ลักษณะการ

แต่งกาย สภาพความเป็นอยู่ ลักษณะของสังคมไทยในอดีต ฯลฯ (ญาติกา รัตนโกสินทร์) นั่นก็คือ นอกจากละครโทรทัศน์จะให้ความบันเทิงกับผู้ชมแล้ว ละครโทรทัศน์ยังทำหน้าที่ให้ความรู้แก่ผู้ชม อีกด้วย เป็นที่น่าสังเกตว่า ผู้ชายที่ตอบว่าได้รับความเชื่อและค่านิยมในข้อนี้ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่อยู่ในวัยผู้สูงอายุ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสมมาตร คงชื่นสิน⁶ ในเรื่องการเปิดรับและความต้องการรายการโทรทัศน์ของผู้สูงอายุในกรุงเทพฯ พบว่า ผู้สูงอายุส่วนใหญ่นิยมชมละครโทรทัศน์แนวประวัติศาสตร์หรือแนวย้อนยุคถึง 40 เปอร์เซ็นต์ ทั้งนี้เนื่องจากผู้สูงอายุได้รับความพึงพอใจจากภาพความเป็นจริงของบทผู้สูงอายุที่ปรากฏในละครแนวประวัติศาสตร์ เนื่องจากรูปแบบของละครย้อนยุคมักนำเสนอบทบาทของผู้สูงอายุซึ่งยังได้รับความเคารพนับถือจากคนวัยอื่น ในขณะที่ละครโทรทัศน์ที่มีเนื้อหาร่วมสมัยไม่ค่อยมีเนื้อหาเชิงชูบทบาทของผู้สูงอายุ หรือบางครั้งอาจทำให้เสียหาย เช่น ละครประเภทแม่ผัว-ลูกสะใภ้ เป็นต้น นอกจากนี้เหตุผลที่ผู้สูงอายุชื่นชอบละครประเภทดังกล่าว อาจเกิดจากประสบการณ์ของผู้สูงอายุเองซึ่งใกล้เคียงหรือสอดคล้องกับเรื่องราวในละครย้อนยุคเอง อย่างไรก็ตาม แม้ว่าผู้ชายส่วนใหญ่ชอบดูละครแนวประวัติศาสตร์ แต่จำนวนผู้ที่ตอบว่าได้รับค่านิยมจากละครแนวดังกล่าวมีน้อยมากเมื่อเทียบกับละครแนวรักโรแมนติก

กลุ่มวัยผู้สูงอายุ

“มันก็คงจะเป็นในรูปว่า จะเป็นการแต่งกาย เช่น ละครเรื่อง “รัตนโกสินทร์” มันก็จะสะท้อนให้เห็นว่ายุคนี้สมัยนี้มีการแต่งกายอย่างนี้ละ มีข้าราชการ อย่างสมัยนั้นมันก็เริ่มจะมีเรื่องการติดสินบนแล้วละ ในเรื่อง “รัตนโกสินทร์” ที่พระเอกเหมือนกับเป็นอัยการทำสำนวน ก็จะมีคนมาขอร้องว่าเป็นพี่น้องกัน มันก็มี มันก็สะท้อนให้เห็นว่าอย่างนี้มีมานาน ไอ้การเล่นพวกเล่นพ้อง การติดสินบนมันมีมานาน ไม่ใช่เพิ่งมี เพียงแต่ว่าตอนนี้เราไปรับมันมาก มันก็เลยมีมาก”

(จรรูญ กลัดอำ, สัมภาษณ์ 12 มีนาคม 2540)

⁶ สมมาตร คงชื่นสิน, “การเปิดรับและความต้องการรายการโทรทัศน์ของผู้สูงอายุในกรุงเทพมหานคร” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา 2539), หน้า 139 - 140.

สรุป ความเชื่อและค่านิยมเกี่ยวกับความรู้เกี่ยวกับสังคมไทยแต่ละยุคสมัยที่ผู้ชายได้รับจากการชมละครโทรทัศน์ พบว่า ผู้ชายไม่ใช่ผู้รับสารที่มีลักษณะเฉื่อยชา เนื่องจากการรับรู้เรื่องราวในละครโทรทัศน์ของผู้ชายมีลักษณะวิพากษ์สังคมร่วมอยู่ด้วย เช่น มุมมองเกี่ยวกับการติดสินบนหรือการเล่นพรรคเล่นพวกที่สะท้อนออกมาจากละครโทรทัศน์เรื่อง “รัตนโกสินทร์” ซึ่งลักษณะการวิพากษ์สังคมดังกล่าวไม่พบในงานของไสลทิพย์ จารุภูมิ

2) ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับมนุษย์

ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับมนุษย์เป็นกลุ่มความเชื่อและค่านิยมที่ผู้ชายระบุถึงเป็นอันดับสอง รองจากความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับวัตถุ โดยจัดเป็นความเชื่อและค่านิยมที่มนุษย์ให้ความสำคัญกับจิตใจ โดยเฉพาะในเรื่องความรัก สุพัตรา สุภาพ กล่าวว่า ความรักมีหลายรูปแบบ เช่น รักพ่อแม่ญาติพี่น้อง รักเพื่อนรักพวกพ้อง ในขณะที่เดียวกันก็อยากให้เป็นเพื่อนรัก รักตัวเองอยากดี อยากมีความสำเร็จ รักเพื่อนต่างเพศ เช่น หญิงรักชาย ชายรักหญิง ซึ่งเป็นความรักแบบหนุ่มสาว ฯลฯ⁷

จากการวิจัย พบว่า ผู้ชายได้รับความเชื่อและค่านิยมเกี่ยวกับความรักหลายประการ โดยสามารถแบ่งออกได้ 3 ลักษณะ คือ ค่านิยมเกี่ยวกับความรัก ค่านิยมเกี่ยวกับครอบครัว และค่านิยมความรักชาติ โดยเฉพาะค่านิยมความรักชาติ ซึ่งเป็นเอกลักษณ์เด่นชัดของผู้ชาย เพราะวิถีชีวิตของผู้ชายต้องผูกพันกับชาติ เช่น ผู้ชายต้องถูกเกณฑ์ทหาร หรือถูกส่งเป็นแนวหน้าในยามเกิดศึกสงครามทั้งในอดีตและปัจจุบัน ดังนั้นการแสดงความรักชาติจึงเป็นหน้าที่ของผู้ชายที่มีมาแต่โบราณ ซึ่งเป็นบทบาททางเพศที่แบ่งแยกชัดเจนจากบทบาททางเพศของผู้หญิงที่ถูกกำหนดให้มีบทบาทเฉพาะในบ้าน ดังคำสุภาษิตที่ว่า “ผู้ชายไกวดาบ ผู้หญิงไกวเปล” ดังนั้นความรักชาติจึงเป็นค่านิยมที่ถูกให้คำจำกัดความเฉพาะผู้ชาย ในขณะที่การบ้านการเรือนหรือการเป็นกุลสตรีและแม่ที่ดีเป็นค่านิยมเฉพาะสำหรับผู้หญิง

⁷ สุพัตรา สุภาพ, สังคมและวัฒนธรรมไทย : ค่านิยม ครอบครัว ศาสนา ประเพณี (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2520), หน้า 45.

2.1) ค่านิยมเกี่ยวกับความรัก

ความรักเป็นค่านิยมอันดับแรกในกลุ่มตัวอย่างกล่าวถึงมากที่สุดในกลุ่มความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ เนื่องจากมนุษย์ทุกคนนอกจากจะดำรงอยู่ได้ด้วยปัจจัยสี่ซึ่งเป็นความต้องการทางกายภาพแล้ว ความต้องการทางด้านจิตใจก็เป็นส่วนสำคัญที่ทำให้มนุษย์ดำรงอยู่ ปัจจัยเรื่องความรักจึงเข้ามาเกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตของมนุษย์มาทุกยุคสมัย นอกจากนี้ ยังพบว่า การนำเสนอเรื่องราวในละครโทรทัศน์มักเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับความรัก หน้าที่ครอบครัว และความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดเป็นแก่นในโลกรของละครโทรทัศน์ (The Soap Opera) ความรักที่ได้รับการถ่ายทอดจากละครโทรทัศน์อาจมีหลายรูปแบบ เช่น ความรักของครอบครัว ความรักของเพื่อน ฯลฯ แต่ความรักที่ได้รับการถ่ายทอดจากละครโทรทัศน์มากที่สุด มักเป็นความรักของคนหนุ่มสาว ซึ่งมักถูกนำเสนอเป็นแกนหลักหรือแกนรองของละครแทบทุกเรื่องเสนอ อีกทั้งละครโทรทัศน์ส่วนใหญ่ที่นำเสนอและได้รับความนิยมจากตลาดมักเป็นละครแนวชีวิตรัก หรือละครแนวรักโรแมนติก

จากการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ระบุว่าได้รับค่านิยมเกี่ยวกับความรักจากการชมละครโทรทัศน์มีจำนวน 9 คน แบ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในวัยเรียน จำนวน 5 คน และวัยทำงาน จำนวน 4 คน ตามลำดับ เป็นที่น่าสังเกตว่า ไม่มีกลุ่มตัวอย่างวัยผู้สูงอายุที่ระบุว่าได้รับค่านิยมเกี่ยวกับความรักในการวิจัย เนื่องจากพันวัยที่เกี่ยวข้องกับความรักแบบนี้แล้ว

กลุ่มวัยเรียน

“ส่วนใหญ่เรื่องที่ผมดูจะให้ความเชื่อเรื่องความรักมากกว่า คือจะทำให้คนรู้สึกว่าการรักเป็นสิ่งที่สวยงาม แต่ละครอาจจะปลุกฝังสิ่งที่ไม่ดีตรงที่ว่า ส่วนใหญ่ในละครจะมีความผิดหวังในเรื่องความรักน้อย คือ ยังไงตอนหลังจะต้องได้หรือลงเอยในที่สุด ซึ่งตรงนี้บางที o.k. ถ้าสอนในเรื่องความรักที่สวยงาม แต่ขณะเดียวกันเรื่องความรักอาจจะสอนในทางที่ไม่ดี คือ จะทำให้คนรู้สึกว่าถ้าเวลามีความรัก ถ้าทำไปทำไม ทำไปเรื่อย ๆ ดันทิ้งไปเรื่อย ๆ ยังไงก็ต้องสำเร็จในสักวันหนึ่ง ละครจะคอยพูดบ่อย ๆ จะจบแบบ happy ending บ่อย ๆ ซึ่งทำให้รู้สึกว่าคนเราบางทีถ้าสมมติดูละครมากเกินไป จะไม่รับความจริงว่า ความรักมันอาจจะมีความผิดหวังไปด้วย”

(วิฑูรย์ มรกตกาล, สัมภาษณ์ 24 มกราคม 2540)

“อย่างบางเรื่องรักมากจนเวอร์ ซึ่งบางทีมันหาไม่ได้”

(จิรวุฒิ กานต์นิภากุล, สัมภาษณ์ 4 กุมภาพันธ์ 2540)

“จะมีละครบางเรื่องหักมุมว่าพระเอกกับนางเอกไม่ได้กัน ต่างคนก็ต่างไม่สมหวัง แต่มีน้อยมาก”

(ณัฐพล เจริญรัตน์, สัมภาษณ์ 19 ธันวาคม 2539)

“ถ้าเป็นความรักก็เป็นความรักที่สดใสบริสุทธิ์จริง ๆ ไม่ใช่มาแย่งกันน่าเกลียด ๆ มันทุเรศทุรัง”

(สมทบ สันติเพ็ญสกุล, สัมภาษณ์ 19 ธันวาคม 2539)

“ก็อย่างคอนจบพระเอกนางเอกก็มักจะสมหวัง หรือลงเอยกัน”

(วัฒน์เกียรติ เลื่องลือเจริญกิจ, สัมภาษณ์ 17 กุมภาพันธ์ 2540)

กลุ่มวัยทำงาน

“อย่างเรื่อง “เยี่ยมวิมาน” ให้แง่คิดที่ว่าคนที่ผู้ชายผู้หญิงจะอยู่ด้วยกัน หลักสำคัญคือการให้เกียรติกัน การมองว่าอีกฝ่ายหนึ่งคือที่สุดสำหรับเรา”

(พีระพัฒน์ วงศ์บุตร, สัมภาษณ์ 17 ธันวาคม 2539)

“ถ้าเป็นละครปัจจุบันคิดว่ามันเป็นค่านิยมของคนไทยหรือบางทีละครมันออกมาเยอะก็ได้ คือ มันสะท้อนออกมาว่าคนดูชอบดูละครบางประเภทหรือบางแนว อย่างประเภทรักกระจุมกระจิม บางทีละครมันซึบซึบให้เราโดยไม่รู้ตัวในเรื่องหลักการ แนวทาง แต่ว่ามันก็น่าคิดอยู่ว่าละครพวกนี้ปลูกฝังข้อคิดเข้าไปในสมองของเรามากน้อยแค่ไหน”

(สุพจน์ เฉลิมญาณ, สัมภาษณ์ 25 ธันวาคม 2539)

“ส่วนใหญ่ในละครมักนำเสนอเกี่ยวกับความรัก ความรักเท่าที่ดูในละครส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องความรักของหนุ่มสาว ละครก็ปี ๆ ก็เป็นความรักของหนุ่มสาวซะมากกว่า จะมีแง่คิดเสนอภาพของปัญหา ความขัดแย้ง ความราบรื่น ซึ่งแฝงอยู่ในละคร เราดูแล้วรู้สึกว่าการนี้เป็นสิ่งที่ดี อย่างเช่น ความเข้าอกเข้าใจกันจะทำให้ทุกอย่างราบรื่น”

(ณัฐพงษ์ หารักษาพันธ์, สัมภาษณ์ 20 ธันวาคม 2539)

“คงเป็นเรื่องเกี่ยวกับความรัก เพราะเห็นเป็นเรื่องที่เน้น ๆ กัน เค้าจะพยายามสอดแทรกในเรื่องความรักให้เป็นไปในแนวทางที่ถูกต้อง อย่างทัศนะที่ว่า... คือพยายามที่จะยึดมั่นกับความรัก ควรจะมีรักเดียว ถ้ามีรักอื่นจะมีปัญหา ไม่ว่าจะปัญหาในด้านไหนก็ตาม”

(ยุทธพงษ์ รัตนกุล, สัมภาษณ์ 23 มกราคม 2540)

สรุป จากข้อมูลข้างต้น พบว่า ค่านิยมเกี่ยวกับความรักของกลุ่มวัยรุ่นและวัยทำงานมีลักษณะต่างกัน กล่าวคือ กลุ่มวัยรุ่นส่วนใหญ่มองว่า ความรักที่สะท้อนจากละครโทรทัศน์มักจะเป็นความรักที่สวยงาม บริสุทธิ์ สมหวัง หรือลงเอยกันในที่สุด ซึ่งกลุ่มตัวอย่างบางคนมองว่าความรักดังกล่าวเป็นความรักที่เกินความจริงและไม่นำไปสู่ได้ รวมทั้งการที่ละครโทรทัศน์มักดอกล้อความเชื่อเช่นนี้บ่อย ๆ อาจทำให้ผู้ที่ชมละครมาก ๆ ไม่ยอมรับความจริงว่าในชีวิตจริงความรักอาจมีเรื่องผิดหวังอยู่ด้วย

ในขณะที่กลุ่มวัยทำงานจะมองลึกลงไปถึงปัญหาและความขัดแย้งของเรื่องราวความรักที่ปรากฏในละครโทรทัศน์ รวมทั้งแนวทางการแก้ไขปัญหาที่ถูกนำเสนอในละครโทรทัศน์ด้วย ไม่ใช่เป็นการมองเพียงแค่ว่าตัวเอกสมหวังหรือผิดหวังจากความรักเหมือนเช่นกลุ่มวัยรุ่น

ลักษณะความแตกต่างกันของกลุ่มวัยรุ่นและวัยทำงานดังกล่าว สามารถอธิบายได้จากประสบการณ์ชีวิตของคนทั้งสองวัยที่ต่างกัน กล่าวคือ วัยทำงานหรือวัยผู้ใหญ่เป็นวัยที่มีความสามารถในการมองโลกได้กว้างไกลกว่าวัยรุ่นหรือวัยรุ่น ในทางกระบวนการทางสังคมจิตวิทยาของพัฒนาการ (psychosocial process of development) มองว่าผู้ใหญ่เป็นวัยที่มีความสามารถในการเลือกแนวทางต่าง ๆ สามารถผสมผสานประสบการณ์ที่ได้รับ และเปลี่ยนแปลงประสบการณ์นั้นให้เข้ากับชีวิตของตน⁸ แม้วัยรุ่นจะมีระดับความสามารถทางสติปัญญาเหมือนผู้ใหญ่ แต่จะแตกต่างจากผู้ใหญ่ในด้านของประสบการณ์ ด้วยเหตุนี้ผู้ใหญ่จึงมองความรักในลักษณะที่มีกระบวนการขั้นตอน ในขณะที่วัยรุ่นจะมองความรักที่จุดหมายปลายทางเท่านั้น

⁸ โยธิน ศันสนยุทธ และคณะ, จิตวิทยา, หน้า 197.

อย่างไรก็ตาม เป็นที่น่าสังเกตว่า การมองความเชื่อและค่านิยมที่เกี่ยวกับความรักในละครโทรทัศน์ของผู้ชายเป็นการมองเนื้อหาความรักในละครโทรทัศน์โดยเปรียบเทียบกับความเป็นจริง (realistic) ซึ่งเป็นลักษณะการมองที่ต่างจากผู้ชมที่เป็นผู้หญิงที่มองความรักในละครโทรทัศน์แบบเพื่อฝัน เช่น ความรักต้องสมหวังหรือต้องลงเอยกันในที่สุดหรือพระเอกต้องสมหวังกับนางเอกเพียงอย่างเดียว เป็นต้น

2.2) ค่านิยมเกี่ยวกับครอบครัว

สังคมไทยเป็นสังคมที่อยู่กันแบบครอบครัวขยายมาตั้งแต่อดีต ลักษณะของครอบครัวไทยส่วนใหญ่ก็ยังคงอาศัยอยู่กันแบบเครือญาติ โดยเฉพาะสังคมในชนบท จึงไม่น่าแปลกใจที่ละครโทรทัศน์หลาย ๆ เรื่องจะมีปัญหาเรื่องญาติพี่น้องเข้ามาเกี่ยวข้องหรือมีอิทธิพลต่อความเป็นไปของตัวละคร ยกเว้นละครโทรทัศน์ที่มีรูปแบบการนำเสนอใหม่ ๆ เช่นละครของ X'act ที่มักตัดบทที่ยืดเยื้อของตัวละครจำนวนมาก ทำให้เรื่องราวกระชับและเร็วขึ้น อย่างไรก็ตาม ละครโทรทัศน์ส่วนใหญ่ก็ยังคงมีการนำเสนอแบบดั้งเดิม ทั้งนี้เพราะถึงแม้ว่าสังคมไทยโดยเฉพาะสังคมในเมืองใหญ่จะพัฒนาระบบครอบครัวกลายเป็นครอบครัวเดี่ยวไปมากแล้ว แต่ค่านิยมเกี่ยวกับครอบครัวในความคิดของคนไทยก็ยังคงดำรงอยู่ ระบบครอบครัวและเครือญาติจึงยังคงมีอยู่ในสังคมไทยอย่างเหนียวแน่น

กลุ่มวัยทำงาน

“สังคมไทยมีพ่อแม่มีลูก เป็นครอบครัว”

(ประกลลาภ หมั่นวงศ์, สัมภาษณ์ 14 มกราคม 2540)

“ก็อย่างเช่น ครอบครัว ละครไทยจะมีลักษณะแปลกออกไป คือ ถ้าเป็นเรื่องของครอบครัว จะมีหนวดเลย พ่อแม่ หลาน ปู่ย่าตายาย บางทีมันสะท้อนครอบครัวสังคมใหญ่ ครอบครัวใหญ่ อย่างคุณละครฝรั่งจะมีแต่ตัวเอกเท่านั้นเอง ไม่จำเป็นต้องพูดถึงพ่อแม่ ไม่จำเป็นต้องมีบทอะไรอย่างนี้”

(ธีระ พูลสวัสดิ์, สัมภาษณ์ 24 ธันวาคม 2539)

สรุป ผู้ชายมองว่าละครโทรทัศน์นำเสนอค่านิยมเกี่ยวกับครอบครัวผ่านสื่อละครโทรทัศน์ กล่าวคือ ละครโทรทัศน์มักนำเสนอภาพครอบครัวที่ประกอบด้วยพ่อแม่ลูก หรือญาติพี่น้อง เป็นการสะท้อนภาพของสถาบันครอบครัวในสังคมไทย ซึ่งสิ่งเหล่านี้สะท้อนให้เห็นผู้ชมเห็นว่าคนไทยส่วนใหญ่ยังคงให้ความสำคัญกับสถาบันครอบครัวและยังคงผูกพันกับสถาบันครอบครัวอยู่มาก

2.3) ค่านิยมความรักชาติ

ค่านิยมความรักชาติก็เป็นความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับมนุษย์อีกประการหนึ่งที่ละครโทรทัศน์ถ่ายทอดสู่ผู้ชม โดยความรักดังกล่าวเป็นความรักยิ่งใหญ่กว่าความรักระหว่างบุคคล เพราะมิใช่ความรักที่เจาะจงไปที่บุคคลใดบุคคลหนึ่ง แต่เป็นความรักที่แผ่อำนาจไปถึงส่วนรวม เป็นความรักที่อาจจะต้องเสียสละเลือดเนื้อและชีวิต โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสะท้อนค่านิยมความรักชาติในละครแนวประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวกับการทำสงครามและกบฏเอกราช เช่น สายโลหิต พระเจ้าตากสิน สมเด็จพระศรีสุริโยทัย ฯลฯ

จากการศึกษา พบว่า มีผู้ชายได้รับค่านิยมความรักชาติจำนวน 4 คน แบ่งเป็นผู้ชายวัยทำงาน จำนวน 2 คน และผู้ชายวัยสูงอายุ จำนวน 2 คน เท่ากัน

กลุ่มวัยทำงาน

“อย่างเช่นเรื่อง “สายโลหิต” ที่ต่อมาจาก “ญาติกา” ให้แง่คิดของการรักชาติให้คนไทยสามัคคีกัน เพราะความไม่สามัคคีจะนำไปสู่ความแตกแยกของคนในชาติ ซึ่งหมายถึงคนในกรุงศรีอยุธยาที่ถูกพม่าตีแตกไป” (วิชา พิมพ์ทอง, สัมภาษณ์ 17 ธันวาคม 2539)

“...หนังสือที่บ้านที่ สะท้อนชีวิตของสังคมไทยในอดีตแล้วก็ทำให้เรารู้สึกรักชาติ...อย่างเรื่อง “นายขนมต้ม” ที่สะท้อนชีวิตความเป็นไทยในขณะเดียวกันจะแทรกเนื้อหาตลก แล้วก็ได้อารมณ์ มีการต่อสู้รบกันด้วย”

(สุริยะ คชินทร, สัมภาษณ์ 24 ธันวาคม 2539)

กลุ่มวัยผู้สูงอายุ

“ชอบดูของเก่า ๆ ดูอะไรที่มันเร็นลับ ชีวิตของคนโบราณ ๆ ดูแล้วนึกถึงอดีต นึกถึงเรื่องเก่า ๆ ที่บ้านเมืองเราเป็นยังไง แต่งตัวอย่างไร กินอยู่มีความเป็นอยู่อย่างไร มีอาชีพอะไร คนโบราณเราเป็นยังไง ...เวลาดูแล้วก็ทำให้เรานึกถึงชาติบ้านเมืองเราสมัยก่อน นึกถึงคนโบราณ บรรพบุรุษของเราที่รักษาเอกราชชาติบ้านเมืองของเรา”

(โพธิ์ ประโภจิต, สัมภาษณ์ 9 มีนาคม 2540)

“บางครั้งค่านิยมทำให้เกิดความรักชาติก็มี มันทำให้คิดว่าสมัยก่อนคนต้องเข้มแข็ง ถึงจะอยู่กันได้ ถ้ามาเหยาะเหยอะ ๆ ไม่เข้มแข็งก็อยู่ไม่ได้ สมัยก่อนเราเกิดไม่ทันยุคนั้น มันคงจะเป็นแบบนี้ ต้องฆ่าฟันกัน ออกศึกออกสงครามก็ต้องพลีชีวิตกัน ถ้าตายก็ต้องไปตายกัน มันเป็นสงคราม ทำให้รู้สึกว่าสมัยก่อนถ้าใครจิตใจเข้มแข็ง เข้มเกรียม คนนั้นได้เป็นใหญ่เป็นโต”

(ระยอง คำรงค์ไทย, สัมภาษณ์ 9 มีนาคม 2540)

สรุป ค่านิยมความรักชาติที่ผู้ชายได้รับจากการชมละครโทรทัศน์จะเป็นไปในรูปของความสามัคคีของคนในชาติ การสู้รบ สงคราม และการเสียสละเลือดเนื้อและชีวิตของบรรพบุรุษ เพื่อให้ประเทศชาติดำรงอยู่ นิธิ เอียวศรีวงศ์ กล่าวถึงสำนึกเรื่องชาติในแบบเรียนประถมศึกษาว่า ความรักชาติในแบบเรียนมักแสดงออกในรูปของการต่อสู้ที่รุนแรงเสมอ เช่น การรับใช้ชาติบ้านเมืองด้วยการเป็นทหารในเรื่องขุนช้างขุนแผน หรือวีรบุรุษในประวัติศาสตร์ส่วนใหญ่เป็นทหารที่รบพุ่งเข้าศึกกรักราช “ชาติ” เอาไว้ เช่น สมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรี, พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก, พระยาพิชัยดาบหัก ฯลฯ⁹ ซึ่งคล้ายกับสำนึกเรื่องชาติที่สะท้อนออกมาในละครโทรทัศน์ เห็นได้ชัดจากคำกล่าวของระยอง (วัย 65 ปี) ที่แสดงความคิดเห็นต่อการชมละครแนวประวัติศาสตร์ว่า “...ชอบละครคนโบราณ ชอบละครกรุงศรีอยุธยา พวกพันดาบ...สมัยที่เราเรียนหนังสือเรียนประวัติศาสตร์พระนเรศวรฯ พระเจ้าตากสิน คนที่เก่ง ๆ ที่เป็นฮีโร่ฉันชอบ พอมีละคร

⁹ นิธิ เอียวศรีวงศ์, ชาติไทย เมืองไทย แบบเรียนและอนุสาวรีย์ : ว่าด้วยวัฒนธรรม, ราช และรูปการจิตสำนึก (กรุงเทพฯ : มติชน, 2538), หน้า 78 - 79.

โทรทัศน์ออกมาเราก็ชอบดู..” ดังนั้นภาพความรักชาติที่สะท้อนในละครโทรทัศน์จึงมีนัยยะในทางทหารนิยม (militarism) ปรากฏอยู่คู่กันเสมอ

3) ค่านิยมด้านศาสนา

ค่านิยมด้านศาสนา จัดเป็นความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับจิตใจอีกประการหนึ่ง แต่เป็นความเชื่อและค่านิยมที่โยงกับสิ่งที่อยู่เหนือธรรมชาติหรือสิ่งลึกลับ ได้แก่ ค่านิยมเกี่ยวกับความดี ความชั่ว / ความเชื่อเรื่องบุญกรรม และความเชื่อทางไสยศาสตร์

3.1) ค่านิยมเกี่ยวกับความดี ความชั่ว

ค่านิยมเกี่ยวกับความดี ความชั่ว เป็นค่านิยมดั้งเดิมของสังคมไทย เนื่องจากคนไทยส่วนใหญ่เป็นพุทธศาสนิกชน พุทธศาสนาจึงมีความสำคัญมากประการหนึ่งซึ่งช่วยส่งเสริมค่านิยมบางประการขึ้นมา ที่เด่นก็คือ ความเชื่อในเรื่องบุญกรรม หรือเรื่องกฎแห่งกรรม (ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว) และแนวทางปฏิบัติหรือทางสายกลาง คนไทยถือว่าผลของการกระทำต่าง ๆ (กรรม) ทั้งดีและชั่วจะติดตามตนไปทุกหนทุกแห่ง ทั้งในชาตินี้และชาติหน้า ความเชื่อเรื่องบุญกรรมนี้ได้รวมเอาคำอธิบายในเรื่องความดีความชั่ว ความทุกข์และความสุขเข้าไว้ด้วยกัน คนไทยที่เป็นพุทธศาสนิกชนจำนวนมากยังมีความเชื่อแบบนี้อย่างแน่นแฟ้น

จากการศึกษา พบว่า มีผู้ชายวัยเรียนที่ระบุว่าได้รับค่านิยมเกี่ยวกับความดี ความชั่ว จำนวน 4 คน วัยทำงาน จำนวน 5 คน และวัยผู้สูงอายุ จำนวน 2 คน ดังมีรายละเอียดดังนี้

กลุ่มวัยเรียน

“บางเรื่องก็อาจจะมี อย่างเช่น ตัวร้าย ก็จะทำให้เห็นว่าถ้าทำไม่ดีก็จะได้รับผล”

(ฉัฐพล พิพัฒน์ชัย, สัมภาษณ์ 19 ธันวาคม 2539)

“ละครนำเสนอในเรื่องเกี่ยวกับบาปบุญ ใครทำอะไรก็จะได้รับผลอย่างนั้น อย่างเช่นคนร้ายหรือตัวอิจฉาในละครก็มักจะต้องแพ้หรือตายในตอนจบ คือ มันจะบอกว่าบุญกรรมมีจริง”

(กฤษณา จตุรแสงธรรม, สัมภาษณ์ 17 กุมภาพันธ์ 2540)

“ละครเดี๋ยวนี้ก็ยังมีความเชื่อเกี่ยวกับทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่วอย่างนั้นอยู่โดยมาก อย่างเค้าจะบอกว่าถ้าเราทำไม่ดีเราจะได้รับผลอย่างนั้น เหมือนกับว่าเรื่องราวพวกนี้มันเคยเกิดขึ้นแล้ว เค้าก็เลยเอามาทำเป็นละคร เป็นอุทาหรณ์ให้คนรู้ว่ามันมีเหตุการณ์นี้”

(วิวัฒน์เกียรติ เลื่องถือเจริญกิจ, สัมภาษณ์ 17 กุมภาพันธ์ 2540)

กลุ่มวัยทำงาน

“ดู ๆ แล้วมันปน ๆ กันพอสมควรนะ คือส่วนใหญ่ละครจะมีพระเอกเป็นฝ่ายดี และจะมีฝ่ายอิจฉา ก็จะเป็นคนละชั่วไปเลย คนดีก็จะดีไปเลยคนไม่ดีก็จะไม่ดีไปเลย จริง ๆ แล้วเค้าคงพยายามทำให้ดูว่าพระเอกเป็นฝ่ายดี ตัวร้ายคือฝ่ายที่ไม่ดี ช้าให้เห็นเลยว่ามีควมดีควมเลว ความดีต้องชนะหรือสมหวังในที่สุดเป็นส่วนใหญ่ แต่จริง ๆ แล้วในชีวิตจริงไม่ใช่อย่างนั้น แต่เค้าคงพยายามทำให้เห็นว่าคนเราควรพยายามทำความดีไว้”

(ยุทธพงษ์ รัตนกุล, สัมภาษณ์ 23 มกราคม 2540)

กลุ่มวัยผู้สูงอายุ

“ให้คติธรรม ทำดีได้ดีทำชั่วได้ชั่ว โดยมากมักจะเป็นอย่างนั้น ตอนแรกพระเอกต้องแพ้แล้วมาแก้ที่หลัง”

(โพธิ์ ประโภจิต, สัมภาษณ์ 9 มีนาคม 2540)

“อย่างสอนใจเกี่ยวกับความดี ผลของความดีมันก็จะสนองเรา ถ้าเราทำความชั่วต้องได้รับกรรมได้รับบทเรียนที่แน่ คือ ทำดีก็ต้องได้ดี ทำชั่วก็ต้องได้ชั่ว”

(ทวนทอง สุตันระกุล, สัมภาษณ์ 4 มีนาคม 2540)

สรุป จากข้อมูลข้างต้น พบว่า ค่านิยมเกี่ยวกับความดี ความชั่วที่ผู้ชายได้รับจากการชมละครโทรทัศน์ จะเป็นไปในลักษณะการนำเสนอคติสอนใจ หรือเป็นแนวในการปฏิบัติตนให้กับผู้ชม เพื่อให้ผู้ชมทราบว่าถ้าทำความดีย่อมได้รับความดีตอบแทน และถ้าทำความชั่วก็ย่อมได้รับความชั่วตอบแทนเช่นกัน อย่างไรก็ตาม ผู้ชายบางคนกล่าวว่า การนำเสนอค่านิยมเกี่ยวกับความดี ความชั่วในละครส่วนใหญ่มักเป็นการนำเสนอที่แบ่งแยกเป็นสองขั้วอย่างชัดเจน ซึ่งในสภาพความเป็นจริงอาจไม่เป็นเช่นนั้น ลักษณะตายตัวของความดีความชั่วดังกล่าว คือ พระเอกกับนางเอกจะเป็นตัวแทนของความดี และผู้ร้ายหรือตัวอิจฉาจะเป็นตัวแทนของความชั่ว จึงเป็นที่น่าสังเกตว่าผู้ชายจะมีลักษณะการชมละครโทรทัศน์โดยหาลักษณะของความจริงและไม่เพื่อฝัน ซึ่งต่างจากการชมละครโทรทัศน์ของผู้หญิง

ข้อสังเกตอีกประการหนึ่ง คือ ผลการศึกษาพบว่า ผู้ชายในกลุ่มวัยรุ่นและวัยงานได้รับค่านิยมเกี่ยวกับความดี ความชั่วมากกว่าผู้ชายวัยผู้สูงอายุ ทั้งนี้เนื่องจากการศึกษาที่ผ่านมา¹⁰ พบว่าแม้ว่าผู้สูงอายุจะเปิดรับสื่อโทรทัศน์มากแต่กลับให้ความสนใจกับรายการด้านศาสนาน้อย โดยพบว่ารูปแบบรายการด้านศาสนาหรือรายการธรรมะที่ผู้สูงอายุต้องการจะต้องมีลักษณะหรือมีวิธีการนำเสนอผ่านละครโทรทัศน์ในรูปละครสอนใจ และมีการสนทนาธรรมเกี่ยวกับเนื้อหาในละครในช่วงท้ายรายการ ไม่ใช่รายการธรรมะที่มีพระมานั่งเทศน์ให้ฟังเฉย ๆ ทั้งนี้ผู้วิจัยตั้งข้อสังเกตว่า ผู้สูงอายุอาจใช้เวลาส่วนใหญ่ในการฟังพระเทศน์ที่วัด ดังนั้น การเปิดรับและความต้องการชมรายการโทรทัศน์ของผู้สูงอายุจึงต้องการให้รายการโทรทัศน์นำเสนอเรื่องราวที่แตกต่างออกไป เพื่อทดแทนสิ่งที่ชีวิตจริงของตนทำเองไม่ได้ เช่น รายการท่องเที่ยวหรือรายการด้านสุขภาพอนามัย เป็นต้น

¹⁰ สมมาตร คงชื่นสิน, “การเปิดรับและความต้องการรายการโทรทัศน์ของผู้สูงอายุในกรุงเทพมหานคร, หน้า 140 - 143.

3.2) ความเชื่อทางไสยศาสตร์

พระยาอนุমানราชชน ให้ความหมายว่า “ไสยศาสตร์” หมายถึง ความเชื่อถือโดยรู้สึกเกรงขาม (หรือกลัว) ในสิ่งที่เข้าใจว่าอยู่เหนือธรรมชาติ หรือในสิ่งที่ลึกลับ อันไม่สามารถจะทราบด้วยเหตุผลตามหลักวิทยาศาสตร์และตั้งนั้นอาจจะให้ดีขึ้นหรือร้ายแก่ผู้ที่เชื่อถือได้¹¹

กลุ่มวัยทำงาน

“เขอะแอะไป ละครผีสะท้อนความเชื่อของคนไทย เชื่อแบบไทย ๆ บางทีก็ต้องมีบทอาจารย์ทรงเจ้า...ก็รู้ว่าเป็นความเชื่อ แต่สำหรับเราก็เฉย ๆ”

(ธีระ พูลสวัสดิ์, สัมภาษณ์ 24 ธันวาคม 2539)

สรุป ความเชื่อทางไสยศาสตร์ที่สะท้อนจากละครโทรทัศน์ ผู้ชายเชื่อว่าความเชื่อทางไสยศาสตร์ยังคงเป็นความเชื่อแบบไทย ๆ แต่แสดงท่าทีวางตัวเป็นกลาง กล่าวคือ ไม่แสดงความเชื่อและไม่คุ้มหมิ่นความเชื่อเหล่านั้น

4) ค่านิยมของสังคมไทย

ค่านิยมของสังคมไทยเป็นกลุ่มความเชื่อและค่านิยมที่ผู้ชายระบุเป็นอันดับสุดท้ายของความเชื่อและค่านิยมที่ได้รับจากการชมละครโทรทัศน์ ม.ล. บุญเหลือ เทพยสุวรรณ ให้ความหมายว่า ค่านิยมของสังคม (social value) หมายถึง สิ่ง ๆ หนึ่งซึ่งสังคมนั้นนิยมกันว่าเป็นสิ่งที่มีประโยชน์หรือมีค่าเพียงพอที่จะปฏิบัติตาม เมื่อทั้งสังคมนิยมปฏิบัติตามกันในสิ่งนั้น ๆ จึงกลายเป็นค่านิยมของสังคมไป ตัวอย่างเช่น เด็กต้องเคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่ คนหนุ่มสาวต้องอนุเคราะห์คนชราและเด็ก

¹¹ พระยาอนุमानราชชน, การศึกษาเรื่องประเพณีไทย, หน้า 161 - 165, อ้างถึงใน สุพัตรา สุภาพ, สังคมและวัฒนธรรมไทย : ค่านิยม ครอบครัว ศาสนา ประเพณี (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2520), หน้า 187 - 188.

สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นค่านิยมของสังคมที่ยึดถือปฏิบัติกันมา¹² ดังนั้น ค่านิยมของสังคมไทยจึงเป็นค่านิยมที่คนในสังคมไทยนิยมปฏิบัติโดยทั่วไป เป็นค่านิยมที่คนส่วนใหญ่ในสังคมเห็นว่า เป็นสิ่งที่ดีที่งามและควรค่าแก่การปฏิบัติ โดยสามารถแบ่งออกเป็นลักษณะต่าง ๆ เช่น แนวทางในการดำเนินชีวิต ความเป็นไทย การเชื่อฟังคำสั่งสอนของผู้ใหญ่ ความกตัญญูรู้คุณ ฯลฯ

จากการศึกษา พบว่า ผู้ชายได้รับค่านิยมของสังคมไทยจากละครโทรทัศน์จำนวน 6 คน แบ่งเป็นผู้ชายวัยเรียน จำนวน 1 คน วัยทำงาน 1 คน และวัยผู้สูงอายุ จำนวน 4 คน ดังนี้

กลุ่มวัยเรียน

“คิดว่าละครสะท้อนความเป็นคนไทย ความเป็นคนไทยที่ยังต้องรักษาภาพพจน์ของความเป็นไทย ก็คือ ความประพฤติ ผู้หญิงต้องเป็นผู้หญิงไทยที่มีความอ่อนหวาน มีความเรียบร้อย ต้องไม่มีความร้ายกาจ เรียกว่า เป็นผู้หญิงในอุดมคติมากกว่า ถ้านอกเหนือจากอุดมคติไปคิดว่าคนดูคงไม่ชอบ... ก็จะสะท้อนวัฒนธรรมไทย ค่านิยมของความเป็นไทย รวมหมดเลย คิดว่าอะไรที่เป็นของไทยไม่ว่าจะเป็นวัฒนธรรม ครอบครัวยุคหรือส่วนตัว บังเอิญบุคคล คิดว่าเป็นหมดเลย”

(จักรภัณท์ สนิทเปรม, สัมภาษณ์ 24 มกราคม 2540)

กลุ่มวัยผู้สูงอายุ

“สอนในเรื่องการทำความดี ความขยัน อย่างบางเรื่องพ่อแม่ยากจน แต่ว่าลูกก็ยังเป็นคนดี ขยันเรียนหนังสือ ขยันช่วยพ่อแม่หาเงิน กลับตรงกันข้ามลูกคนรวยกลับไม่เอาถ่าน เกเร ละครมันสอนได้ดี ...บางเรื่องสะท้อนเรื่องความกตัญญู อย่างพ่อแม่ทิ้งไปก็อยู่กับยายอยู่กับตา เด็กก็มีความรักแล้วก็รู้บุญคุณ แล้วก็เลี้ยงตากับยายไปจนแก่ หรืออาจเป็นความกตัญญูของผู้ใหญ่ ที่อาจเคยมีคนเคยช่วยเหลือเค้า แล้วเค้านึกถึงบุญคุณแล้วไปตอบแทนคนนั้น ๆ”

(ประมวล นีซัง, สัมภาษณ์ 7 มีนาคม 2540)

¹² อภิญญา ศรีรัตนสมบุญ, “การวิเคราะห์ละครโทรทัศน์ชุด “คู่กรรม” ในการถ่ายทอดความเชื่อและค่านิยมในสังคมไทย”, หน้า 38.

“ลูกที่ดีต้องเชื่อฟังพ่อแม่ต้องมีความกตัญญู หรือบางที่ให้คติธรรม อย่างคนเราต้องปฏิบัติดีต่อกัน ต่อมนุชย์ด้วยกัน เป็นมนุชย์ด้วยกันต้องมีความเห็นอกเห็นใจกัน มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ไม่รังแกข่มเหงไม่ว่าคนหรือสัตว์ก็อยู่ร่วมโลกกัน ควรทำดีต่อกัน”

(โพธิ์ ประภกิจิต, สัมภาษณ์ 9 มีนาคม 2540)

“บางอย่างสะท้อนให้เห็นว่าวัฒนธรรมปัจจุบันกับในอดีต บางครั้งมันต่างกันเพราะเราไปหลงระเรีงกับต่างประเทศมากเกินไป ลืมประเพณี กฎ ระเบียบต่าง ๆ ของไทยแต่โบราณที่ดีอยู่แล้ว อย่างในละครบางทีมันก็สะท้อนว่า วัฒนธรรมประเพณีของไทย ผู้น้อยเห็นผู้ใหญ่ก็ขึ้นตรงยกมือไหว้ เวลานี้รู้สึกว่ามันเฉย ๆ เห็นผู้ใหญ่ก็เฉย ๆ”

(พ.ท. สหพันธ์ ชวลิต, สัมภาษณ์ 12 มีนาคม 2540)

“ก็อย่างดูละครแล้วย้อนดูตัว คล้ายกับอุปมาอุปไมยว่าละครเล่นอย่างนี้ เปรียบเทียบอย่างนั้นอย่างนั้น คนเราก็คว่าในชีวิตประจำวันถ้าคนเราทำอย่างนั้นไม่ดี คนทำอย่างนี้ดีก็ควรจะทำอย่างนั้นมันมีกาละเทศะว่าควรจะใช้ตรงไหนตอนไหน อย่างนี้ควรใช้เวลาไหนกาลไหน เอามาใช้ได้”

(ปราโมทย์ จริยสาริต, สัมภาษณ์ 11 มีนาคม 2540)

สรุป จากข้อมูลข้างต้น พบว่า ลักษณะร่วมของค่านิยมของสังคมไทยที่ผู้ชายได้รับจากการชมละครโทรทัศน์ที่สำคัญ ได้แก่ การสะท้อนภาพความเป็นไทย ขนบธรรมเนียมประเพณีไทย โดยเฉพาะผู้หญิงไทยต้องมีความเรียบร้อยอ่อนหวาน ซึ่งเป็นลักษณะของกุลสตรีหรือผู้หญิงในอุดมคติ จะเห็นได้ว่าการรับรู้ค่านิยมดังกล่าว เป็นการตอบสนองความต้องการของผู้ชายที่ต้องการความเป็นไทย และลักษณะของผู้หญิงไทยที่เป็นที่ยอมรับของสังคมว่าเป็นผู้หญิงที่ดีซึ่งอาจหายากในปัจจุบัน และตรงกันข้ามผู้ชายกลับไม่มีการกล่าวถึงความเป็นไทยของผู้ชายหรือลักษณะที่ดีของผู้ชายที่ถูกเสนอผ่านละครโทรทัศน์เลย

เหตุผลที่เป็นเช่นนั้น เนื่องจากในการกำหนดภาพตายตัวของผู้หญิงที่ดีมีกฎเกณฑ์ที่วางไว้เป็นแนวทางให้ผู้หญิงปฏิบัติมีอยู่มากและเข้มงวดกว่าผู้ชาย ไม่ว่าจะเป็นการรักนวลสงวนตัว ความเป็นแม่บ้านแม่เรือน ความเป็นคนอ่านออกสอนง่าย หรือค่านิยมที่ว่าผู้หญิงเป็นสมบัติของสามี ล้วนแล้วแต่มีผลต่อการกำหนดวิธีปฏิบัติต่อผู้หญิง และถ้าหากผู้หญิงละเมิดบรรทัดฐานของสังคม

หรือปฏิบัติคนไม่เป็นไปตามที่สังคมวางไว้ พฤติกรรมที่เกิดขึ้นจะทำให้ผู้หญิงถูกประทับตราจากคนรอบข้าง¹³ จากการกำหนดภาพตายตัวเชิงวัฒนธรรมของผู้หญิงที่เข้มงวดมากกว่าผู้ชาย ไม่เพียงแต่ทำให้ผู้หญิงถูกเพ่งเล็งและต้องปฏิบัติหน้าที่ตามที่สังคมคาดหวังในโลกของความเป็นจริง แต่ในโลกของละครโทรทัศน์ ภาพตายตัวหรือตัวแบบทางเพศเหล่านี้ก็เข้ามามีบทบาทในกำหนดพฤติกรรมของตัวแสดงฝ่ายหญิงในละครโทรทัศน์เช่นกัน และจากภาพตายตัวเหล่านั้นจะเห็นได้ว่านางเอกในละครโทรทัศน์ไทยส่วนใหญ่มักเป็นผู้ถูกระทำจากคนรอบข้างอยู่เสมอ (ทั้งจากนางร้ายหรือตัวร้ายในละคร) และเมื่อใดที่นางเอกในละครโทรทัศน์ไทยบางเรื่องเปลี่ยนบทบาทจากผู้รับการกระทำเป็นผู้กระทำบ้าง บ่อยครั้งที่ผู้ชม (ทั้งผู้ชายและผู้หญิง) ไม่สามารถยอมรับภาพใหม่ ๆ ได้

ค่านิยมของสังคมไทยอีกประการหนึ่งที่ผู้ชายได้รับจากการชมละครโทรทัศน์ คือ ค่านิยมเรื่องความกตัญญูรู้คุณ เช่น ลูกต้องเชื่อฟังหรือต้องมีความกตัญญูกับพ่อแม่หรือผู้เลี้ยงดู รวมทั้งการสะท้อนภาพของลูกคนจนที่ยกย่องชื่นชม เป็นคนดี และภาพลูกคนรวยที่มีปัญหาไม่เอาถ่าน ซึ่งเป็นที่น่าสังเกตว่า ค่านิยมของสังคมไทยดังกล่าวมีเพียงกลุ่มตัวอย่างวัยผู้สูงอายุเท่านั้นที่ระบุถึง ทั้งนี้เนื่องจากผู้สูงอายุเป็นผู้ใหญ่และต้องการเป็นผู้ที่คนทั่วไปเคารพนับถือ จึงต้องการให้ลูกหลานปฏิบัติตามค่านิยมนั้น ๆ

สรุป ความเชื่อและค่านิยมที่ได้รับจากการชมละครโทรทัศน์ของผู้ชาย พบว่า ผู้ชายได้รับ ความเชื่อและค่านิยมหลายประการจากการชมละครโทรทัศน์ ความเชื่อและค่านิยมดังกล่าวมีทั้งด้านดีและด้านไม่ดี ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับ การรับรู้และตีความของกลุ่มตัวอย่างแต่ละคน แม้ว่าความเชื่อและค่านิยมส่วนใหญ่ที่สะท้อนมาจากในละครโทรทัศน์มักเป็นความเชื่อและค่านิยมที่ปรากฏในสังคมไทย และเป็นความเชื่อและค่านิยมที่คนในสังคมได้รับการสั่งสอนหรือปลูกฝังมาตั้งแต่ในอดีต แต่พบว่าการรับรู้และตีความความเชื่อและค่านิยมของผู้ชายกลับไม่ได้มีลักษณะที่คล้อยตามทั้งหมด หากแต่มีการวิเคราะห์และวิพากษ์ความเชื่อและค่านิยมต่าง ๆ เหล่านี้ด้วยเช่นกัน

¹³ ศุภิมา (นฤมล) วงศ์สุภาพ, นางงามตุ๊กกระจง : การศึกษากระบวนการกลายเป็นหมอนวดไทย, พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์สยาม, 2537), หน้า 199.